

**ISSN 2413-5593 (Print),
ISSN 2663-6530 (Online)
2020. № 37**

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2020.37>

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA COHNITYVNOI LINHVISTYKY

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

Головний редактор: **Корбозерова Н. М.**, д-р філол. наук, проф., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА)
ninakor@ukr.net.

Заступник головного редактора: **Скрильник С. В.**, канд. філол. наук, доц., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА),
s.skrvlnyk@ukr.net.

Відповідальний секретар: **Набережна Т. Є.**, канд., філол. наук, доц., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА).

Індексується у міжнародних реферативних та наукометричних базах даних:

Google Scholar , Research Bib , Academic Resource Index

Crossref Open Science in Ukraine .

Друкується за рішенням Вченої ради Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка (протокол № 6 від 28 грудня 2019 року).

Рецензенти: **Бурбело В. Б.**, д-р філол. наук, проф., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);
Савчук Р. І., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. лінгвіст. ун-т (УКРАЇНА).

Свідомо про державну реєстрацію друкованого засобу мовної інформації Серія КВ №21582-11482ПР від 18.08.2015 р.

Збірник наукових праць входить до наукометричної бази України. Є фаховим виданням із дисциплін філологічного профілю. Постанова Президії Державної Атестаційної Комісії України від 07.10.2015 р., № 1021.

Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка / головний ред. Н. М. Корбозерова. – (2002–2020). – К. : Логос, 2020. – Вип. 37. – 168 с. – Бібліограф. в кінці ст.

Збірник вміщує статті, в яких досліджуються актуальні питання загального мовознавства, питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства, літературознавства, лінгвістичної семантики, прагматичної лінгвістики, когнітивної лінгвістики, комунікативної лінгвістики, перекладознавства, лінгвокультурології. Розраховано на широке коло філологів, викладачів, перекладачів, докторантів, аспірантів та студентів закладів вищої освіти. Збірник видається двічі на рік, передрук не припускається. Статті пройшли рецензування. Всі статті перевірено на плагіат.

Збірник розміщено на сайті: <http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

E-mail : zbirnykninako@ukr.net

Редакційна колегія:

Акінсі М.-А., д-р філол. наук, проф., Ун-т Руан (ФРАНЦІЯ);

Буас Генрі, д-р філол. наук, проф., Ун-т Поль Валері Монпельє III (ФРАНЦІЯ);

Волкова С. В., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. лінгвістич. ун-т (УКРАЇНА);

Годзіч Анна, д-р філол. наук, доц., Ун-т імені Адама Міцкевича, м. Познань (ПОЛЬЩА);

Голубовська І. О., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);

Гриценко С. П., д-р філол. наук, доц., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);

Гудманян А. Г., д-р філол. наук, проф., Нац. авіаційний ун-т (УКРАЇНА);

Дерієн С., д-р філол. наук, проф., почесний професор лінгвістики та освіти, Ун-т Рутгерс, (м. Нью-Джерсі), США.

Дорофєєва М. С., д-р філол. наук, доц., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);

Ільченко О. М., д-р філол. наук, проф., Центр наук. дослідж. та виклад. іноз. мов НАН України (УКРАЇНА);

Керо Хервіл'я Енріке Ф., д-р філол. наук, проф., Гранадськ. університет (ІСПАНІЯ);

Переписьотчикова С. Є., д-р філол. наук, доц., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);

Поворознюк Р. В., д-р філол. наук, доц., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);

Пономаренко В. П., д-р філол. н., ст. наук. співробіт., Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України (УКРАЇНА);

Солощук Л. В., д-р філол. наук, проф., Харківськ. нац- ун-т імені В. Н. Каразіна (УКРАЇНА);

Тріаре Домінік, д-р філол. наук, проф., Ун-т Поль Валері м. Монпельє (ФРАНЦІЯ);

Чернюх Б. В., д-р філол. наук, проф., Львівськ. нац. ун-т імені Івана Франка (Україна).

**ISSN 2413-5593 (Print),
ISSN 2663-6530 (On-line)
2020. № 37**

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2020.37>

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA COHNITYVNOI LINHVISTYKY

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Editor-in-Chief: **Nina M. Korbozerova**, DSc (Philology), Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE), ninakor@ukr.net.
Deputy Editor-in-Chief: **Serhiy V. Skrylnyk**, PhD (Philology), Associate Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE), s.skrylnyk@ukr.net.
Secretary: **Tetyana Ye. Naberezhnieva**, PhD (Philology), Associate Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE).

Indexed in bibliographic databases Indexed in bibliographic databases:

The edition is published on the decision of the Academic Council of the Institute of Philology at the Taras Shevchenko National University of Kyiv (proceedings № 6, 28 December 2019).

Reviewers: **Valentyna B. Burbelo**, DSc (Philology), Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE);
Ruslana I. Savchuk, DSc (Philology), Prof., Kyiv National Linguistic University (UKRAINE).

Certificate of state registration of the print media KB № 21582-1148IIP, 18.08.2015.

The Collection of Scholarly Articles is included in the scientific datum base of Ukraine. This edition is a professional one in the field of Philology. Decree of the Presidium of the State Attestation Commission of Ukraine, 07.10.2015, № 1021.

Problems of semantics, pragmatics and cognitive linguistics: collection of scholarly articles / Ministry of education and science of Ukraine, Taras Shevchenko National University of Kyiv / Editor-in-chief N. M. Korbozerova. – (2002–2020). – Kyiv : Logos, 2020. – Issue 37. – 168 p. Bibliography is at the end of the article.

The collection of scholarly articles includes articles on the current issues in general linguistics, comparative and historical linguistics, linguistic typology, literary studies, linguistic semantics, pragmalinguistics, cognitive linguistics, communicative linguistics, translation studies, linguocultural studies. This edition is intended for linguists, translators, interpreters, teachers, lecturers, postgraduate students, persons pursuing a doctor's degree, and University students. It is published twice a year. Republishing is impossible. All the articles in the edition have been peer-reviewed. All the articles have been checked up for plagiarism.

The collection of scholarly articles is published online at:
<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

E-mail : zbirnykninako@ukr.net

Members of the publishing board:

Akinsi, Mehmet-Ali M., DSc (Philology), Prof., University of Rouen (FRANCE);

Boyer, Henri, DSc (Philology), Prof., Paul Valéry University of Montpellier III (FRANCE);

Volkova, Svitlana V., DSc (Philology), Prof., Kyiv National Linguistic University;

Godzich, Anna, DSc (Philology), Associate Prof., Adam Mickiewicz University Poznan (POLAND);

Golubovska, Iryna O., DSc (Philology), Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE);

Grytsenko, Svitlana P., DSc (Philology), Associate Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE);

Gudmanian, Artur G., DSc (Philology), Prof., National Aviation University (UKRAINE);

Darian, Steven, DSc (Philology), Prof., Rutgers University (New Jersey, USA);

Dorofeeva, Margarita S., DSc (Philology), Associate Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE);

Ilchenko, Olga M., DSc (Philology), Prof., Center for Research and Teaching of Foreign Languages (UKRAINE);

Quero-Gervilla, Enrique F., DSc (Philology), Prof., University of Granada (SPAIN);

Pereplotchykova, Svitlana Ye., DSc (Philology), Associate Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE);

Povoroznyuk, Roksolana V., DSc (Philology), Associate Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE);

Ponomarenko, Volodimir P., DSc (Philology), Leading Researcher, O. O. Potebnya Institute of Linguistics of the National Academy of Sciences of Ukraine (UKRAINE);

Soloshchuk, Ludmyla V., DSc (Philology), Prof., V. N. Karazin Kharkiv National University (UKRAINE);

Triare, Dominik, DSc (Philology), Prof., Paul Valéry University of Montpellier III (FRANCE);

Cherniukh, Bohdan V., DSc (Philology), Prof., Ivan Franko National University of Lviv (UKRAINE).

**ISSN 2413-5593 (Print),
ISSN 2663-6530 (On-line)
2020. № 37**

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2020.37>

ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ

PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA COHNITYVNOI LINHVISTYKY

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

УДК 81, ББК 81я43, П78
ISSN 2413-5593 (Print); ISSN 2663-6530 (On-line)

Главный редактор:

Корбозёрова Н. Н., д-р филол. наук, проф., Киев. нац. ун-т имени Тараса Шевченко (УКРАИНА), pinakor@ukr.net

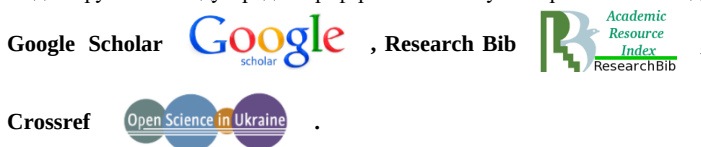
Заместитель главного редактора:

Скрыльник С. В., канд. филол. наук, доц., Киев. нац. ун-т имени Тараса Шевченко (УКРАИНА).
s.skrylnyk@ukr.net

Ответственный секретарь:

Набережная Т. Е., канд. филол. наук, доц., Киев. нац. ун-т имени Тараса Шевченко (УКРАИНА).

Индексируется в международных реферативных и наукометрических базах данных:

Печатается по решению Ученого совета Института филологии Киевского национального университета имени Тараса Шевченко (протокол № 6 от 28 декабря 2019 года).

Рецензенты: **Бурбело В. Б.**, д-р филол. наук, проф., Киев. нац. ун-т имени Тараса Шевченко (УКРАИНА);

Савчук Р. И., д-р филол. наук, проф., Киев. нац. лингвист. ун-т (УКРАИНА).

Свидетельство о государственной регистрации печатного средства речевой информации Серия КВ №21582-11482ПР от 18.08.2015 г.

Сборник научных трудов входит в наукометрические базы Украины. Является профессиональным изданием по дисциплинам филологического профиля. Постановление Президиума Государственной Аккредитационной Комиссии Украины от 07.10.2015 г., № 1021.

Проблемы семантики, прагматики и когнитивной лингвистики : сб. науч. тр. /

М-во образования и науки Украины, Киев. нац. ун-т имени Тараса Шевченко / главный ред. Н. Н. Корбозерова. – (2002–2020). – К. : Логос, 2020. – Вып. 37. – 168 с. – Библиограф. в конце ст.

Сборник содержит статьи, посвященные актуальным вопросам общего языкознания, сравнительно-исторического и типологического языкознания, литературоведения; лингвистической семантики, прагмалингвистики, когнитивной лингвистики, коммуникативной лингвистики и переводоведения, лингвокультурологии. Рассчитано на широкий круг филологов, преподавателей, переводчиков, докторантов, аспирантов и студентов высших учебных заведений. Сборник издается два раза в год, перепечатка не допускается. Статьи прошли рецензирование. Все статьи проверены на плагиат.

Сборник размещен на сайте: <http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

E-mail : zbirnykninako@ukr.net

Редакционная коллегия:

Акинси Мехмет-Али, д-р филол. наук, проф., Руанск. ун-т (ФРАНЦИЯ);

Буае Генри, д-р филол. наук, проф., Ун-т Поль Валери Монпелье III (ФРАНЦИЯ);

Волкова С. В., д-р филол. наук, проф., Киев. нац. лингвистич. ун-т (УКРАИНА);

Годзич Анна, д-р филол. наук, проф., Ун-т им. Адама Мицкевича, г. Познань (ПОЛЬША);

Голубовская И. А., д-р филол. наук, проф., Киев. нац. ун-т имени Тараса Шевченко (УКРАИНА);

Гриценко С. П., д-р филол. наук, проф., Киев. нац. ун-т имени Тараса Шевченко (УКРАИНА);

Гудманиян А. Г., д-р филол. наук, проф., Нац. авиационный ун-т (УКРАИНА);

Дерrien Стивен, д-р филол. н., проф., Ратгерск. ун-т (США);

Дорофеева М. С., д-р филол. наук, доц., Киев. нац. ун-т имени Тараса Шевченко (УКРАИНА);

Ильченко О. М., д-р филол. наук, проф., Центр науч. исслед. и препод. ин. яз. НАН Украины (УКРАИНА);

Керо Хервилья Енрике Ф., д-р филол. наук, проф., Гранада. ун-т (ИСПАНИЯ);

Пономаренко В. П., д-р филол. н., ст. науч. сотруд., Ин-т языкозн. им. А. А. Потебни НАН Украины (УКРАИНА);

Переplётчикова С. Е., д-р филол. наук, доц., Киев. нац. ун-т имени Тараса Шевченко (УКРАИНА);

Поворознюк Р. В., д-р филол. наук, доц., Киев. нац. ун-т имени Тараса Шевченко (УКРАИНА);

Солошук Л. В., д-р филол. наук, проф., Харьков. нац. ун-т им. В. Н. Каразина (УКРАИНА);

Триаре Доминик, Ун-т Поль Валери Монпелье III (ФРАНЦИЯ);

Чернюх Б. В., д-р филол. наук, проф., Львов. нац. ун-т имени Ивана Франко (УКРАИНА).

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАГАЛЬНОГО
МОВОЗНАВСТВА
[CURRENT ISSUES IN GENERAL LINGUISTIC / CURRENT
ISSUES IN GENERAL LINGUISTIC]

УДК 811.133.1'373.46:53

Стаття надійшла до редакції [Article received /

Статья поступила в редакцию] – 22.10.2019 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism / Проверено на плагиат] – 27.10.2019 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text / Оригинальность текста] – 96.19 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2020.37.01>

УТВОРЕННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНІЦІАЛЬНИХ
СКОРОЧЕНЬ У ФІЗИЧНІЙ ТЕРМІНОСИСТЕМІ (НА МАТЕРІАЛІ
ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ)

Оксана Віталіївна Галян (м. Луцьк, Україна)

oksana_h19@ukr.net

кандидат філологічних наук, асистент кафедри

романських мов та інтерлінгвістики

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

(Міністерство освіти і науки України)

43025, м. Луцьк, пр. Волі, 13

У французькій мові значно зросла кількість нових термінологічних одиниць, що збагачує словниковий склад і підвищує інтенсивність обміну інформацією між комунікантами у галузевих субсистемах. Для впорядкування потоку переданої інформації з мінімальною кількістю мовних знаків у мовознавстві використовують принцип мовної економії. Виникає велика кількість скорочених словоформ, що є характерною рисою сучасних мовних систем. У терміносистемах найбільша питома вага скорочень припадає на ініціальні абрєвіатури.

Фізична терміносистема (ФТ) використовує скорочення унітарних, складних слів та термінів-словосполучень. Структурно неоднорідні лексеми позначають, як правило, двома мовними знаками, які представляють префікси або кореневі морфеми. Найбільша кількість ініціальних скорочень припадає на дво- та трикомпонентні

(Актуальні питання загального мовознавства [Актуальные вопросы общего языкознания])

Утворення та функціонування ініціальних скорочень у фізичній терміносистемі (на матеріалі французької мови) (Українською) [Образование и функционирование инициальных сокращений в физической терминосистеме (на материале французского языка) (На укр. яз.)]

© Галян О. В. [Галян О. В.] oksana_h19@ukr.net

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

терміни-словосполучення. Важливою характеристикою всіх ініціальних абревіатур – те, що в них не розкрита семантика фізичних термінів і не залишається жодних «упізнаваних» сегментів із вихідних лексичних одиниць. Внутрішня структура в новоутворених фізичних скороченнях з'являється тоді, коли ініціальна абревіація поєднується з іншим способом утворення терміноелементів. Розглянуто процес поєднання усичення з ініціальною абревіацією, внаслідок чого утворюються структурно складні словоформи.

Класифікацію ініціальних скорочень у ФТ проведено за формальною ознакою – кількістю символів, що відповідає кількості компонентів корелятивної словосполучки. В аспекті функціонування, скорочення у фізичних текстах поділено на загальноприйняті (стандартні), що протягом багатьох десятиліть використовують у фаховій літературі та okazionalni (уведені автором, часто вживані в межах публікації). Аналіз скорочень фізичних термінів свідчить, що ініціальна абревіатура виявляється на фонетичному, графічному та граматичному рівнях.

Ключові слова: фізичний термін, лексема, абревіація, словосполучення.

FORMATION AND FUNCTIONING OF INITIAL ABBREVIATIONS IN PHYSICAL TERMINOLOGY (ON THE FRENCH LANGUAGE MATERIAL)

Oksana V. Halyan (Lutsk, Ukraine)

oksana_h19@ukr.net

PhD (Philology), assistant lecturer at the Department of
Romance Languages and Interlinguistics
Eastern European University named after Lesya Ukrainka,
(Ministry of Science and Education)
13 Voli avenue, Lutsk 43009, Ukraine

In the French language, the number of new terminology units has increased significantly, enriching the vocabulary and increasing the intensity of information exchange between communicators in the scope subsystems. In linguistics, the principle of linguistic economy is used to order the flow of information conveyed with the minimum number of linguistic characters. A large number of abbreviated word forms, which is a feature of modern language systems, is appearing. In terminology, the largest number of shortened form of a word

(Current issues in general linguistics)

Formation and Functioning of Initial Abbreviations in Physical Terminology (on the French Language Material) (in Ukrainian) [Utvorennia ta funktsionuvannia initsialnykh skorochen u fizychnii terminosystemi (na materialy frantsuzkoï movy)]

© Halyan O. V. [Galyan O. V.] oksana_h19@ukr.net

**ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

is in initial abbreviations.

Physical Terminology (PhT) uses the abbreviation for unitary, complex words, and combinations of terms. Structurally heterogeneous lexemes are usually denoted by two linguistic characters that represent prefixes or root morphemes. The largest number of initial abbreviations are in two- and three-component terms. An important characteristic of all initial abbreviations is that they do not reveal the semantics of physical terms and that there are no "recognizable" segments from the original lexical units. The internal structure in newly formed physical shortened words appears when an initial abbreviation is combined with another way of forming term elements. The process of combining a truncation with an initial abbreviation is considered, as a result of which structurally complex word forms are formed.

The classification of initial abbreviations is carried out according to a formal attribute - the number of characters that correspond to the number of components of the correlative combination. In the aspect of functioning, the abbreviation in physical texts is divided into generally accepted (standard), which for many decades has been used in special literature and occasional (introduced by the author, often used within the publication). An analysis of abbreviations of the physical terms indicates that the initial abbreviation appears at the phonetic, graphic and grammatical levels.

Key words: physical term, lexeme, abbreviation, collocations.

**ОБРАЗОВАНИЕ И ФУНКЦИОНИРОВАНИЕ ИНИЦИАЛЬНЫХ
СОКРАЩЕНИЙ В ФИЗИЧЕСКОЙ ТЕРМИНОСИСТЕМЕ (НА
МАТЕРИАЛЕ ФРАНЦУЗСКОГО ЯЗЫКА)**

Оксана Витальевна Галян (г. Луцк, Украина)

oksana_h19@ukr.net

кандидат филологических наук, ассистент кафедры
романских языков и интерлингвистики

Восточноукраинский национальный университет имени Леси Украинки
(Министерство образования и науки Украины)
43025, г. Луцк, пр. Воли, 13

Во французском языке значительно возросло количество новых терминологических единиц, которые обогащают словарный состав и повышают интенсивность обмена информацией между коммуникантами в отраслевых субсистемах. Для упорядочения потока передаваемой информации с минимальным

(Актуальні питання загального мовознавства [Актуальные вопросы общего языкознания])

Утворення та функціонування ініціальних скорочень у фізичній терміносистемі (на матеріалі французької мови) (Українською) [Образование и функционирование инициальных сокращений в физической терминсистеме (на материале французского языка) (На укр. яз.)]

© Галян О. В. [Галян О. В.] oksana_h19@ukr.net

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

количеством языковых знаков используют принцип языковой экономии. Возникает большое количество сокращенных словоформ, являющиеся характерной чертой современных языковых систем. В терминосистемах наибольший удельный вес сокращений приходится на инициальные аббревиатуры.

Физическая терминосистема (ФТ) использует сокращение унитарных, сложных слов и терминов-словосочетаний. Структурно неоднородные лексемы обозначают, как правило, двумя языковыми знаками, представляющих префиксы или корневые морфемы. Наибольшее количество инициальных сокращений приходится на двух- и трехкомпонентные термины-словосочетания. Важной характеристикой всех инициальных аббревиатур – то, что в них не раскрыта семантика физических терминов и не остается никаких «узнаваемых» сегментов из исходных лексических единиц. Внутренняя структура в новообразованных физических сокращениях появляется тогда, когда инициальная аббревиация сочетается с другим способом образования терминологических элементов. Рассмотрен процесс объединения усечения с инициальной аббревиацией, в результате чего образуются структурно сложные словоформы.

Классификация инициальных сокращений в ФТ проведена по формальному признаку – количеству символов, которое соответствует количеству компонентов коррелятивного словосочетания. В аспекте функционирования, сокращение в физических текстах разделено на общепринятые (стандартные), что в течение многих десятилетий используют в профессиональной литературе и окказиональные (введены автором, часто применяемые в пределах публикации). Анализ сокращений физических терминов свидетельствует, что инициальная аббревиатура проявляется на фонетическом, графическом и грамматическом уровнях.

Ключевые слова: физический термин, лексема, аббревиация, словосочетание.

Вступ

В останні десятиліття у науково-технічній та фізичній терміносистемі (ФТ) французької мови значно зросла кількість нових термінологічних скорочень. Нова лексика, з одного боку, збагачує словниковий склад, з іншого – підвищує інтенсивність інформаційних потоків, які здатні забезпечити комунікативну функцію мови. Тому сучасне завдання лінгвістів полягає в номінації понять і в структурній систематизації нових словоформ. У цьому аспекті один із важливих критеріїв оцінки роботи мовознавців – ефективне впорядкування високої густини потоку переданої чи збереженої інформації з

(Current issues in general linguistics)

Formation and Functioning of Initial Abbreviations in Physical Terminology (on the French Language Material) (in Ukrainian) [Utvorennia ta funktsionuvannia initsialnykh skorochen u fizychnii terminosystemi (na materialii frantsuzkoï movy)]

© Halyan O. V. [Galyan O. V.] oksana_h19@ukr.net

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

мінімальною кількістю мовних знаків. В усіх мовах це завдання виконується завдяки принципу мовної економії [6, с. 532-537].

Застосування скорочень на письмі має таку ж історію, як і сама писемність [2, с. 6-7]. Термін походить від латинського *abbrevio* ‘скорочую’ [5, с. 9]. Значного кількісного поширення скорочені лексичні одиниці набувають у кінці XIX століття у зв’язку зі швидким розвитком науки і техніки. Інтенсивного дослідження аббревіація як спосіб словотвору в романських, германських та слов’янських мовах набула в другій половині XX – на початку XXI століття в працях Д. Алексєєва [1], В. Борисова [2], В. Заботкіна [4], Х. Фельбера [13], І. Цимбалістого [8] М. Цюпи [9] та ін. Проте, попри динамічний розвиток теоретичних основ аббревіації, аналіз джерел свідчить, що дослідження містять лише загальний поділ скорочень і окремі аспекти лексико-семантичної характеристики. Досі відсутня чітка структурна класифікація скорочених одиниць у галузевих субсистемах. Особливо гостро це завдання стосується фізичної та технічної терміносистем, у яких поява нових скорочень набула інтенсивного характеру. Поділ новоутворень необхідно здійснити, щоб критерії, які покладено в основу класифікації диференціювали, як давно відомі скорочення і сучасні новоутворення, так і аббревіації, що в майбутньому можуть поповнити відповідні галузеві словники.

Метою роботи є встановлення особливостей побудови франкомовних ініціальних скорочень на основі унітарних та багатокомпонентних фізичних термінів.

Об’єктом дослідження є фізичні терміни французької мови. **Предмет дослідження** – ініціальні скорочення фізичної терміносистеми французької мови.

Матеріалом для дослідження слугувала вибірка термінів із книги «Physique des semi-conducteurs» та статей франкомовних наукових журналів з фізики: «Revue de Physique Appliquée», «Journal Physique IV France», «ANNALES DE PHYSIQUE», «Comptes Rendus Physique».

Основний зміст

Велика кількість скорочених словоформ є однією з характерних рис

(Актуальні питання загального мовознавства [Актуальные вопросы общего языкознания])

Утворення та функціонування ініціальних скорочень у фізичній терміносистемі (на матеріалі французької мови) (Українською) [Образование и функционирование инициальных сокращений в физической терминисистеме (на материале французского языка) (На укр. яз.)]

© Галія О. В. [Галія О. В.] oksana_h19@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
 [PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

сучасних мовних систем. Найбільша питома вага скорочень у терміносистемах припадає на ініціальні аббревіатури. Продуктивність лексичних скорочень обумовлена високою частотою вживання термінологічних одиниць, а також потенціалом щодо їх словотвірної здатності. Скороченню можуть підлягати як прості або складні слова, так і терміни-словосполучення. Найчастіше для позначення окремих термінологічних лексем використовують початкові великі або малі літери слова: $A \rightarrow \text{absorption}$ 'поглинання', $C \rightarrow \text{capacité}$ 'ємкість', $F \rightarrow \text{focale}$ 'фокус, фокусна відстань', $g \rightarrow \text{gain}$ 'підсилення, коефіцієнт підсилення', $p \rightarrow \text{pression}$ 'тиск'.

Скорочення, що складаються із двох букв, зазвичай позначають структурно неоднорідні лексеми, які у своєму складі містять префікси або декілька кореневих морфем: $RA \rightarrow \text{radioactivité}$ 'радіоактивність', $TL \rightarrow \text{thermoluminescence}$ 'термолюмінесценція', $T.M. \rightarrow \text{télémetrie}$ 'телеметрія; дистанційне вимірювання', $U.V. \rightarrow \text{ultraviolet}$ 'ультрафіолетові промені', $A.F. \rightarrow \text{audiofréquence}$ 'звукова частота'. Рідше трапляються скорочення, що складаються з першої і останньої літер або першої і декількох останніх літер слова: $Rt \rightarrow \text{rendement}$ 'коефіцієнт корисної дії, ефективність', $nbre \rightarrow \text{nombre}$ 'кількість, число'. Загалом у виборі способу позначення фізичного терміну значну роль відіграє суб'єктивно-когнітивний аспект, тому для одного і того самого терміноелемента може існувати декілька подібних аббревіатур, які протягом уже тривалого часу використовують у фаховій літературі: $SC, S.C., S.-c., sc. \rightarrow \text{semi-conducteur}$ 'напівпровідник'. "*Entre les métaux et les isolants se trouvent les **semi-conductors** (SC) dont la résistivité varie de 10^{-3} à $10^4 \Omega\text{cm}$ (ou plus)*" [12, с. 11], 'Між металами і діелектриками знаходяться напівпровідники, питомий опір яких змінюється від 10^{-3} Ом·см до 10^4 (або більше)'. "*Définition de l'effet photothermique. - Lorsqu'on éclaire la surface d'un échantillon **semi-conducteur** (S.C.) par un rayonnement d'énergie suffisante, il y a, au voisinage de la surface, création de paires électron-trou qui diffusent vers l'intérieur de l'échantillon*" [18, с. 72], 'Визначення фототермічного ефекту. – Коли освітлюють поверхню зразка напівпровідника випромінюванням достатньої енергії, тобто, в безпосередній близькості до поверхні, що створює електронно-діркові пари, які дифундують

(Current issues in general linguistics)

Formation and Functioning of Initial Abbreviations in Physical Terminology (on the French Language Material) (in Ukrainian) [Utvorennia ta funktsionuvannia initsialnykh skorochen u fizychnii terminosystemi (na materiali frantsuzkoï movy)]

© Halyan O. V. [Galyan O. V.] oksana_h19@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

в глибо зразка’.

Як вихідні елементи в процесі аббревіації можуть виступати й окремі слова, і терміни-словосполучення, що у фізичних текстах позначатимуться через ініціальні аббревіатури, які складаються із двох і більше мовних символів. Для цього використовуються початкові букви всіх лексично повнозначних компонентів словосполучення:

- 1) *A.E.* → *accumulateur électrique* ‘електроакумулятор’, *BV* → *bande de valence* ‘валентна зона’, *R.L.* → *rayons lumineux* ‘світлові промені’; *C.V.* → *condensateur variable* ‘конденсатор змінної ємності’, *S.V.* → *spectre visible* ‘спектр видимого випромінювання’, *S.P.* → *synchrotron à protons* ‘протонний синхротрон’, *V.U.* → *vitesse uniforme* ‘постійна швидкість’;
- 2) *C.T.P.* → *coefficient de température positif* ‘позитивний температурний коефіцієнт’, *EDQ* → *efficacité de détection quantique* ‘ефективність квантового детектування’, *G. R. T.* → *gradient radial de température* ‘радіальний градієнт температури’, *MDP* → *modulation par déplacement de phase* ‘фазова модуляція’, *RSE* → *résonance de spin électronique* ‘електронний спіновий резонанс’;
- 3) *M.R.U.V.* → *mouvement rectiligne uniformément varié* ‘рівномірно змінний прямолінійний рух’, *L.P.C.D.* → *lumière polarisée circulaire droite* ‘світло з правою круговою поляризацією’, *P.B.F.U.* → *la plus basse fréquence utilisable* ‘найменша застосовна частота’.

Диференціацію представлених аббревіатур проведено за суто формальною ознакою – кількістю символів, що відповідає кількості компонентів корелятивної словосполучки. Найбільша кількість таких скорочень припадає на дво- та трикомпонентні терміни-словосполучення. Аббревіація чотирикомпонентних терміносполук є okazionalnoю, рідше, ніж усіх інших. Скорочення з кількістю мовних знаків більше, як три, часто використовують для позначення відомих організацій, установ, наукових центрів, які пов’язані з фізичними дослідженнями або їх контролем: *C.I.U.R.* → *Commission Internationale pour les Unités Radiologiques* ‘Міжнародна комісія по радіологічних одиницях’, *A.I.E.A.* → *Agence Internationale pour l'Energie Atomique* ‘Міжнародне агентство з атомної

(Актуальні питання загального мовознавства [Актуальные вопросы общего языкознания])

Утворення та функціонування ініціальних скорочень у фізичній терміносистемі (на матеріалі французької мови) (Українською) [Образование и функционирование инициальных сокращений в физической терминсистеме (на материале французского языка) (На укр. яз.)]

© Галія О. В. [Галія О. В.] oksana_h19@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

енергії», *C.E.R.C.A.* → *Centre d'Etude et de Réalisation de Combustible Atomique* ‘Центр з аналізу та використання атомного палива’, *C.I.S.P.R.* → *Comité International Spécial des Perturbations Radioélectriques* ‘Міжнародний спеціальний комітет із радіоперешкод’. Називання кожного символу в ініціальних скороченнях відбувається так, як в алфавіті.

Важлива характеристика всіх ініціальних скорочень – те, що в них не залишається жодних «упізнаваних» сегментів із вихідних лексичних одиниць. Отже, в новоутворених скороченнях структура корелятивних одиниць зруйнована повністю, тому в них відсутні структурно-семантичні особливості, які би вказували на смислову номінацію фізичного поняття.

Для фізика символічне позначення у формі ініціальних абrevіатур асемантичне і відсилає його до відповідного семантичного корелята. Отже, у фізичних текстах ініціальна абrevіатура існує доти, доки існує відповідний їй номінований фізичний термін. Внутрішня структура в новоутворених фізичних скороченнях з'являється тоді, коли ініціальна абrevіація поєднується з іншим способом утворення терміноелементів. Наприклад, після проведення скорочення складеного терміна *volt-ohm-ampèremètre* ‘вольт-ом-амперметр’ утворюється складне слово *avomètre* ‘авометр’. У цьому випадку скорочення проведено з допомогою ініціальної абrevіації з перестановкою символів: *ampère* → *a*, *volt* → *v*, *ohm* → *o*, після цього відбувається словоскладання абrevіатури *avo*- з морфемою *-mètre*. Структура утвореного композита добре узгоджується з семантикою фізичного терміна. Друга частина терміна *-mètre* вказує на вимірювання, а перша частина – на одиниці фізичних величин, які прилад здатен вимірювати.

Унаслідок удосконалення фізичних приладів еволюціонують терміни, які їх номінують. Сучасний вимірювальний цифровий прилад, що виконує функції авометра, але з набагато вищою точністю і в ширшому числовому інтервалі, вимірює основні електричні параметри і вербалізується як *électromètre* ‘електрометр’. Цей фізичний прилад може вимірювати струм, напругу і опір не тільки в тому самому числовому інтервалі, що авометр, але й у кратних одиницях у бік зменшення: *мілі-, мікро-, нано- Ампер, Вольт*, а також в бік збільшення: *кіло-, мега-, гіга-, тера- Ом*. Отже, зміна найменування приладу пов'язана з утратою

(Current issues in general linguistics)

Formation and Functioning of Initial Abbreviations in Physical Terminology (on the French Language Material) (in Ukrainian) [Utvorennia ta funktsionuvannia initsialnykh skorochen u fizychnii terminosystemi (na materiali frantsuzkoï movy)]

© Halyan O. V. [Galyan O. V.] oksana_h19@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

відповідності між назвою (*avomètre*) та функціонально-семантичною сутністю нового приладу.

Розглядаючи ініціальну аббревіацію як набір літерних символів, легко зрозуміти, що одними і тими самими мовними знаками можна представити різні фізичні терміни, в яких лексичні одиниці або їхні структурні фрагменти починаються з однакових літер. Це неодмінно призведе до зростання кількості аббревіатурних омонімів і значно ускладнить їх розшифрування. Тому щодо функціонування у фізичних текстах скорочення поділяють на загальноприйняті (стандартні), що протягом багатьох десятиліть використовують у фаховій літературі, і okazіональні. Загальновідомі стандартні скорочення у фізичних текстах не супроводжуються розширеною формою запису. Наприклад, прийнято з допомогою стандартних скорочень позначати спектральні діапазони: *IR* → *infrarouge* ‘інфрачервоний’, *UV* → *ultraviolet* ‘ультрафіолетовий’. “*Les harmoniques d’ordre élevé sont générées dans la cellule de gaz et se propagent dans la même direction que le faisceau laser IR*” [19, с. 37], ‘Гармоніки високого порядку генеровані в газовій клітині і поширюються в тому ж напрямку, що і інфрачервоний лазерний промінь’. “*Notons par ailleurs que les radiations UV intenses ont des effets secondaires néfastes sur ces optiques*” [16, с. 59], ‘Відзначимо також, що інтенсивні УФ-випромінювання мають серйозні побічні ефекти на ці оптичні системи’. Okazіональні скорочення дуже поширені в наукових статтях, що пов’язано з високою частотою використання одних і тих самих фізичних термінів. Автори публікацій уводять аббревіатуру, яка представляє часто вживані (в межах публікації) багатокomпонентні фізичні терміносполуки: “*Loin de la résolution atomique, la diffusion de neutrons aux petits angles (DNPA) permet par exemple l’étude de la conformation globale d’objets de grande taille*” [17, с. 40], ‘Далеко від атомної роздільної здатності, розсіяння нейтронів на малі кути дозволяє аналіз загальної структури об’єктів великого розміру’. “*L’équation de Gross-Pitaevskii (GPE) décrit la dynamique des superfluides et les condensats de Bose-Einstein (BEC) à très basse température*” [11, с. 954], ‘Рівняння Гросса-Пітаєвського описує динаміку надтекучих рідин і конденсатів Бозе-Ейнштейна при дуже низькій температурі’. На відміну від аббревіацій, які існують у статтях

(Актуальні питання загального мовознавства [Актуальные вопросы общего языкознания])

Утворення та функціонування ініціальних скорочень у фізичній терміносистемі (на матеріалі французької мови) (Українською) [Образование и функционирование инициальных сокращений в физической терминосистеме (на материале французского языка) (На укр. яз.)]

© Галія О. В. [Галія О. В.] oksana_h19@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

засобів масової інформації, важливою особливістю скорочень у фізичних текстах є те, що вони повинні бути однозначно номіновані і зберігати семантично-етимологічну вмотивованість. Тому навіть назви відомих методик дослідження, які тривалий час (протягом кількох десятиліть) використовують в окремих розділах фізики, на початку публікації подають у повній та скороченій формі запису: “*La Résonance Magnétique Nucléaire (RMN) occupe une position unique parmi les méthodes biophysiques de part sa grande sensibilité aux mouvements intramoléculaires des protéines*” [10, с. 230], ‘Ядерний магнітний резонанс займає унікальне становище серед біофізичних методів у зв’язку з його високою чутливістю до внутрімолекулярних рухів білків’.

Попри певну автономність ініціальних аббревіатур, вони постійно знаходяться під «тиском мовних законів», що спрямовані на асиміляцію скорочених словоформ до рівня звичайних лексем. Ознаками адаптації ініціальних аббревіатур на графічному рівні є зникнення пунктуаційних символів та проміжків між елементами аббревіатури, а на фонетичному рівні – зміна вимови: *R. M. N.* [er-em-en], *RMN* [remen] → *Résonance Magnétique Nucléaire*. Крім того, вплив мови виявляється на граматичному рівні через категорію числа. Для скорочених термінологічних словоформ квантитативність у французькій мові реалізується через артикль множини або за англосаксонською моделлю – до аббревіатур приєднується флексія -s [7, с. 48]: *Les EOD (EOD → Élément Optique Diffractif* ‘оптично-дифракційний елемент’), *PDFs (PDF → fonction densité de probabilité* ‘функція густини ймовірності’): *Les EOD peuvent être classés en dispositifs reconfigurables ou non-reconfigurables* [15, с. 275], ‘Оптично-дифракційні елементи можуть бути розділені на реконфігуровані або нереконфігуровані прилади’; *Nous présentons un aperçu des travaux récents sur la description statistique des écoulements turbulents en terme de fonctions densité de probabilité (PDFs) dans le cadre de la hiérarchie de Lundgren–Monin–Novikov (LMN)* [14, с. 929], ‘Ми представляємо огляд останніх робіт з статистичного опису турбулентних потоків з точки зору функцій густини ймовірності в ієрархії Лундгрена-Моніна-Новікова’.

За ініціальною аббревіатурою неможливо зрозуміти семантику фізичних

(Current issues in general linguistics)

Formation and Functioning of Initial Abbreviations in Physical Terminology (on the French Language Material) (in Ukrainian) [Utvorenня ta funktsionuvannya initsialnykh skorochen u fizychnii terminosystemi (na materialy frantsuzkoi movy)]

© Halyan O. V. [Galyan O. V.] oksana_h19@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

термінів, якщо не звернутись до повної форми запису. У ФТ існують скорочення, що реалізуються шляхом відкидання частини слова, а за фрагментом, що залишається, упізнається смислове навантаження терміноелемента. Вихідними лексемами для них служать слова, які утворені із двох або більше складів, а процес формування таких скорочених словоформ називають усіченням [3, с. 190]. У мовознавстві виділяють три типи усічень: кінцевої частини слова, початку слова, одночасно початку і кінця слова. Для французької мови найхарактерніший усіченнями перший тип. У ФТ трапляються тільки усічення кінцевої частини слова, тобто апокопні скорочення. У такому скороченні залишається частина слова, яка рідко узгоджується з морфемними межами лексеми: *imp.* → *impulsion* ‘імпульс’, *Pot.* → *potentiomètre* ‘потенціометр’, *Atm.* → *atmosphère, atmosphérique* ‘атмосфера, атмосферний’, *dyn* → *dynamique* ‘динамика’, *Réfr.* → *réfraction* ‘рефракція’. Повний збіг усічення з кореневою морфемою розкриває семантичну сутність словоформи (*Larg.* → *largeur* ‘ширина’), але у відсотковому відношенні зменшення кількості мовних знаків (для наведеного прикладу 43 %) не є високим. Скорочені лексичні одиниці можуть поєднувати кореневі фрагменти і афіксальні морфеми: *désint.* → *désintégration* ‘розпад, розщеплення’, *anti-g* → *antigravitation* ‘антигравітація’; сегменти двох корневих морфем складного слова: *Barom.* → *baromètre* ‘барометр’; або лише афікси вихідної лексеми: *int* → *intersection* ‘пересічення’.

Цікавий процес поєднання усічення з ініціальною аббревіацією у компресії фізичних термінів-словосполучень, унаслідок чого утворюються структурно складні словоформи: *P.spec* → *poids spécifique* ‘питома маса, густина’, *P. Atm.* → *pression atmosphérique* ‘атмосферний тиск’, *L. Isoth.* → *lignes isothermes* ‘ізотерми’, *é. ex.* → *écart extrême* ‘максимальне відхилення’. У результаті дії мовних закономірностей може відбуватися трансформація складних аббревіатурних конструкцій, які утворені за допомогою ініціальної аббревіації й усічення: *cint* → *candela internationale* ‘кандела’. Наведений приклад скорочення, яке записане як єдине слово з силабічним читанням, свідчить про ефективність процесу лексикалізації, що виявляється як на графічному, так і на фонетичному рівні.

Висновки та подальші перспективи досліджень

Динамічний розвиток словотворення у французькій мові стимулює

(Актуальні питання загального мовознавства [Актуальные вопросы общего языкознания])

Утворення та функціонування ініціальних скорочень у фізичній терміносистемі (на матеріалі французької мови) (Українською) [Образование и функционирование инициальных сокращений в физической терминосистеме (на материале французского языка) (На укр. яз.)]

© Галія О. В. [Галія О. В.] oksana_h19@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

виникнення нових ініціальних аббревіатур. Для позначення унітарних фізичних термінів використовують початкові великі або малі літери слова. Структурно неоднорідні лексеми позначають буквами, які представляють префікси або кореневі морфеми скороченого слова. Найчастіше ініціальній аббревіації піддаються терміни-словосполучення, що складаються з двох та трьох компонентів. Для цього використовують початкові букви всіх лексично повнозначних елементів словосполучення. У фізичних текстах ініціальна аббревіатура виявляється на фонетичному, графічному та граматичному рівнях. Динаміка ініціальних скорочень ФТ спрямована на асиміляцію скорочених словоформ до рівня звичайних лексем.

Перспективи подальших досліджень вбачаються у встановленні закономірностей організації акронімів та критерію, що визначає здатність до ефективної компресії лексичних одиниць у ФТ.

Література:

1. Алексеев, Д. *Аббревиация в условиях научно-технической революции. Научно-техническая революция и функционирование языков мира* (Москва, Наука, 1977), 217.
2. Борисов, В. В. *Аббревиация и акронимия. Военные и научно-технические сокращения в иностранных языках* (Москва, Воениздат, 1972), 320.
3. Гинзбург, Р. З., Хидкель, С. С., Князева, Г. Ю., Санки, А. А. *Курс современной английской лексикологии* (Москва, Высшая школа, 1979), 270.
4. Заботкина, В. И. *Новая лексика современного английского* (Москва, Высшая школа, 1989), 126.
5. *Лингвистический энциклопедический словарь*, гл. ред. В. Н. Ярцева (Москва, Советская Энциклопедия, 1990), 685.
6. Мартине, А. «Основы общей лингвистики.» *Новое в лингвистике*, под. ред. В. А. Звегинцева (Москва, Иностр. литерат., 1963): Вып. 3: 528–566.
7. Цимбалістий, І. Ю. «Граматична категорія числа в іспанських аббревіатурах.» *Науковий вісник Волинського державного університету імені Лесі Українки* 4 (2007): 45–49.
8. Цимбалістий, І. Ю. «Структура та процеси лексикалізації скорочень у сучасній іспанській мові.» Автореф. дис. канд. філол. наук, Київ, 2012.
9. Цюпа, М. А. «Особенности написания аббревиатур, утворенних шляхом усічення у французькій мові.» *Проблеми семантики слова, речення та тексту : Збірник наукових праць* 16 (2006): 245–251.

(Current issues in general linguistics)

Formation and Functioning of Initial Abbreviations in Physical Terminology (on the French Language Material) (in Ukrainian) [Utvorenня ta funktsionuvannya initsialnykh skorochen u fizychnii terminosystemi (na materiali frantsuzkoï movy)]

© Halyan O. V. [Galyan O. V.] oksana_h19@ukr.net

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

10. Bouvignies, G., Bernady, P., Blackledge, M. «Modélisation de la dynamique de la chaîne peptidique des protéines en solution par RMN à travers les couplages dipolaires.» *Journal Physique IV France* 130 (2005): 229–244.
11. Brachet, M. «Description Gross-Pitaevskii de la dynamique des superfluides à température finie : Une revue courte des résultats récents.» *Comptes Rendus Physique* 13 (2012): 954–965.
12. Chovet, A., Masson, P. *Physique des semi-conducteurs* (Ecole Polytechnique universitaire de Marseille, 2004), 75.
13. Felber, H. *Terminology Manual* (Paris, UNESCO, 1984), 375.
14. Friedrich, R., Daitche, A., Kamps, O., Lülff, J., Voßkuhle, M., Wilczek, M. «La hiérarchie de Lundgren–Monin–Novikov: Des équations cinétiques de la turbulence.» *Comptes Rendus Physique* 13 (2012): 929–953.
15. Fromager, M., Passilly, N., De Saint Denis, R., Cagniot, E., Aït-Ameur, K. «Optique binaire pour la mise en forme spatiale de faisceaux laser IR, visible et UV.» *Journal Physique IV France* 138 (2006): 275–284.
16. Fuchs, C., Henck, R., Fogarassy, E. «Réacteur VUV à décharge interne pour le dépôt en couches minces de silicium amorphe, d'oxyde et de nitrure de silicium.» *ANNALES DE PHYSIQUE* 17 (1992): 59–60.
17. Lairez, D., Pelta, J. «Diffusion de neutrons aux petits angles: application à l'étude des macromolécules biologiques en solution.» *Journal Physique IV France* 130 (2005): 39–62.
18. Oualid, J. «Étude d'un effet photothermique particulier dans les semi-conducteurs.» *Revue de Physique Appliquée* 2 (1967): 72–78.
19. Valentin, C., Boyko, O., Rey, G., Mercier, B., Papalazarou, E., Antonucci, L., Balcou, Ph. «Étude expérimentale de l'optimisation de la génération d'harmoniques d'ordre élevé par l'utilisation d'un algorithme génétique» *Journal Physique IV France* 138 (2006): 35–41.

References:

1. Alekseev, D. *Abbreviacziya v usloviyakh nauchno-tekhnicheskoy revolyuczii. Nauchno-tekhnicheskaya revolyucziya i funkcionirovanie yazykov mira* (Moskva, Nauka, 1977), 217.
2. Borisov, V. V. *Abbreviacziya i akronimiya. Voennye i nauchno-tekhnicheskie sokrashheniya v inostrannykh yazykakh* (Moskva, Voenizdat, 1972), 320.
3. Ginzburg, R. Z., Khidkel, S. S., Knyazeva, G. Yu., Sankin, A. A. *Kurs sovremennoj anglijskoj leksikologii* (Moskva, Vysshaya shkola, 1979), 270.
4. Zabotkina, V. I. *Novaya leksika sovremennogo anglijskogo* (Moskva, Vysshaya shkola, 1989), 126.
5. *Lingvisticheskij enciklopedicheskij slovar*, gl. red. V. N. Yarczeva (Moskva, Sovetskaya

(Актуальні питання загального мовознавства [Актуальные вопросы общего языкознания])

Утворення та функціонування ініціальних скорочень у фізичній терміносистемі (на матеріалі французької мови) (Українською) [Образование и функционирование инициальных сокращений в физической терминисистеме (на материале французского языка) (На укр. яз.)]

© Галія О. В. [Галія О. В.] oksana_h19@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Encyklopediya, 1990), 685.

6. Martine, A. «Osnovy obshhej lingvistiki.» *Novoe v lingvistike*, pod. red. V.A. Zveginczeva (Moskva, Inostr. literat., 1963): Vyp. 3: 528–566.
7. Tsybalysty, I. Yu. «Hramatychna katehoriia chysla v ispanskykh abreviaturakh.» *Naukovyi Visnyk Volynskoho Derzhavnoho Universytetu Imeni Lesi Ukrainky* 4 (2007): 45–49.
8. Tsybalysty, I. Yu. «Struktura ta protsesy leksykalizatsii skorochen u suchasni ispankii movi.» Avtoref. dys. kand. filol. nauk Kyiv, 2012.
9. Tsiupa, M. A. «Osoblyvosti napsannia abreviatur, utvorenykh shliakhom usichennia u frantsuzkii movi.» *Problemy semantyky slova, rechennia ta tekstu: Zbirnyk naukovykh prats* 16 (2006): 245–251.
10. Bouvignies, G., Bernady, P., Blackledge, M. «Modélisation de la dynamique de la chaîne peptidique des protéines en solution par RMN à travers les couplages dipolaires.» *Journal Physique IV France* 130 (2005): 229–244.
11. Brachet, M. «Description Gross–Pitaevskii de la dynamique des superfluides à température finie : Une revue courte des résultats récents.» *Comptes Rendus Physique* 13 (2012): 954–965.
12. Chovet, A., Masson, P. *Physique des semi-conducteurs* (Ecole Polytechnique universitaire de Marseille, 2004), 75.
13. Felber, H. *Terminology Manual* (Paris, UNESCO, 1984), 375.
14. Friedrich, R., Daitche, A., Kamps, O., Lülff, J., Voßkuhle, M., Wilczek, M. «La hiérarchie de Lundgren–Monin–Novikov: Des équations cinétiques de la turbulence» *Comptes Rendus Physique* 13 (2012): 929–953.
15. Fromager, M., Passilly, N., De Saint Denis, R., Cagniot, E., Aït-Ameur, K. «Optique binaire pour la mise en forme spatiale de faisceaux laser IR, visible et UV» *Journal Physique IV France* 138 (2006): 275–284.
16. Fuchs, C., Henck, R., Fogarassy, E. «Réacteur VUV à décharge interne pour le dépôt en couches minces de silicium amorphe, d'oxyde et de nitrure de silicium» *ANNALES DE PHYSIQUE* 17 (1992): 59–60.
17. Lairez, D., Pelta, J. «Diffusion de neutrons aux petits angles: application à l'étude des macromolécules biologiques en solution.» *Journal Physique IV France* 130 (2005): 39–62.
18. Oualid, J. «Étude d'un effet photothermique particulier dans les semi-conducteurs.» *Revue de Physique Appliquée* 2 (1967): 72–78.
19. Valentin, C., Boyko, O., Rey, G., Mercier, B., Papalazarou, E., Antonucci, L., Balcou, Ph. «Étude expérimentale de l'optimisation de la génération d'harmoniques d'ordre élevé par l'utilisation d'un algorithme génétique.» *Journal Physique IV France* 138 (2006): 35–41.

(Current issues in general linguistics)

Formation and Functioning of Initial Abbreviations in Physical Terminology (on the French Language Material) (in Ukrainian) [Utvorennia ta funktsionuvannia initsialnykh skorochen u fizychnii terminosystemi (na materialii frantsuzkoi movy)]

© Halyan O. V. [Galyan O. V.] oksana_h19@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНОГО І ТИПОЛОГІЧНОГО
МОВОЗНАВСТВА

[CURRENT ISSUES IN COMPARATIVE AND HISTORICAL
LINGUISTICS AND LINGUISTIC TYPOLOGY /

АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ СРАВНИТЕЛЬНО-ИСТОРИЧЕСКОГО И ТИПОЛОГИЧЕСКОГО
ЯЗЫКОЗНАНИЯ]

УДК 811.134.2

Стаття надійшла до редакції [Article received /

Статья поступила в редакцию] – 09.10.2019 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism / Проверено на плагиат] – 11.10.2019 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text / Оригинальность текста] – 97.7 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2020.37.02>

ROLE OF SOCIAL AND CULTURAL ASPECTS IN THE FORMATION
OF SPANISH LANGUAGE

Nina Mykolayivna Korbozerova (Kyiv, Ukraine)

ninakor@ukr.net

DSc (Philology), Professor of Romance Philology Department

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article deals with the syntactic and semantic structure of a complex sentence in Spanish during the period from the 12th to the 20th century. Are analyzed the evolutionary processes of the conjunctions, relations, the modal-temporal correlation, the positional arrangement of the dependent subordinate component relative to the main one. Are revealed the trends in the development of object, attributive and adverbial models of sentences, as well as quantitative and qualitative changes in the volume of complex sentences. Is analyzed the role of the socio-cultural factor in the evolution of a complex sentence at one or another historical stage of the development of the Spanish language.

Key words: *semantic and syntactic structure, dependent predicative component, complex sentence, evolution, Spanish.*

(АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНОГО І ТИПОЛОГІЧНОГО МОВОЗНАВСТВА

[АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ СРАВНИТЕЛЬНО-ИСТОРИЧЕСКОГО И ТИПОЛОГИЧЕСКОГО ЯЗЫКОЗНАНИЯ])

Роль соціо-культурного аспекта у становленні іспанської мови (іспанська) [Роль социо-культурного
аспекта в становлении испанского языка (На исп. яз.)]

© *Корбозерова Н. М. [Корбозёрова Н. Н.] ninakor@ukr.net*

РОЛЬ СОЦІО-КУЛЬТУРНОГО АСПЕКТА У СТАНОВЛЕННІ ІСПАНСЬКОЇ МОВИ

Ніна Миколаївна Корбозерова (Київ, Україна)

ninakor@ukr.net

доктор філологічних наук, професор кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14, 01601

У статті розглянуто структуру та семантику складного речення іспанської мови протягом XII-XX ст.ст. Спеціально проаналізовано процес розвитку засобів сполучуваності, лексичної, модальної та часової кореляції, а також ситуаційної розташування предикативних компонентів у структурі складнопідрядного речення. У статті вивчено моделі експлікативних, адвербіальних та релятивних речень з огляду на їхній розвиток, а також кількісний обсяг кожного із зазначених типів речень. Крім цього, проаналізовано ступінь екстралінгвального впливу на структурну організацію речення на різних етапах еволюції іспанської мови.

Ключові слова: семантико-синтаксична структура, незалежний предикативний компонент, складнопідрядне речення, еволюція, іспанська мова.

РОЛЬ СОЦІО-КУЛЬТУРНОГО АСПЕКТА В СТАНОВЛЕННІ ИСПАНСКОГО ЯЗЫКА

Нина Николаевна Корбозёрова (Киев, Украина)

ninakor@ukr.net

доктор филологических наук, профессор кафедры романской филологии

Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко

(Министерство образования и науки Украины)

01601, г. Киев, бул. Тараса Шевченко, 14, 01601

В статье рассмотрена структура и семантика сложного предложения испанского языка в течение XII-XX ст. Специально проанализирован процесс развития средств сочетаемости, лексической, модальной и временной корреляции,

(Current issues in comparative and
historical linguistics and linguistic typology)

Role of Social and Cultural Aspects in the Formation of Spanish Language (in Spanish) [**Papel de los aspectos
sociales y culturales en la formación de la lengua española**]

© Korbozerova N. M. [Korbozerova N. M.] *ninakor@ukr.net*

ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНИТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

a также ситуационного расположения предикативных компонентов в структуре сложноподчиненных предложения. В статье изучены модели экспликативных, адвербиальных и релятивных предложений учитывая их развитие, а также количественный объем каждого из указанных типов предложений. Кроме этого, проанализирована степень экстралингвистического влияния на структурную организацию предложения на разных этапах эволюции испанского языка.

Ключевые слова: семантико-синтаксическая структура, независимый предикативный компонент, сложноподчиненное предложение, эволюция, испанский язык.

PAPEL DE LOS ASPECTOS SOCIALES Y CULTURALES EN LA
FORMACIÓN DE LA LENGUA ESPAÑOLA

Nina Mykolayivna Korbozerova (Kyiv, Ucrania)

ninakor@ukr.net

Doctora en Letras, Profesora Titular del Departamento de la Filología Románica
de la Universidad Nacional de Kyiv Taras Shevchenko
(Ministerios de Educacion y de Ciencia de Ucrania)
Ave. de Taras Shevchenko 14, Kyiv, Ucrania, 01601

En el artículo se analiza la estructura sintáctica y semántica de la oración compuesta por subordinación en la lengua española a lo largo de los siglos XII-XX en el plano de los procesos evolutivos de los medios de los nexos, de la correlación léxica, de la correlación temporal y modal, del lugar situacional del componente predicativo dependiente respecto al independiente. Se estudian varios modelos de las oraciones explicativas, adverbiales y relativas desde el punto de vista de su desarrollo, además, el volumen cuantitativo de este tipo de las oraciones y, por fin, la influencia del factor extralingüístico en tal o cual etapa de la evolución de la lengua española.

Palabras clave: estructura sintáctica y semántica, el componente predicativo dependiente, oración compuesta por subordinación, evolución, lengua española.

FORMULACIÓN DEL TEMA

A lo largo del siglo XII al siglo XX la oración compuesta por subordinación en la lengua española tiene, al mismo tiempo, una estabilidad e integridad genéticas considerables. Esto se debe a una serie de factores interiores y exteriores integrados

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства)

[Актуальные вопросы сравнительно-исторического и типологического языкознания]

Роль соціо-культурного аспекта у становленні іспанської мови (іспанська) [Роль социо-культурного аспекта в становлении испанского языка (На исп. яз.)]

© Корбозерова Н. М. [Корбозёрова Н. Н.] ninakor@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

que contribuyen a la formación y conservación del sistema sintáctico oracional, en particular, a combinación estrecha de componentes predicativos, a una organización y estructura específicas de una oración compuesta a nivel de los modelos (de invariante, de valencia, de función), a la identidad relativa del signo sintáctico de la cláusula subordinada como nexo predicativo de primer grado, a la unificación y diferenciación funcional simultáneas de las conjunciones, al fortalecimiento de la correlación modal y temporal entre los componentes predicativos, a la determinación del lugar de la cláusula, a la estabilidad relativa del volumen de la oración compuesta, a la influencia del factor extralingüístico.

En el proceso dialéctico constante de conservar y cambiar a la vez la estructura semántica de una oración compuesta, la condición decisiva pertenece al carácter no heterogéneo genético y contrario de sus componentes predicativos.

ESTUDIO DEL PROBLEMA

La sintaxis histórica siempre ha sido y sigue siendo en el foco de los intereses científicos de la mayoría de las escuelas lingüísticas europeas de los siglos XIX y XX. La sintaxis, y principalmente la estructura semántica y sintáctica de la misma oración, es genéticamente primaria en cualquier sistema de lenguaje y su estudio precede al de las partes de la oración.

Entre los principales historiadores sintácticos españoles, cabe mencionar los trabajos fundamentales de Ramón Menéndez Pidal [6], Rafael Seco [8], Rafael Lapesa [4], la gramática de Concepción Company [1] que sirven de base para formar la visión conceptual de evolución de la lengua española en todos los aspectos lingüísticos. El aporte especial al estudio de la oración compuesta en su evolución fue hecho por los lingüistas ucranianos Eugenia Litvinenko [5], Zoya Guetman [2], Nina Korbozerova [3], conforme con su teoría cada etapa histórica concreta se caracteriza por el aumento paulatino cuantitativo de las categorías gramaticales que posteriormente se convierte en otra cualidad.

Al analizar la oración compuesta española en el aspecto histórico hace falta tener en cuenta la teoría conceptual de los lingüistas rusos Potebnya A. A. [9] y posteriormente Rylov S. A. [10], cuyos postulados teóricos se reducen a lo siguiente: 1. La oración es el acto principal de habla, 2. La estructura gramatical de

(Current issues in comparative and historical linguistics and linguistic typology)

Role of Social and Cultural Aspects in the Formation of Spanish Language (in Spanish) **[Papel de los aspectos sociales y culturales en la formación de la lengua española]**

© Korbozerova N. M. [Korbozerova N. M.] ninakor@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

la oración cambia de un período cronológico a otro. 3. Es necesario tener en cuenta las peculiaridades de la estructura gramatical de la oración en cada período histórico. 4. Hay que contar con la idea de que la estructura sintáctica de la oración evoluciona de la indiferencia, de la incoherencia, de la fragmentación, de la parataxis hacia el orden interno, hacia la conectividad, hacia la hipotaxis.

EL MATERIAL DE LA INVESTIGACIÓN es la oración compuesta por subordinación en la lengua española de los siglos XII-XX.

OBJETO DE LA INVESTIGACIÓN es la estructura semántica y sintáctica de la oración compuesta por subordinación en la lengua española de los siglos XII-XX.

La aplicación del criterio sincrónico-diacrónico como enfoque dialectico único en este artículo parece ser ACTUAL, RELEVANTE, NUEVA y extraordinariamente importante en el plano metodológico de estudiar la oración, sobre la base de la cual se identifican los procesos evolutivos y las tendencias en el desarrollo de la estructura semántica y sintáctica de una oración compuesta por subordinación en la lengua española de los siglos XII-XX.

METODOLOGÍA DEL ESTUDIO

En el artículo, junto con el método tradicional, sincrónico-diacrónico y estructural-semántico, se utilizan los elementos de los enfoques etnolingüístico y lingüoculturológico, lo que da la posibilidad de establecer los rasgos específicos de la oración compuesta por subordinación en la lengua española de los siglos XII-XX.

Actualmente son de mucha importancia los postulados y axiomas acerca de la etnolingüística, elaborados por los científicos alemanes (W. Humboldt) y estadounidenses (E. Sapir, B. Whorf), que por primera vez expresaron la idea de una estrecha relación entre la lengua y la cultura. Según la lingüista ucraniana Natalie Myronova, la lengua influye en la conciencia a través de los estereotipos culturales y de los códigos culturales lingüísticos [7, p. 13-25]. Estos postulados, aplicados a los datos históricos, nos dan los magníficos resultados al analizar el superestrato germánico y árabe en la lengua española. Podemos profundizar nuestros conocimientos sobre la correlación lengua – cultura, en general, y extrapolarlos, en particular, a la correlación triple pueblo – lengua – cultura respecto a las lenguas de los conquistadores (la lengua germánica de los siglos

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства

[Актуальные вопросы сравнительно-исторического и типологического языкознания])

Роль соціо-культурного аспекта у становленні іспанської мови (іспанська) [Роль социо-культурного аспекта в становлении испанского языка (На исп. яз.)]© Корбозерова Н. М. [Корбозёрова Н. Н.] ninakor@ukr.net

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

V-VII y la lengua árabe de los siglos VIII-XV) y a la lengua del pueblo conquistado (lengua nativa de los hispanos de los siglos V-XX).

Según la teoría de Sapir-Whorf, parece posible determinar en nuestra investigación el grado de proximidad o lejanía genética de los pueblos español y germánico, por un lado, y los pueblos español y árabe, por otro, sus culturas e idiomas, el grado de su interpretación e influencia mutua, así como sus diferencias observadas con el tiempo.

La etnolingüística como una parte de la lingüística también se ocupa de la investigación de las relaciones de los fenómenos lingüísticos y culturales. abre perspectivas para un estudio funcional y diacrónico del lenguaje en su relación con la cultura y la interacción de factores lingüísticos, etnoculturales y etnopsicológicos lo que contribuye en mayor medida en el estudio lingüístico y particularmente en el estudio sintáctico.

RESULTADOS DE LA INVESTIGACIÓN

La oración compuesta por subordinación en la lengua española se caracteriza, de un lado, por el isomorfismo histórico que poco a poco lleva al alomorfismo genético de sus modelos estructurales.

Para que el análisis de esta oración sea más simple, nosotros subdividimos, artificialmente, a la oración compuesta por subordinación en tres modelos: el de valencia que corresponde al nivel de los medios conjuntivos, el de habla oral, que corresponde al nivel de la correlación de los planos temporal y modal, y el funcional, que corresponde al nivel del lugar que ocupa la cláusula subordinada. De otro lado, según el grado de la conexión de sus componentes predicativos y el empleo del verbo finito/no finito en la parte subordinada, la oración compuesta por subordinación se subdivide en tres tipos: el de componente predicativo primario con el predicado de verbo finito en calidad de la parte subordinada, el de componente predicativo secundario con la construcción de verbo no personal en calidad de la parte subordinada, y el de componente latente implícito con el complemento circunstancial proposicional. Lo que, en definitiva, está acondicionado por la unidad estrecha del sistema de la lengua y la realidad lingüística.

(Current issues in comparative and
historical linguistics and linguistic typology)

Role of Social and Cultural Aspects in the Formation of Spanish Language (in Spanish) **[Papel de los aspectos sociales y culturales en la formación de la lengua española]**

© Korbozerova N. M. [Korbozerova N. M.] ninakor@ukr.net

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Otra tendencia muy fuerte en la evolución de la oración compuesta por subordinación en la lengua española es el dinamismo de su estructura semántica y sintáctica como resultado de la economía y de carácter abusivo de la unidad lingüística, además, como resultado de la correlación entre la forma y el contenido y, por fin, como resultado del cambio constante de la visión lógica del mundo real por el hombre que le rodea y de las relaciones entre los fragmentos de la comprensión lógico-semántica del mundo.

Por eso, en este artículo se agrupan y se analizan siete procesos evolutivos, o tendencias, que llevaron gradualmente la oración compuesta por subordinación en la lengua española al modelo existente actualmente.

1. Procesos evolutivos de los medios conjuntivos.

Uno de los factores internos, que ejercen una gran influencia en la formación de la estructura semántica y sintáctica de la oración compuesta por subordinación, es la división de muchísimas formas variadas y sinonímicas de los medios conjuntivos durante la evolución de la lengua española a lo largo de los siglos XII-XX, por ejemplo: *ca, car, cvemo, depuisca*. En la lengua española de los siglos XVI-XVII se observa el proceso del cambio de las conjunciones antiguas y la formación de unas nuevas.

En el proceso de la evolución de la lengua española el modelo oracional se caracteriza por varias peculiaridades. Entre las más importantes transformaciones son: la transformación de las conjunciones, la transformación de los medios correlativos, la transformación del lugar de la cláusula subordinada y la transformación del plano temporal y modal entre los componentes predicativos.

Las conjunciones de procedencia latina, de tipo cuando, si, se consideran en la lengua española como primarias, son muy frecuentes en el período antiguo y resultaron muy estables a lo largo de todos los períodos del desarrollo de la lengua española y se conservan hasta el siglo XX, salvo la conjunción *car*, que desapareció del uso en el período medieval tardío. En el período español antiguo, los significados de las conjunciones no eran bien determinados y delimitados. Frecuentemente se registra su uso que no está diferenciado. En la lengua española de los siglos XIV-XV en el sistema de las conjunciones se observan las transformaciones cardinales y en los siglos XVI-XVII ya se registran los cambios

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства

[Актуальные вопросы сравнительно-исторического и типологического языкознания])

Роль соціо-культурного аспекта у становленні іспанської мови (іспанська) [Роль социо-культурного аспекта в становлении испанского языка (На исп. яз.)]

© Корбозерова Н. М. [Корбозёрова Н. Н.] ninakor@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

insignificantes. En este período ya no se nota el aumento numérico de las conjunciones, sino se especifican y se determinan sus significaciones. En particular, ora caen en desuso unas, de tipo *adiesso que, enantes que, fueras a tanto* y otras, ora aparecen las palabras puramente nuevas o unos nuevos matices de las conjunciones antiguas, de tipo *visto que, supuesto que*.

2. Procesos evolutivos de la correlación pronominal.

En la oración compuesta por subordinación de la lengua española del siglo XII sigue desarrollándose el modelo oracional de tipo correlativo pronominal que sufrió en los siglos XII-XV las transformaciones cardinales en el aspecto formal y significativo. Pero la correlación pronominal se conservó como un sistema bastante productivo en la lengua contemporánea. Así, se observan los cambios cuantitativos paulatinos, primero en las oraciones adverbiales y luego en las explicativas, que en el español medieval tardío llevaron a las transformaciones de cualidad de todo el sistema de correlación pronominal: cae en desuso, por ejemplo, *atal*. Al principio, la correlación pronominal se usaba como un medio enfático para diferenciar, concretizar o determinar el tipo de enlace semántico que existía entre los componentes predicativos de la oración compuesta. A finales del siglo XIV la cantidad de las oraciones compuestas por subordinación adverbial de tipo correlativo pronominal se reduce considerablemente y las oraciones compuestas por subordinación explicativa de tipo correlativo pronominal desaparece por completo hacia los siglos XV-XVI. En el período del español medieval en unos tipos de las oraciones adverbiales, especialmente en las concesivas y causales, se nota el paso de la correlación pronominal en distancia a la en contacto, por ejemplo: *por lo...que = por lo que*. Este proceso notifica la tendencia de la oración compuesta por subordinación hacia la gramaticalización de las conjunciones.

3. Procesos evolutivos de los medios de relación.

La tendencia general del desarrollo de los medios relativos en la estructura de la oración compuesta por subordinación en la lengua española es la pérdida de sus significados propios léxicos y su transformación paulatina en los elementos abstractos, es decir, en las conjunciones subordinantes. En la lengua contemporánea, estas palabras pueden conservar los significados adverbiales o

(Current issues in comparative and historical linguistics and linguistic typology)

Role of Social and Cultural Aspects in the Formation of Spanish Language (in Spanish) [Papel de los aspectos sociales y culturales en la formación de la lengua española]

© Korbozerova N. M. [Korbozerova N. M.] ninakor@ukr.net

ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНИТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

convertirse en los elementos auxiliares. Al mismo tiempo, la desaparición de los medios relativos y correlativos lleva a la formación de las unidades fraseológicas, de tipo a fin de que, con el objeto de que y muchas otras.

4. Procesos evolutivos en el desarrollo del modelo de habla y del modelo funcional.

El perfeccionamiento de la estructura semántica y sintáctica de la oración compuesta por subordinación al nivel del modelo de habla, es decir, las transformaciones de la correlación temporal y modal entre los componentes predicativos tienen lugar constantemente a lo largo de los siglos XII-XX, pero el proceso más intenso se observa en los siglos XVI-XVII. Los cambios esenciales del lugar que ocupa el componente predicativo dependiente respecto al componente predicativo independiente, es decir, el nivel del modelo funcional, se realizan en los siglos XVIII-XIX. En el siglo XX los cambios en la estructura semántica y sintáctica de la oración compuesta por subordinación tienen el carácter acumulativo.

5. Procesos evolutivos en el desarrollo de la oración compuesta por subordinación bajo la influencia del factor extralingüístico.

En diferentes períodos de la evolución de la lengua española la estructura semántica y sintáctica de la oración compuesta por subordinación resultó influenciada fuertemente por otras lenguas. Pero en algunos casos los cambios se reglamentaron conscientemente por las reformas lingüísticas. Las primeras influencias extralingüísticas considerables se observan en el siglo XIII (prevalecen, por ejemplo, las oraciones inmensas, o extensas, de estructura paratáctica bajo la influencia del árabe) y luego en el siglo XVI (tiene lugar, por ejemplo, la latinización de esta oración bajo la influencia de la lengua italiana). El carácter abusivo en la estructura de la oración elemental y de la compuesta en el siglo XVIII está estrechamente ligado con la influencia de la lengua francesa y, por el contrario, la economía lingüística del siglo XX se conecta con la influencia de la lengua inglesa.

La investigación del valor semántico de la oración compuesta por subordinación muestra que la comprensión de las categorías del tiempo, de la causa, del fin, etc. plasmadas en las oraciones compuestas por subordinación, se regula por la comprensión de la realidad objetiva. El significado abstracto común, por ejemplo,

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства)

[Актуальные вопросы сравнительно-исторического и типологического языкознания]

Роль соціо-культурного аспекта у становленні іспанської мови (іспанська) [Роль социо-культурного аспекта в становлении испанского языка (На исп. яз.)]© Корбозерова Н. М. [Корбозёрова Н. Н.] ninakor@ukr.net

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

temporal, causal y otros seguía invariable, cambiaba solo el carácter léxico-semántico del componente predicativo dependiente.

6. Procesos evolutivos en el desarrollo del volumen de la oración compuesta por subordinación.

La oración compuesta por subordinación española en su desarrollo pasa por tres etapas principales: del modelo latino a través del uso dependiente, primero, como parte integrante del polínomo (o macrooración) paratático y, luego, hipotático, hacia el uso bastante simplificado. La complicación del significado de la oración aparece en el primer caso gracias al aumento numérico de las oraciones simples, en el segundo caso – por el aumento numérico de los componentes predicativos dependientes primarios, en el tercer caso – por la simplificación de la forma en consecuencia de la concentración significativa. Estas cuatro líneas del desarrollo del volumen de la oración corresponden a cuatro etapas de la evolución de la lengua española: 1) al período preliterario (período ibero-romance), 2) período antenacional (período medieval), 3) período de la formación de la lengua nacional (período antenuevo), 4) período contemporáneo (período nuevo y novísimo).

La vía principal de la evolución de la estructura de la oración de carácter simplificado a través de la complicación significativa y, de nuevo, hacia la simplificación refleja la evolución general de las contradicciones interiores dialécticas. Cada período se caracteriza por sus peculiaridades propias. Así, en los siglos XIV-XV y luego en los siglos XVII-XVIII se formaron unos nuevos tipos de las oraciones compuestas por subordinación en el resultado de las transformaciones de todo el sistema gramatical de la lengua española. A mediados de los siglos XIX y XX en macrooraciones el centro significativo se concentró en el componente predicativo independiente. Basta decir que macrooraciones existían en todos los períodos del desarrollo de la lengua española, su uso dependía exclusivamente de las peculiaridades individuales, estilísticas y de género. Ellas pueden tener más de cuarenta componentes predicativos, pero en la lengua literaria contemporánea las oraciones compuestas por subordinación normalmente contienen de tres a cinco componentes predicativos dependientes, lo que constituye unos 80 % de su uso.

(Current issues in comparative and historical linguistics and linguistic typology)

Role of Social and Cultural Aspects in the Formation of Spanish Language (in Spanish) [Papel de los aspectos sociales y culturales en la formación de la lengua española]

© Korbozerova N. M. [Korbozerova N. M.] ninakor@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Macrooraciones de volumen más de cinco componentes predicativos dependientes son ocasionales.

CONCLUSIONES

En el resultado, llegamos a una serie de las conclusiones importantes e interesantes. Así, a lo largo de los siglos XII-XX en la lengua española en el sistema de la oración compuesta por subordinación poco a poco se estableció la gradación de la dependencia o no dependencia relativa o absoluta de sus componentes predicativos, además empezó a funcionar esta oración como la unidad sintáctica textual autónoma, se hicieron más fuertes su plano temporal y modal, sus medios correlativos, las conjunciones, y, por fin, se hizo más fija la posición que ocupan los componentes predicativos dependientes.

El índice constante diacrónico de la estructura semántica y sintáctica de la oración compuesta por subordinación es su invariante semántica, que se basa en el tipo combinado de enlace entre sus componentes predicativos. El índice variable diacrónico corresponde al nivel de los modelos de valencia, del lenguaje y de la función.

Las transformaciones de la estructura semántica y sintáctica de la oración compuesta por subordinación están ligadas estrechamente con la etapa histórica de la evolución de la lengua española. Las causas y el efecto de estas transformaciones que aportan al perfeccionamiento de la estructura de esta oración, a la aparición y al fortalecimiento de unas nuevas conjunciones y de los medios correlativos, al lugar de los componentes predicativos dependientes y a la correlación temporal y modal están conectados en gran medida con la evolución de los sistemas morfológico, sintáctico y léxico de la misma lengua española. El sistema más flexible y más perfecto léxico-gramatical caracteriza, en primer lugar, la lengua española literaria.

PERSPECTIVAS DE LAS INVESTIGACIONES POSTERIORES

Parece bien útil realizar en futuro el análisis evolutivo detallado de la oración compuesta por subordinación de la lengua española en los aspectos comunicativo, pragmático, etnolingüístico, linguoculturoológico hasta etnopsicológico, además la investigación de las transformaciones formales de sus componentes predicativos dependientes respecto al componente predicativo principal. Es de mucha

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства

[Актуальные вопросы сравнительно-исторического и типологического языкознания])

Роль соціо-культурного аспекта у становленні іспанської мови (Іспанська) [Роль социо-культурного аспекта в становлении испанского языка (На исп. яз.)]

© Корбозерова Н. М. [Корбозёрова Н. Н.] ninakor@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

importancia el estudio comparativo histórico de los casos colindantes entre la coordinación y subordinación, entre la oración simple y compuesta en la lengua latina en comparación con la española. Además sería interesante comparar los fenómenos arriba mencionados de la lengua española de la Metrópoli con la de la América Latina.

References:

1. Concepción Company. *Historical Syntax of the Spanish Language*, the third part: *Prepositions, Adverbs and Conjunctions. Relationships between sentences*, 3 vols. (2015), <https://dialnet.unirioja.es/servlet/libro?codigo=9080>
2. Guetman, Z. O. «Concessive Clauses in the Spanish Language of the XII-XX Centuries.» (Diss. Candidate of Philological Sciences, Kiev, 1977).
3. Korbozerova, N. M. *Semantics, Structure and Evolution of the Complex Subordinate Sentences in the Sanish Language* (Diss. Doctor of Philological Science, Kiev, 1990).
4. Lapesa, Rafael. *History of the Spanish Language*, <https://filologiaunpl.files.wordpress.com/.../rafael-lapesa-hist...>
5. Litvinenko, E. V. From the History of the Formation of Syntax of Spanish Language (Kiev, Vysshaya shkola, 1981).
6. Menéndez Pidal, Ramón. *History of the Spanish language*, webs.ucm.es/info/circulo/no24/pidal.htm
7. Myronova, N. V. «Linguocultural code: theoretical basis of research.» *Problems of semantics, pragmatics and cognitive linguistics* 35 (2019).
8. Seco, Manuel. *Essential Grammar of the Spanish Language*, https://www.academia.edu/.../Manuel_Seco_Gramatica_Esencial_de_Ka_Espan
...
9. Seco, Rafael. *Manual of the Spanish Grammar*. https://www.academia.edu/.../manualal_de_gramatica_espanol...
10. Potebnya, A. A. (1958): *From notes on Russian grammar*: in 4 vols. (Moscow, 1958), https://elib.gnpbu.ru/text/potebnya_iz-zapisok-po-russkoy-grammatike_t1-2_1958/
11. Rylov, S. A. «Historical Syntax as an achivment of russistics and its actual problems.» *Linguistics* (Bulletin of Nizhny Novgorod University, 2013).

(Current issues in comparative and
historical linguistics and linguistic typology)

Role of Social and Cultural Aspects in the Formation of Spanish Language (in Spanish) [**Papel de los aspectos sociales y culturales en la formación de la lengua española**]

© Korbozerova N. M. [Korbozerova N. M.] ninakor@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА
[CURRENT ISSUES IN LITERARY STUDIES /
АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ЛИТЕРАТУРОВЕДЕНИЯ]

УДК 811.111

Стаття надійшла до редакції [Article received /

Статья поступила в редакцию] – 14.07.2019 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism / Проверено на плагиат] – 17.07.2019 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text / Оригинальность текста] – 95.81 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2020.37.03>

ПРОСОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОВТОРЕННЯ ЯК РИТОРИЧНИЙ
ПРИЙОМ У ПУБЛІЧНИЙ ПРОМОВІ

Наталія Миколаївна Нестеренко (м. Київ, Україна)

troyachka52@gmail.com

кандидат філологічних наук, доцент
кафедри англійської філології та міжкультурної комунікації
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
(Міністерство освіти і науки України)
01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

Катерина Вікторівна Лисенко (м. Київ, Україна)

troyachka52@gmail.com

кандидат філологічних наук, асистент
кафедри іноземних мов математичних факультеті
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
(Міністерство освіти і науки України)
01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

В статті розглядаються особливості інтонаційного оформлення окремих елементів такого риторичного прийому як повтор на матеріалі аудіо записів п'єс Шекспіра в хронології, а саме риторичні питання, що належать до висловлень своєрідної інтерогативної модальності. В статті йдеться про результати дослідження інваріантні риси просодії питального речення в драматичному дискурсі в хронологічному плані. Розглянуто такий засіб емоційного підсилення як повтор. В публічному виступі повтор слугує засобом вираження особливого різновиду інформації – переконуючої, що несе в собі багатий емоційно-інтонаційний

(Актуальні питання літературознавства [Актуальные вопросы литературоведения])

Просодичні особливості повторення як риторичний прийом у публічній промові (Англійською)
[Просодические особенности повторения как риторический прием в публичной речи (На англ. яз.)]

© Нестеренко Н. М., Лисенко К. В. [Нестеренко Н. Н., Лысенко Е. В.] troyachka52@gmail.com

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHIVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

зміст. За допомогою повтору мовець заглиблює смисловий бік промови та підсилює емоційний вплив. Було проаналізовано також синтаксичний паралелізм, який реалізується в сполученні повторів синтаксичних конструкцій та різноманітних інтенсифікаторів, що перцептивно сприймається як ритмічність. Синтаксичний паралелізм однотипних питань або речень підсилюється та корелюється з ідентичним просодичним контуром інтонаційних груп. Для досягнення емоційного ефекту актори при виконанні синтаксично паралельних питальних конструкцій на другому та третьому питанні можуть порушувати правило інтонаційного оформлення питання, користуючись нормативною шкалою. Або, навпаки, дотримуватись нормативних інтонаційних контурів, оформляти їх за канонічним правилом.

Ключові слова: повтор, інваріант, риторичне питання, інтерогатив, рекурентний повтор, низхідна шкала.

**PROSODIC PECULIARITIES OF REPETITION AS A RHETORICAL
DEVICE IN PUBLIC SPEECH****Natalia M. Nesterenko** (Kyiv, Ukraine)troyachka52@gmail.com

PhD (Philology), associate professor at
Department of English Philology and Intercultural Communication
Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

Catherine V. Lyssenko (Kyiv, Ukraine)troyachka52@gmail.com

PhD (Philology), lecturer at
Department of Foreign Languages for Mathematics Faculties
Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article deals with the peculiarities of the intonation design of certain elements of such rhetorical reception as a repetition on the material of audio recordings of Shakespeare's plays in chronology, namely rhetorical questions related to expressions of a peculiar interrogative modality. The article deals with the results of the study of the

(Current issues in literary studies)

Prosodic Peculiarities of Repetition as a Rhetorical Device in Public Speech (in English) [Prosodychni osoblyvosti povtorennja jak rytorychnyj pryjom u publichnij promovi]

© Nesterenko N. M., Lyssenko C. V. [Nesterenko N. M., Lisenko K. V.] troyachka52@gmail.com

**ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНИТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

invariant features of the prosody of the interrogative sentences in dramatic discourse in chronological terms. Repetition as a means of emotional enhancement is considered. In public speaking, repetition serves as a means of expressing a specific function of information - convincing which adds a rich emotional and intonational content. Through repetition, the speaker deepens the semantic side of speech and heightens emotional impact. Syntactic concurrency, which is realized in the combination of repetitions of syntactic constructions and various intensifiers, has been analyzed, which is perceived as rhythmicity. The syntactical parallelism of identical questions or sentences is amplified and correlated with the identical prosodic contour of intonation groups. To achieve an emotional effect, when presenting syntactically parallel interrogative constructions of the second and third questions, actors can violate the rule of normative intonation of a question, using a gradually ascending scale. Or, on the contrary, to adhere to the normative intonation contours, and design them according to the canonical rule.

Key words: repetition, invariant, rhetorical question, interrogative, recurrent repetition, descending scale.

**ПРОСОДИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ПОВТОРЕНИЯ КАК
РИТОРИЧЕСКИЙ ПРИЕМ В ПУБЛИЧНОЙ РЕЧИ****Наталья Николаевна Нестеренко** (г. Киев, Украина)troyachka52@gmail.com

кандидат филологических наук, доцент кафедры
английской филологии и межкультурной коммуникации
Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко
(Министерство образования и науки Украины)
01601, г. Киев, бул. Тараса Шевченко, 14

Екатерина Викторовна Лысенко (г. Киев, Украина)troyachka52@gmail.com

кандидат филологических наук, доцент кафедры
кафедра иностранных языков математических факультетов
Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко
(Министерство образования и науки Украины)
01601, г. Киев, бул. Тараса Шевченко, 14

В статье рассматриваются особенности интонационного оформления отдельных элементов такого риторического приема как повтор на материале

(Актуальні питання літературознавства [Актуальные вопросы литературоведения])

Просодичні особливості повторення як риторичний прийом у публічній промові (Англійською)
[Просодические особенности повторения как риторический прием в публичной речи (На англ. яз.)]

© Нестеренко Н. М., Лысенко К. В. [Нестеренко Н. Н., Лысенко Е. В.] troyachka52@gmail.com

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

аудиозаписей пьес Шекспира в хронологии, а именно риторические вопросы, относящиеся к высказываниям своеобразной интерогативной модальности. В статье говорится о результатах исследования инвариантные черты просодии вопросительного предложения в драматическом дискурсе в хронологическом плане. Рассмотрено такое средство эмоционального усиления как повтор. В публичном выступлении повтор служит средством выражения особой разновидности информации – убеждающей, что несет в себе богатый эмоционально-интонационный смысл. С помощью повтора говорящий углубляет смысловую сторону речи и усиливает эмоциональное воздействие. Был проанализирован также синтаксический параллелизм, который реализуется в сочетании с повтором синтаксических конструкций и различных интенсификаторов, что перцептивно воспринимается как ритмичность. Синтаксический параллелизм однотипных вопросов или предложений усиливается и коррелирует с идентичным просодической контуром интонационных групп. Для достижения эмоционального эффекта актеры при презентации синтаксически параллельных вопросительных конструкций на втором и третьем вопросе могут нарушать правило интонационного оформления вопроса, или, наоборот, придерживаться нормативных интонационных контуров, оформлять их по каноническим правилам.

Ключевые слова: повтор, инвариант, риторический вопрос, интерогатив, рекуррентный повтор, нисходящая шкала.

The achievements of experimental-phonetic studies are increasingly used in such disciplines as phonology and rhetoric (Artyukhov A. A., Bishuk G. V. 2000, Georgieva N. Y. 2005, Glushko E. V. 1994, Bloch N. Ya., Velikaya E. V., Verbich N. S. 2011). However, insufficient attention is paid to the analysis of the prosody of dramatic discourse in terms of comparative studies in general and diachronic comparisons in particular. The interest in exploring the variability of prosodic conversions in speech is compounded by the growing demand for information on the peculiarities of spoken English. All this sharpens the attention of linguistic researchers to the need for a deep and careful diachronic analysis of the prosodic features of audio recordings of different historical periods.

One of the current trends of modern linguistic science is the experimental-phonetic study of the intonation. It appears to be the means of purposeful coding of information (O. R. Valigura, A. A. Kalita, L. I. Prokopova, O. I. Steriopol, D. Brazil, G. Brown, A. Gruttenden), influencing the addressee (A. Y. Bagmut, L. G. Belychenko, L. V. Bondarko, M. P. Dvorzhetska, L. O. Kanter, D. L. Bolinger, J. Laver), expression of emotions (R. Kingdon). At the same time,

(Current issues in literary studies)

Prosodic Peculiarities of Repetition as a Rhetorical Device in Public Speech (in English) [Prosodychni osoblyvosti povtorennja jak rytorychnyj pryjom u publichnij promovi]

© Nesterenko N. M., Lyssenko C. V. [Nesterenko N. M., Lisenko K. V.] troyachka52@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

little attention was paid to substantiating the diachronic approach of studying the prosodic parameters of speech.

One of the practical ways to solving the problem of finding and fixing precise parameters which give evidence and proof of phonetic changes within time is comparing the oldest possible recordings made at the beginning of the era of radio with the later ones. Chronologically these recordings may be found within approximately the last eighty years. The latest phonetic experimental investigations have been conducted in the sphere of radio drama (K. V. Lysenko 2019), where the researcher studied audio recordings of classical masterpieces made as early as 1930-1940 examining and comparing them with similar recordings made later. Modern computer programs made it possible to conduct the most precise measurements of the main prosodic parameters.

So one of the actual problems is the theoretical substantiation and practical development of various aspects of the prosodic organization of dramatic works in the realizations of different performers in comparative aspect and in diachrony. In order to typify prosodic features of a particular type of speech in a separate period of time, it is necessary not only to understand the variational differences of phonetic-intonational speech, but, more importantly, to examine their invariant, unchangeable features in chronological terms. An intonation invariant should be understood as an abstract model derived from the most frequency characteristics realized in different linguistic conditions and reflect the intonation specificity of a particular language.

We have investigated interrogative questions from W. Shakespeare's drama texts. Among the large number of interrogative sentences general, special and alternative questions have the highest frequency within the analyzed discourse of dramatic radio play. These communicative-pragmatic types of utterances were chosen for detailed auditory and instrumental analysis. Among the most effective means of emotional influence and expressiveness in public speaking, as we know, are rhetorical questions related to the expressions of interrogative modality. These are non-literal interrogative statements, in which, on the background of the formal realization of the category of interrogativity, expressive intensity of the speaker is formed. A rhetorical question is a statement or objection, skillfully transformed into a formally expressed interrogative, with no expressed desire to receive an answer directly. Rhetorical questions may contain an indirect answer to a question, a desire to intrigue, and so on. Such a

(Актуальні питання літературознавства [Актуальные вопросы литературоведения])

Просодичні особливості повторення як риторичний прийом у публічній промові (Англійською)
[Просодические особенности повторения как риторический прием в публичной речи (На англ. яз.)]© Нестеренко Н. М., Лисенко К. В. [Нестеренко Н. Н., Лысенко Е. В.] troyachka52@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

question does not imply an answer - as a rule, the answer is contained in the question itself and is posed not for the purpose of answering, but rather for the purpose of aphoristic generalization of a known or obvious thought. In a dramatic work, the rhetorical question is sometimes used as a means of engaging in dialogue with an imaginary interlocutor. Most often, rhetorical questions are used when the answer is obvious to the audience and the speaker only needs to update it to draw attention, such as:

Is it possible a cur can lend three thousand ducats?,

or when there is no answer at all. It is intended to evoke a certain illusion of conversation, dialogue. It is also inherent in an epic speech, for example:

What, weep you when you but behold our Caesar's vesture wounded?

We examined the peculiarities of quasi-spontaneous public speeches from Shakespeare's plays, recorded on radio in different periods of time. We have located five variants of the corresponding entries, the texts of which are completely identical. These are records of Mercury Theater (1938-1948), Living Shakespeare series (1962), Archangel complete collection, Oregon festival and BBC. The audio recordings analysed will be referred to as MT, LSS, ARCH, OREG and BBC respectively.

The image of Brutus is one of the most controversial and tragic ones in Shakespeare's play "Julius Caesar". He is known to have been Caesar's favorite, his disciple and follower. Therefore, the involvement of Brutus in the murder of his idol and teacher is a historical and textbook example of betrayal. Brutus, being an experienced orator, seems to send the audience into trance with his specific partial repetitions of structurally similar questions, semantically different in character.

Listeners are affected by the rhythmicality of his speech, since repetition as a rhetorical device plays a significant role here. This increases the potential for expressiveness and leads to the creation of communicative pragmatic and stylistic effects. It is widely used in various functional styles. One should distinguish between such varieties of syntactic repetition as repetition of syntactic constructions or syntactic parallelism, anaphor, epiphor, annular repetition, polysyndeton, and syntactic convergence. In public speaking, repetition serves as a means of underlining a special kind of information – a convincing one, carrying a rich emotional-intonational content. Therefore, through repetition, the speaker deepens the semantic side of speech, highlights this or that idea, emphasizes the

(Current issues in literary studies)

Prosodic Peculiarities of Repetition as a Rhetorical Device in Public Speech (in English) **[Prosodychni osoblyvosti povtorennja jak rytorychnyj pryjom u publichnij promovi]**

© Nesterenko N. M., Lyssenko C. V. [Nesterenko N. M., Lisenko K. V.] troyachka52@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

most important thoughts, enhances emotional impact. We may find different kinds of repetitions - syntactic constructs as a whole and individual components of a syntactic construction. Any repetitive elements of a sentence or a repetition of the whole sentence give special rhythms to speech, and the repetition of a rhetorical question is a special emotionally influential element. The stylistic potential of repetition has led to its widespread use in various functional styles. According to I. Arnold, one should distinguish between such varieties of syntactic repetition as repetition of syntactic constructions or syntactic parallelism, anaphor, epiphora, annular repetition, polysyndeton, and syntactic convergence.

In the following example structurally similar complex compound sentences are repeated, which include the conditional subordinate and principle clauses in the form of a general question with a negative particle not. The last rhetorical question of the four presented below is the most emotionally intense, as it is the main conclusion, cause and explanation of the hero's actions.

If you prick us do we not bleed?

If you tickle us, do we not laugh?

If you poison us, do we not die?

If you wrong us, shall we not revenge?

The increase of intensity on the fourth question can be easily predicted, as well as the allocation of such words as **laugh, bleed, die, revenge** as emotional epicenters in each of the questions. The interrogatives are general questions which are usually prosodically formed by a gradually descending scale with the rise in the terminal part. In an auditory comparative analysis of all implementations of these interrogatives, we conclude on the authenticity of their melody contours, despite the possible differences in other indicators – FMT (Frequency of the Main Tone), speed, timbre and temporal layout. The last question that is most emotionally intense:

And if you wrong us, should we not revenge?

can be predicted as the most vivid and emotionally highlighted: it explains the meaning and cause of the hero's actions. Three presentations form the final part of the last of structurally similar rhetorical questions precisely by this rule – Rising Tone in the terminal part, with the sliding-rising scale in the initial part. The LSS, on the other hand, uses only medium and low-level scales, even in the terminal part, where, as a rule, there should be a general Rising tone in the general question. The melody of this version is quite different, which, combined with

(Актуальні питання літературознавства [Актуальные вопросы литературоведения])

Просодичні особливості повторення як риторичний прийом у публічній промові (Англійською)
[Просодические особенности повторения как риторический прием в публичной речи (На англ. яз.)]

© Нестеренко Н. М., Лисенко К. В. [Нестеренко Н. Н., Лысенко Е. В.] troyachka52@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

timbral changes, leads to a feeling of extremely high emotional stress. Shylock seemed to be exhausted by his feelings of injustice. That's why, the last sentence in this passage sounds not as a question, but as a call against injustice and even revenge.

Using a similar structural composition with structurally identical complex sentences with conditional contracting, the author further uses the special question on **what**:

If a Jew is a Christian, what is his humility?

Here, only one of the actors (MT) violates the norm and uses a downward lift in the terminal part, despite the fact that this is a special question. The rest (four implementations) use a normative outline – a gradually descending scale. In the question

If a Christian Wrong a Jew, What should His Suffering Be by Christian Example?

as you can see, the hero already concludes about the need for revenge. The performance by the actors of this interrogative must involve a normative gradually descending scale, which is exactly the case, though with the logical underlining of the words **should** or **his** and timbral, rhythmic and temporal variations. Actors achieve emotionality due to pauses, timbral changes and temporal indicators. In general, all 100% of the implementations of this fragment are characterized by a regular, normative intonation circuit.

In the following fragment, there is initially a complete structural repetition of

Hath not a Jew ... with a gradual change of semantic loading. To understand and see the evolution of semantic-emotional rhetoric, let's consider some of this maxim separately:

Part One: ***1. Hath not a Jew eyes?***

2. Hath not a Jew hands, organs, dimensions, senses, affections, passions?

Here, in the first part, Oreg. and M.T. use a gradually descending + scadent-ascending scales, whereas Ark. uses a high level scale, and with voice modulations alone he adds some emotional characteristics of its hero. The LSS at this stage (sentence 1) uses gradually descending scale. In the second part of the fragment, the actors use almost their own authentic portrayal, to enhance

(Current issues in literary studies)

Prosodic Peculiarities of Repetition as a Rhetorical Device in Public Speech (in English) **[Prosodychni osoblyvosti povtorennja jak rytorychnyj pryjom u publichnij promovi]**

© Nesterenko N. M., Lyssenko C. V. [Nesterenko N. M., Lisenko K. V.] troyachka52@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

emotionality and prepare the listener for an even greater increase in violent passions.

Part Two: ***Fed with the same food, hurt with the same weapons, Subject to the same deceases, healed by the same means, Warmed and cooled by the same winter and summer, as a Christian is?***

The actors in the last fragment in three of the five implementations in the terminal part use rising tone (with the exception of the actor Ark.), which coincides with the canonical norm for the general question. In this example, it is interesting to track the variability of the melody of the fragment as a whole in each of the analyzed implementations. Each of the mini fragments has the same melody outline - high descending. It also ends the actor with the whole fragment. In contrast, the LSS and Oregon implementations in each of the mini fragments use the ascending contour both parts. MT also adheres to this tactic, though with minor variational differences in the pre-terminal mini-fragment. The actors use a low level tone with the case changing to medium and high scales, gradually rising to the words ***a Christian is***. The question, despite the presence of a number of homogeneous members of the sentence, is formed according to the rules - a gradually descending scale with a rise in the terminal part, with the repetition of a typical tune in each subsequent subordinate clause. Actors emphasize semantically important words and use High Wide Fall or High Wide Rise to interrupt the gradually descending scale. In this case, we observe precisely such a prosodic parallelism, which is perceived as rhythmicity. The syntactic parallelism of homogeneous clauses or same-type questions is amplified by repetition and correlated with the identical prosodic contour of intonation groups.

Let's consider three rhetorical questions from Brutus's speech:

Who's here so base that wouldn't be a bondman?

Who is here so rude that would not be a Roman?

Who is here so vile that wouldn't love his country?

The main words that change in the first two questions are the words ***base, ... bondman***, then - ***rude, ... not be a Roman***, and in the third question already ***vile*** and... ***not love his country***. It is quite predictable that each of the following issues will be increasingly more emotional and intense and the last, third question will be most clearly identified prosodically. Given the fact that these questions are special, the normative intonation model for such questions is, according to the rule, a gradually descending scale. Auditory analysis shows the

(Актуальні питання літературознавства [Актуальные вопросы литературоведения])

Просодичні особливості повторення як риторичний прийом у публічній промові (Англійською)
[Просодические особенности повторения как риторический прием в публичной речи (На англ. яз.)]

© Нестеренко Н. М., Лисенко К. В. [Нестеренко Н. Н., Лысенко Е. В.] troyachka52@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
 [PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

authenticity and coincidence of the main direction of the melodic pattern with the invariant, specific to special questions. Variability here only concerns the localization of logical stresses. So in the first interrogative of **Who is here so base that would not be a bondman?** the accent in all the five presentations is observed on **Who**, but in Mercury Theater (MT) presentation, after the High Fall on **Who**, the tone stays low, unlike BBC, where the High Wide Fall is recurrent, with repetitions of logically emphasized stresses on **not** and **bondman**.

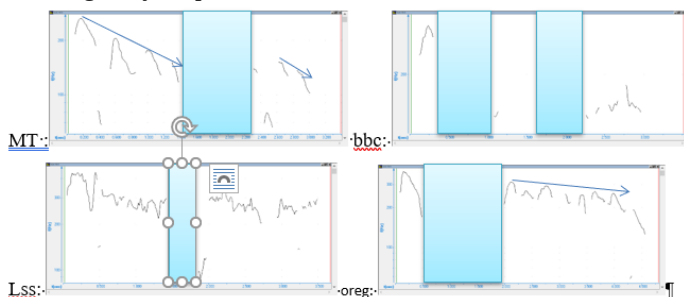

Fig. 1. Intonograms with comparative localization of pauses and highs and lows of CHOT in realizations of the rhetorical question *Who is here so base that would not be a bondman?*

In the first sentence, MT uses High Fall in each of the first stressed words that are dominant. There is a significant break in phonation following the word **base** [0.87 sec.]. This hyperbolized pause in the implementation of MT is used to emotionally draw attention to the next rhetorical questions. At the same time, we observe a downward gradient scale, consisting of stressed tones contrasting in height, to a terminal High Fall.

Concerning pauses in the implementation of BBC, here we observe a double pause of 0.11 sec and 0.42 sec. The actor uses in the initial part the high Rise-Fall and the Low Fall in the terminal part. LSS and Oregon implementations have only one break in the 0.59 sec. and 1.42 sec. accordingly.

Summarizing the intonation picture of the first question in the implementations of the analyzed categories of Actors, we can say that it is characterized, with certain variations, by the following: the invariant feature is the presence of one or two pauses, a slight difference of the minimum and maximum indicators of FMT, the maximum located in the initial part on the word

(Current issues in literary studies)

Prosodic Peculiarities of Repetition as a Rhetorical Device in Public Speech (in English) [Prosodychni osoblyvosti povtorennja yak rytorychnyj pryjom u publichnij promovi]

© Nesterenko N. M., Lyssenko C. V. [Nesterenko N. M., Lisenko K. V.] troychaka52@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

who, except for the last sentence, where the maximum FMT is located in the terminal part.

In the second interrogative (*rude... Roman...*), the logical emphasis is no longer on *Who*, but on *rude*, with the subsequent protrusion on *Roman*.

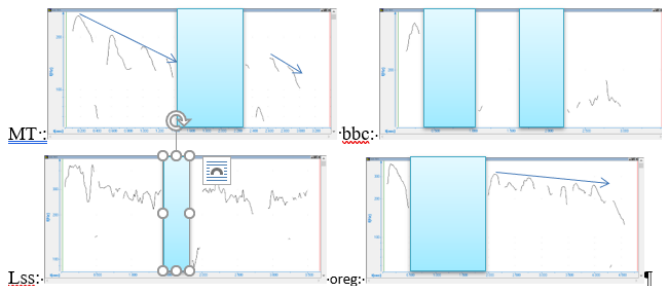

Fig. 2. Intonograms with comparative localization of pauses and highs and lows of FMT in realizations of the rhetorical question *Who is here so rude that would not be a Roman?*

In the second in the group of three rhetorical questions sentence, the distinctior is again the presence of a break in phonation and its duration. The longest pause in the MT is 0.98 sec. For the BBC and LSS, pause is also a feature, however, both the pause duration and localization are somewhat different (0.16 sec. – BBC, 0.46 sec. – LSS). In Ark, where there are no breaks in phonation at all, the FMT range is the most noticeable (see Fig. 5), and judging by the peaks of FMT, this implementation is characterized by a gradual ascending scale, which contradicts the normative for such questions, with recurrent repetitions of the Fall-Rise-Fall tone, to the word *a Roman*, which is the emotional and semantic center of this question. As to the implementation of this rhetorical sentence by Oregon, it becomes apparent from the intonogram pattern that it is characterized by recurrent high Rise-Fall tones, and can generally be defined as a gradually descending scale judging from FMT peaks. Obviously, this realisation, with its localization of logical emphasis *on not, who, here, rude, Roman*, is quite striking.

And finally, in the last, rhetorical question (see Fig. 6), which, as we can see, is the most important of the three:

(Актуальні питання літературознавства [Актуальные вопросы литературоведения])

Просодичні особливості повторення як риторичний прийом у публічній промові (Англійською)
[Просодические особенности повторения как риторический прием в публичной речи (На англ. яз.)]

© Нестеренко Н. М., Лисенко К. В. [Нестеренко Н. Н., Лысенко Е. В.] troyachka52@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
 [PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

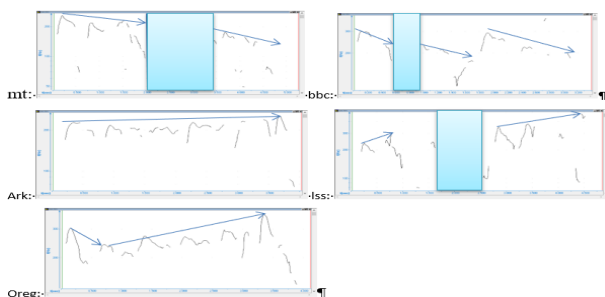

Fig. 3. Intonograms with comparative localization of pauses and highs and lows of FMT in realizations of rhetorical question *Who is here so vile that wouldn't love his country?*

The actors use the following tactics to achieve the ultimate, most emotional impact on the crowd. MT, without betraying himself, adheres to the use of hyperbolized pause (1.29 sec), as in the previous two sentences. The rest of the performers do not betray themselves either - BBC and the LSS are paused, as in the previous interrogative (0.16 sec. - BBC, 0.57 sec. - LSS), while Ark and Oregon do without a break in phonation (see fig. 6). LSS continues to emphasize **Who** in the third interrogative. At recurrent repetition of a High Fall, while the rest of the performers again highlight **vile** and **live**.

Brutus, manipulating the concepts, very emotionally emphasizes the need to love the country, so it is quite natural to have a logical emphasis on the word **country**. In addition, in this matter, actors also make a logical emphasis on the word **vile**, using a high falling tone, and after a long pause (MT) use a gradually descending scale. Other actors either use a simple flat scale (Ark and Oregon – with variations), with a pitch and logical terminal emphasis on the **country**.

Comparing the realization of these rhetorical questions with the syntactic repetition by actors of historically different periods of time, we came to the conclusion, that in order to achieve emotional effect, the actors may violate the rule of intonation formula for a specific type of a question on the second and third questions. However sometimes, despite all the minor prosodic variations in all the three consequent questions, the actors generally may stick to the melody outline, forming it according to the rule, either as gradually descending or as a broken descending scale.

(Current issues in literary studies)

Prosodic Peculiarities of Repetition as a Rhetorical Device in Public Speech (in English) [Prosodychni osoblyvosti povtorennja jak rytorychnyj pryjom u publichnij promovi]

© Nesterenko N. M., Lyssenko C. V. [Nesterenko N. M., Lisenko K. V.] trotyachka52@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>**Література:**

1. Артюхова, А. О. «Риторико-просодичні особливості німецького мітингового дискурсу (інструментально-фонетичне дослідження).» Автореферат дис. канд. філол. наук, Одеса, 2012.
2. Багмут, А. Й. Інтонація спонтанного мовлення (Київ, Наукова думка, 1985), 216.
3. Беличенко, Л. Г. «Роль и место просодии в системе средств речевого воздействия (экспериментально-фонетическое исследование на материале английских публицистических текстов политического характера).» Автореферат дис. канд. филол. наук, Москва, 1990.
4. Бишук, Г. В. «Частотні та просодичні характеристики ритмічних одиниць тексту (на матеріалі озвучених оповідань англійських та американських письменників ХХ століття).» Вісник Київського лінгвістичного університету, Серія Філологія Т. 3, № 2 (2000): 138-145.
5. Бондарко, Л. В. *Основы общей фонетики: учебное пособие* (Санкт-Петербург, Издательство Санкт-Петербургского университета, 1991), 119.
6. Дворжецька, М. П. *Фонетика англійської мови* (Вінниця, Нова Книга, 2005), 206.
7. Кантер, Л. О. *Системный анализ речевой интонации* (Москва, Высшая школа, 1988), 128.
8. Георгієва, Н. Ю. «Просодія переконування в англійському діалогічному мовленні (експериментально-фонетичне дослідження).» Автореферат дис. канд. філол. наук (Одеса, 2005).
9. Глушко, Е. В. «Паузирование в информационных текстах современной телевизионной речи (на материале новостей российского и британского телевидения).» Автореферат дис. канд. філол. наук, Пятигорск, 1994.
10. Блох, М. Я., Великая, Е. В. *Просодия в стилизации текста* (Москва, Прометей, 2012), 120.
11. Вербич, Н. С. «Інтонація публічного виступу: основні напрями дослідження.» *Мовознавство* 5 (2011): 90-94.
12. Валігура, О. Р. «Лінгвокогнітивні і комунікативні основи фонетичної інтерференції (експериментально-фонетичне дослідження англійського мовлення українців).» Автореферат дис. д-ра філол. наук, Київ, 2010.
13. Калита, А. А. «Интонационная актуализация значения и смысла высказывания.» *Вісник Харківського національного університету, Серія :*

(Актуальні питання літературознавства [Актуальные вопросы литературоведения])

Просодичні особливості повторення як риторичний прийом у публічній промові (Англійською)
[Просодические особенности повторения как риторический прием в публичной речи (На англ. яз.)]© Нестеренко Н. М., Лисенко К. В. [Нестеренко Н. Н., Лысенко Е. В.] troyachka52@gmail.com

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>*Романо-германська філологія* 435 (1999): 46-53.

14. Прокопова, Л. І. «Вплив швидкості мовлення на формантну характеристику голосних у німецькій мові.» *Мовні і концептуальні картини світу* 43 (3) (2013): 294-296.
15. Стеріополо, О. І. «Стратегії, тактики та категорії спілкування.» *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету* 25 (2008): 45-56.
16. Bolinger D. L. *Forms of English: Accent, Morpheme, Order* (Cambridge, Harvard University Press, Tokyo, Hokuou, 1965), 123.
17. Brazil, D. *The Communicative Value of Intonation in English. Discourse Analysis. Monograph* (Birmingham, English Language research The University of Birmingham. 1985).
18. Brown, G., Curry, K. L., Kenworthy, J. *Questions of Intonation* (L., Croom Helm, 1980).
19. Cruttenden, A. *Intonation*, 2-nd edition (New York, Cambridge University Press., 1997), 200.
20. Kingdon, R. *The groundwork of English intonation* (London, Longman, 1958), 191.
21. Roach, P. *Phonetics* (Cambridge, Cambridge University Press, 2001).

References:

1. Artjuhova, A. O. «Rytoryko-prosodychni osoblyvosti nimec'kogo mityngovogo dyskursu (instrumental'no-fonetychne doslidzhennja).» *Avtoreferat dys. kand. filol. nauk*, Odesa, 2012.
2. Bagmut, A. J. *Intonacija spontannogo movlennja* (Kyiv, Naukova dumka, 1985), 216.
3. Belichenko, L. G. «Rol' i mesto prosodii v sisteme sredstv rechevogo vozdeystviya (eksperimental'no-foneticheskoe issledovanie na materiale angliyskikh publitsisticheskikh tekstov politicheskogo kharaktera).» *Avtoreferat dis. kand. filol. nauk*, Moskva, 1990.
4. Byshuk, G. V. «Chastotni ta prosodychni harakterystyky rytmichnyh odynyc' tekstu (na materialy ozvuchenyh opovidan' anglijs'kyh ta amerykans'kyh pys'mennykh XX stolittja).» *Visnyk Kyi'vs'kogo lingvistychnogo universytetu, Serija Filologija* T. 3, № 2 (2000): 138-145.
5. Bondarko, L. V. *Osnovy obshchey fonetiki: uchebnoe posobie* (Sankt-Peterburg,

(Current issues in literary studies)

Prosodic Peculiarities of Repetition as a Rhetorical Device in Public Speech (in English) [Prosodychni osoblyvosti povtorennja yak rytorychnyj pryjom u publichnij promovi]© Nesterenko N. M., Lyssenko C. V. [Nesterenko N. M., Lisenko K. V.] troyachka52@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

- Izdatel'stvo Sankt-Peterburgskogo universiteta, 1991), 119.
6. Dvorzhec'ka, M. P. *Fonetyka anglijs'koi' movy* (Vinnycja, Nova Knyga, 2005), 206.
 7. Kanter, L. O. *Sistemnyj analiz rechevoj yntonacyy* (Moskva, Vysshaja shkola, 1988), 128.
 8. Georgijeva, N. Ju. «Prosodija perekonuvannja v anglijs'komu dialogichnomu movlenni (eksperymental'no-fonetychne doslidzhennja).» Avtoreferat dys. kand. filol. nauk (Odesa, 2005).
 9. Glushko, Je. V. «Pauzyrovanye v ynformacyonnyh tekstah sovremennoj televizyonnoj rechy (na materyale novostej rossijskogo y brytanskogo televydenija).» Avtoreferat dys. kand. filol. nauk, Pjatygorsk, 1994.
 10. Bloh, M. Ja., Velykaja, E. V. *Prosodyja v stylyzacyy teksta* (Moskva, Prometej, 2012), 120.
 11. Verbych, N. S. «Intonacija publicznego vystupu: osnovni naprjamy doslidzhennja.» *Movoznavstvo* 5 (2011): 90-94.
 12. Valigura, O. R. «Lingvokognityvni i komunikatyvni osnovy fonetychnoi' interferencii' (eksperymental'no-fonetychne doslidzhennja anglijs'kogo movlennja ukrai'nciv).» Avtoreferat dys. d-ra filol. nauk, Kyi'v, 2010.
 13. Kalyta, A. A. «Yntonacyonnaja aktualizacija znachenija y smysla vyskazyvanya.» *Visnyk Harkivs'kogo nacional'nogo universytetu, Serija: Romano-germans'ka filologija* 435 (1999): 46-53.
 14. Prokopova, L. I. «Vplyv shvydkosti movlennja na formantnu harakterystyku golosnyh u nimec'kij movi.» *Movni i konceptual'ni kartyny svitu* 43 (3) (2013): 294-296.
 15. Steriopolo, O. I. «Strategii', taktiky ta kategorii' spilkuvannja.» *Naukovyj visnyk Izmail's'kogo derzhavnogo humanitarnogo universytetu* 25 (2008): 45-56.
 16. Bolinger D. L. *Forms of English: Accent, Morpheme, Order* (Cambridge, Harvard University Press, Tokyo, Hokuou, 1965), 123.
 17. Brazil, D. *The Communicative Value of Intonation in English. Discourse Analysis. Monograph* (Birmingham, English Language research The University of Birmingham. 1985).
 18. Brown, G., Curry, K. L., Kenworthy, J. *Questions of Intonation* (L., Croom Helm, 1980).
 19. Cruttenden, A. *Intonation*, 2-nd edition (New York, Cambridge University Press., 1997), 200.
 20. Kingdon, R. *The groundwork of English intonation* (London, Longman, 1958), 191.
 21. Roach, P. *Phonetics* (Cambridge, Cambridge University Press, 2001).

(Актуальні питання літературознавства [Актуальные вопросы литературоведения])

Просодичні особливості повторення як риторичний прийом у публічній промові (Англійською)
[Просодические особенности повторения как риторический прием в публичной речи (На англ. яз.)]© Нестеренко Н. М., Лисенко К. В. [Нестеренко Н. Н., Лысенко Е. В.] troyachka52@gmail.com

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СОЦІОЛІНГВІСТИКИ
[CURRENT ISSUES IN SOCIOLINGUISTICS /
АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ СОЦИОЛИНГВИСТИКИ]

УДК 811.111

Стаття надійшла до редакції [Article received /

Статья поступила в редакцию] – 14.07.2019 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism / Проверено на плагиат] – 17.07.2019 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text / Оригинальность текста] – 81.23 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2020.37.04>

ОСОБЛИВОСТІ СЛУХОВОГО СПРИЙНЯТТЯ ІНТОНАЦІЙ
ІНТЕРОГАТИВІВ У ТЕАТРАЛЬНОМУ ПУБЛІЧНОМУ ВИСТУПІ
ЯК РІЗНОВИДІ ДРАМАТИЧНОГО МОНОЛОГУ

Катерина Вікторівна Лисенко (м. Київ, Україна)

troyachka52@gmail.com

кандидат філологічних наук, асистент

кафедри іноземних мов математичних факультеті

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

В статті розглянуто специфічні риси перцептивного сприйняття просодії публічного виступу. Інтоніяція мовлення є важливим складником усного тексту, носієм семантичних значень та водночас засобом демонстрації емоційно-експресивного характеру висловлювання. Характер та впливовість публічного виступу залежить не лише від відповідним чином висвітлених фактів, але й від самої мовленнєвої форми їхнього викладу. Провідна роль у цьому процесі належить просодичним засобам, у яких виразно виявляються особливості публічного мовлення. В статті розглянуто інтерогативи в складі квазі-спонтанних монологів публічних виступів з н'єс Шекспіра, виокремлених з аудіо записів різних періодів часу, починаючи з 30 років минулого століття. Такий підхід дозволив співставити основні риси просодії питальних риторичних речень в хронологічному плані. Під час аналізу просодичних рис питальних конструкцій було виокремлено інвентар їхніх

(Current issues in sociolinguistics)

Prosodic Peculiarities of Interrogatives in Theatrical Public Speech

as a Variety of Dramatic Soliloquy (in Ukrainian) [Osoblyvosti sluhovogo sprynjattja intonacii' interogatyviv u teatral'nomu publichnomu vystupi jak riznovydi dramatichnogo monologu]

© Lyssenko C. V. [Lisenko K. V.] troyachka52@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

універсальних характеристик, оскільки існують певні нормативні, інваріантні просодичні моделі для основних типів питань. З іншого боку, мелодіку слід віднести до найбільш варіативних параметрів інтерогативних конструкцій, тому було проаналізовано найбільш типові варіанти інтонаційних девіацій.

Ключові слова: аудитивний порівнювальний аналіз, публічне мовлення, інтерогатив, квазі-спонтанний монолог, інваріантна просодична модель, перцептивне сприйняття.

PROSODIC PECULIARITIES OF INTROGATIVES IN THEATRIC
PUBLIC SPEECH AS A VARIETY OF DRAMATIC SOLILOQUY

Catherine V. Lyssenko (Kyiv, Ukraine)

troyachka52@gmail.com

PhD (Philology), lecturer at

Department of Foreign Languages for Mathematics Faculties

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article deals with specific features of perception of public speaking prosody. Speech intonation is an important component of oral text, a carrier of semantic meanings, and at the same time a means of demonstrating the emotionally expressive nature of expression. The nature and influence of public speaking depends not only on the adequately disclosed facts, but also on the very speech form of their presentation. The leading role in this process belongs to prosodic means, in which the peculiarities of public broadcasting are clearly revealed. The article examines the interrogatives of quasi-spontaneous public speaking monologues from Shakespeare's plays, gathered from audio recordings of different periods of time, dating back to 30 years of the last century. This approach made it possible to compare the main features of interrogative rhetorical questions in the chronological plan. In the analysis of prosodic features of question structures, the inventory of their universal characteristics was distinguished, since there are certain normative, invariant prosodic models for the main types of questions. On the other hand, the melody should be attributed to the most variable parameters of interactive constructions, so the most typical variants of intonational deviations were also analyzed.

Keywords: auditory comparative analysis, public speaking, interrogative, quasi-

(Актуальні питання соціолінгвістики [Актуальные вопросы социолингвистики])

Особливості слухового сприйняття інтонації інтерогативів у театральному публічному виступі як різновиді драматичного монологу (Українською) [Особенности слухового восприятия интонации интерогативов в театральном публичном выступлении как разновидности драматического монолога (На укр. яз.)]

© Лисенко К. В. [Лысенко Е. В.] troyachka52@gmail.com

spontaneous monologue, invariant prosodic model, perceptive enhancement.

ОСОБЕННОСТИ СЛУХОВОГО ВОСПРИЯТИЯ ИНТОНАЦИИ ИНТЕРОГАТИВОВ В ТЕАТРАЛЬНОМ ПУБЛИЧНОМ ВЫСТУПЛЕНИИ КАК РАЗНОВИДНОСТИ ДРАМАТИЧЕСКОГО МОНОЛОГА

Екатерина Викторовна Лысенко (г. Киев, Украина)

troyachka52@gmail.com

кандидат филологических наук, доцент кафедры
кафедра иностранных языков математических факультетов
Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко
(Министерство образования и науки Украины)
01601, г. Киев, бул. Тараса Шевченко, 14

В статье рассмотрены специфические черты перцептивного восприятия просодии публичного выступления. Интонация речи является важной составляющей устного текста, носителем семантических значений и одновременно средством демонстрации эмоционально-экспрессивной характера высказывания. Характер и влияние публичного выступления зависит не только от соответствующим образом освещенных фактов, но и от самой речевой формы их изложения. Ведущая роль в этом процессе принадлежит просодическим средствам, в которых отчетливо проявляются особенности публичной речи. В статье рассмотрены интерогативы в составе квази-спонтанных монологов публичных выступлений из пьес Шекспира, выделенных из аудиозаписей различных периодов времени, начиная с 30 годов прошлого века. Такой подход позволил сопоставить основные черты просодии вопросительных риторических предложений в хронологическом плане. При анализе просодических рис вопросительных конструкций был выделен инвентарь их универсальных характеристик, поскольку существуют определенные нормативные, инвариантные просодические модели для основных типов вопросов. С другой стороны, мелодику следует отнести к наиболее вариативных параметров интерогативных конструкций, поэтому были проанализированы наиболее типичные варианты интонационных девиаций.

Ключевые слова: *аудитивный сравнительный анализ, публичная речь,*

(Current issues in sociolinguistics)

Prosodic Peculiarities of Interrogatives in Theatric Public Speech

as a Variety of Dramatic Soliloquy (in Ukrainian) [Osoblyvosti sluhovogo spryjnattja intonacii' interogatyviv u teatral'nomu publichnomu vystupi jak riznovydi dramatynchnogo monologu]

© Lyssenko C. V. [Lysenko K. V.] troyachka52@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

интеррогатив, квази-спонтанный монолог, инвариантная просодическая модель, перцептивное восприятие

Ефективність публічного мовлення зумовлюється низкою чинників, серед яких одну з ключових ролей відіграє композиційно-стилістична стрункість, яку промовець створює відносно чітким членуванням текстової структури на тематично завершені, цілісні частини, що і утворює логічну послідовність викладу матеріалу. Проте характер публічного виступу залежить не лише від відповідним чином висвітлених фактів, але й від самої мовленнєвої форми їхнього викладу. Провідна роль у цьому процесі належить просодичним засобам, у яких виразно виявляються не тільки особливості публічного мовлення в цілому, а і особистісні якості мовця. Інтонація мовлення є важливим складником усного тексту, носієм семантичних значень та водночас засобом демонстрації емоційно-експресивного характеру висловлювання [Багмут А. Й., Борисюк І. В., Олійник Г. П. 1980, с. 244]. Дієвість і впливовість мовленнєвої інформації, як відомо, багато в чому залежать від таких її параметрів, як темп, тембр, паузація, тональні зміни, що стають не лише зовнішніми елементами оформлення публічного виступу, але й відіграють значну семантико-прагматичну роль у спілкуванні промовця з аудиторією. Зокрема на перцептивному рівні дистинктивними ознаками публічної промови є також рекурентність пауз, акцентуація виділених складів, ритмічність, чітке членування на синтагми, висотний рівень ЧОТ та гучність.

Дослідження специфіки залежності просодії функції впливу публічної промови від семантики тексту [Красильникова Е. М. 2005; Вербич Н. С. 2007; Георгієва Н. Е. 2005] виявило наявність певних змістових актуалізаторів, на яких локалізується просодична одиниця, з такими просодичними ознаками як частотні, динамічні та темпоральні характеристики.

В цьому ж напрямку проводить дослідження і Л. Г. Беличенко, яка, виділивши в сегменті текстів політичного характеру раціонально-впливову, емоційно-впливову та нейтральну функцію, також зазначає, що кожна з них

(Актуальні питання соціолінгвістики [Актуальные вопросы социолингвистики])

Особливості слухового сприйняття інтонації інтерогаітивів у театральному публічному виступі як різновиді драматичного монологу (Українського) [Особенности слухового восприятия интонации интерогаітивов в театральном публічном выступлении как разновидности драматического монолога (Наук. яз.)]

© Лисенко К. В. [Лысенко Е. В.] troyachka52@gmail.com

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

оформлено за допомогою комбінації певних просодичних засобів [Беличенко Л. Г. 1990: 13].

З іншого боку, розвиток та зміни в інтонаційній системі не є очевидними в діяхронічному аспекті, що є однією з головних причин відсутності монографічних описів еволюції просодичних явищ. Між тим, рішення деяких теоретичних питань сучасної фонетики, когнітивних процесів міжкультурної комунікації, взаємодії інтерферуючих просодичних систем не може бути успішно виконано без знань історичного плану.

Для встановлення чіткої картини змін фоно-інтонаційного звучання в діяхронічному плані потрібен певний корпус текстів в аудіо записках презентацій для їхнього компаративного аналізу, що дозволив би дослідити закономірності мовлення в певний історичний період для виявлення як варіативних змін, так і інваріантних характеристик.

Деякі фонетисти при дослідженні впливу мовної тональності на еволюцію інтонаційної будови мовлення роблять висновок про закономірність поступового переходу музичного наголосу до динамічного в діяхронічній перспективі [Склярєва С. М. 2009: 34-56]. Проводячи паралель між загальним розвитком систем від невизначеності до визначеності та мовними явищами в діяхронічному аспекті, автор робить висновок про те, що в плані існування структурних рівнів в організації матерії невизначеність завжди пов'язується з її нижчим рівнем, а визначеність – з вищим, де суттєве, закономірне виступає в більш ясному вигляді [Склярєва С. М., там само]. Однак наш матеріал свідчить про протилежні тенденції. Так, перцептивно аудіо записи акторів 30-х років минулого століття характеризуються уповільненою, чіткою дикцією з поступовим наростанням гучності та варіативними показниками швидкості до максимальних показників в фінальній частині, надмірно пролонгованими паузами, підпорядковані загально прийнятним на той час традиційним канонам мистецтва декламації, що вимагали гіперболізованої, занадто гучної вимови та штучної патетики акторської гри. Аудіо матеріали пізнішого періоду (1990–2010 роки) свідчать про відхід від цього стилю,

(Current issues in sociolinguistics)

Prosodic Peculiarities of Interrogatives in Theatric Public Speech

as a Variety of Dramatic Soliloquy (in Ukrainian) [Osoblyvosti sluhovogo sprynjattja intonacii' interogatyviv u teatral'nomu publichnomu vystupi jak riznovydi dramatychnogo monologu]

© Lyssenko C. V. [Lisenko K. V.] troyachka52@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

перехід до більш наближеного до сучасного розмовного мовлення: нечіткої вимови, недотримання артикуляційних правил, в цілому, відходу від канонів, характерних для попереднього періоду. Тобто можна зробити висновок, що в сегменті драматичного мовлення акторське виконання змінило свої показники від чіткого, зрозумілого та спрощеного виконання-декламування зі штучною грою за правилами традиційного театрального сценічного виконання до сучасного, більш варіативного виконання, близького до розмовного квазі-спонтанного мовлення.

Задля типізації просодичних особливостей певного типу мовлення в окремий проміжок часу необхідно мати уяву не тільки про варіативні відмінності фонетико-інтонаційного мовлення, а, що більш важливо, дослідити їхні інваріантні риси в хронологічному плані. Під інтонаційним інваріантом слід розуміти абстрактну модель, виведену на основі найбільш частотних характеристик, що реалізуються в різноманітних мовних умовах та відображають інтонаційну специфіку певної мови.

В статті ми розглянули інтерогативи в складі квазі-спонтанних монологів публічних виступів з п'єс Шекспіра, виокремлених з аудіо записів різних періодів часу, починаючи з 30 років минулого століття. Таких відповідних записів, тексти яких повністю збігаються та є в наявності в інтернеті, виявилось п'ять варіантів. Це записи Mercury Theatre (1938-1948 роки), Living Shakespeare series (1962), Archangel complete collection, Oregon festival та BBC. Надалі в тексті аудіо записи позначатимуться як MT, LSS, ARCH., OREG, та BBC відповідно.

Монолог-звернення, тобто публічний виступ, структурно значно відрізняється від інших різновидів квазі-спонтанного монологу. Він представляє собою зовнішній квазі-спонтанний монолог, що є адресованим до двох аудиторій – аудиторії на сцені, тобто акторів - партнерів, та аудиторії глядачів, театральної зали, або, як в нашому випадку, аудиторії радіо слухачів.

Публічний виступ є найяскравішим та найпотужнішим засобом емоційного впливу на глядача та слухача. Основними просодичними

(Актуальні питання соціолінгвістики [Актуальные вопросы социолингвистики])

Особливості слухового сприйняття інтонації інтерогативів у театральному публічному виступі як різновиді драматичного монологу (Українською) [Особенности слухового восприятия интонации интерогативов в театральном публичном выступлении как разновидности драматического монолога (На укр. яз.)]

© Лисенко К. В. [Лысенко Е. В.] troyachka52@gmail.com

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

маркерами сценічного квазі-спонтанного монологу є темпоральні характеристики, мелодика, інтенсивність та тембральні якості голосу актора.

Враховуючи той факт, що квазі-спонтанні публічні монологи можуть бути представлені як виступами перед великим натовпом, так і перед обмеженими групами людей, слід зазначити, що вони за визначенням не можуть бути просодично оформлені за схожими інтонаційними показниками, оскільки: 1) інтенсивність мовлення перед натовпом та перед незначною за кількістю групою людей є різною, 2) різною є необхідність паузацій та їх довжина для виступів перед обмеженими групами та перед великим натовпом, 3) темп промов є також відмінним, 4) інтонаційна мелодика є ще однією варіативною ознакою виступів перед невеликою аудиторією, порівняно з натовпом, 5) голосовий діапазон також є характерною дистинктивною ознакою. Засобами просодичного виділення емоційного забарвленого мовлення в цілому можуть слугувати такі просодичні параметри як мелодичний пік, максимальний тональний діапазон, переривання шкали, ядерний тон, пік гучності, підвищення гучності на фокусній одиниці порівняно з попереднім елементом, зниження гучності на наступному за фокусною одиницею елементі, пауза, протяжна вимова та різні види прискорення або уповільнення.

Для подальшого дослідження було виділено та розглянуто експресивно марковані фрагменти текстів публічних виступів, що мають значну морально-емоційну та інформаційну значимість. Виокремлено та розглянуто приклади інтерогативів в цілому та зокрема таких стилістичних прийомів впливу на аудиторію як риторичні питання, а також комбіновані форми питань, повторів елементів складнопідрядних речень питального типу, що є кульмінаційними центрами монологу-виступу.

В якості гіпотези на цьому етапі дослідження висунуто ідею щодо відповідності або невідповідності просодичних мовленнєвих стандартів, що реалізуються в бездоганно нормативній вимові ізольованих висловлювань, та змінених фактичних реалізацій цих інтонаційних типів в зв'язному (і

(Current issues in sociolinguistics)

Prosodic Peculiarities of Interrogatives in Theatric Public Speech

as a Variety of Dramatic Soliloquy (in Ukrainian) [Osoblyvosti sluhovogo sprynjattja intonacii' interrogatyviv u teatral'nomu publichnomu vystupi jak riznovydy dramatynchnogo monologu]

© Lyssenko C. V. [Lisenko K. V.] troyachka52@gmail.com

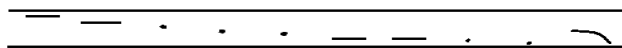
ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

особливо в спонтанному) мовленні виконавців-акторів, а також наявність відхилення від типового інтонаційного малюнка синтагм та від канонічного співвідношення між інтонацією та комунікативним типом висловлювання.

Мелодику слід віднести до найбільш варіативних параметрів інтерогативних конструкцій.

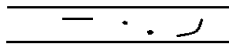
Так, в реалізаціях спеціальних питань, зокрема, англійці надають перевагу низхідному контуру (поступово-низхідна шкала та низький низхідний термінальний тон). Щодо загального питання, то, хоча мелодичний малюнок тут і є мобільним, найчастіше таке питання характеризується поступово-низхідною шкалою з термінальним висхідним тоном. Для альтернативного питання типовим, як відомо, є мелодичний контур, що має дві складові - поступово низхідну шкалу з висхідним термінальним тоном в першій частині та поступово-низхідну шкалу в другій.

Спеціальне питання характеризується поступово низхідною шкалою,
What judgement should I dread, doing no wrong?

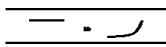

загальне питання – такою ж низхідною шкалою, проте з обов'язковим термінальним висхідним:

Am I a coward?

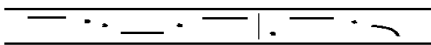

Have you eyes?

альтернативне - поступово низхідною шкалою з підйомом в ініціалній частині та простою низхідною шкалою в другій,

Which is the merchant here, and which the Jew?

розділове питання характеризується низхідною шкалою з обов'язковим висхідним термінальним підйомом в кінці першої частини, з перепитуванням в «хвостовій частині», що може бути двох типів,

(Актуальні питання соціолінгвістики [Актуальные вопросы социолингвистики])

Особливості слухового сприйняття інтонації інтерогативів у театральному публічному виступі як різновиді драматичного монологу (Українською) [Особенности слухового восприятия интонации интерогативов в театральном публичном выступлении как разновидности драматического монолога (На укр. яз.)]

© Лисенко К. В. [Лысенко Е. В.] troyachka52@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

наприклад:

You stand within his danger, do you not?

Аудитивний аналіз на першому етапі дозволив перцептивно співставити малюнок питання в аудіозаписах п'яти варіантів реалізацій зі стандартизованим каноном подібного типу питання в ізольованому мовленні. Результати перцептивного аналізу було занотовано та занесено до таблиць. Виявилось, що приблизно 80 % представлених для аналізу питань в основному дотримуються стандартного малюнка – а деколи навіть повністю 100 % – (в основному якщо питання коротке). Треба зауважити, що на цьому етапі не приймалися до уваги такі зафіксовані інструментально показники, як швидкість, паузація, рівень ЧОТ, гучність, кількість пауз або тембральні характеристики голосу. Кожен з інтерогативів було виокремлено, аудіозаписи було занотовано та проаналізовано на слух, без інструментального втручання. Тобто вже на початковому етапі з'ясовано, наскільки контур канонізованого інтонаційного малюнку типового питання співставний з представленим для аналізу.

Інтерогативи, зібрані в роботі для дослідження, поділено на власне питання та риторичні питання. Крім того, в досліджених інтерогативах є як ті, що використовуються як фрагменти полілогу, так і питання - фрагменти монологу. Монологи, що розглядаються в роботі, представлені як монологи-роздуми, монологи-промови та монологи-частини діалогу, які за розміром співставні з класичним монологом.

Інтерогативи непоширеного, спрощеного типу представлені загальними, спеціальними та розділовими питаннями. Слід зауважити, що їхнє оформлення переважно завжди відповідає нормативному інтонаційному контуру:

What demi-god hath come so near the ↘ creation?

What news among the ↘ merchants?

(Current issues in sociolinguistics)

Prosodic Peculiarities of Interrogatives in Theatric Public Speech
 as a Variety of Dramatic Soliloquy (in Ukrainian) [Osoblyvosti sluhovogo sprynjattja intonacii' interogatyviv u teatral'nomu publichnomu vystupi jak riznovydi dramatychnogo monologu]

© Lyssenko C. V. [Lisenko K. V.] troyachka52@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>**Came you from ↗ Padua, from Bellario?**

Однак інколи контекстне оточення та сюжетна лінія в цілому змушують акторів немов би підлаштовувати інтонаційний малюнок, як, наприклад, в випадках з відповіддю питанням на питання:

-Do all men ↗ kill things they love?**-Hates any man the ↗ thing he would not kill?**

Тут актори в основному (4 з 5 реалізацій) оформили обидва мелодійні контури згідно до норми, проте і в першому, і в другому питанні одна з реалізацій була оформлена ненормативно.

Складнопідрядні питальні риторичні речення є доволі довгими за звучанням та мають свої піки та падіння основного тону.

В яскравому за змістом та фігурами мовлення риторичному питанні

1. Was the hope ↗ drunk wherein you dressed yourself 2. and wakes it ↗ now to look so green and pale at what it did so freely?, яке Макбет адресує своєму чоловікові, можна виділити принаймні дві синтагми. Перша частина у 4х з 5 акторів (MT, BBC, LSS, ARK) має відповідний до канонічного контур, при чому високим низхідним тоном виділено слово 'drunk'. Це логічно з семантичної точки зору, оскільки речення не закінчується, і важливим є інтонаційний малюнок наступної частини – в ній 4 з 5 акторів, хоча і з варіантами локалізації логічного наголосу – або на 'wake', або на 'now', знову віддають перевагу низхідному контуру (BBC, LSS, OREG, ARK). Важливою є заключна частина цього риторичного питання – в ній малюнок є найвизначнішим – в трьох з п'яти реалізацій – на словах 'so freely' – актори, як і вимагає правило для загального питання, користуються висхідною шкалою (BBC, LSS, OREG). Що до цього виду інтерогативу, то відносний рівень відповідності реалізацій до канонічних вимог можна записати в вигляді формули: «перша частина – 4 з 5 ↘ + друга частина – 3 з 5 ↗», тобто в цьому інтерогативі більшість реалізацій (4 з 5 та 3 з 5) виконана у відповідності до правила.

(Актуальні питання соціолінгвістики [Актуальные вопросы социолингвистики])

Особливості слухового сприйняття інтонації інтерогативів у театральному публічному виступі як різновиді драматичного монологу (Українською) [Особенности слухового восприятия интонации интерогативов в театральном публичном выступлении как разновидности драматического монолога (На укр. яз.)]

© Лисенко К. В. [Лысенко Е. В.] troyachka52@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

В подібному інтерогативі, що є загальним мультікомпонентним питанням, все ж домінує канонічний малюнок – поступово низхідна шкала з підйомом в термінальній частині.

В інтерогативі **1. What** **beast was't then 2. that made you break his enterprise to me?** який є спеціальним питанням, правило вимагає поступово низхідної шкали. Саме такий малюнок спостерігаємо в першій частині цього інтерогативу у всіх реалізаціях. Варіативність мелодичного малюнку присутня в певній мірі лише в другій частині – логічний наголос ставиться або на **'enterprise'** (Ark), абона **'break'** (MT).

Публічні виступи можуть відбуватись не тільки перед великим натовпом, а й в приміщеннях, перед відносно незначними групами учасників події, наприклад в суді.

В монологі Шейлока з «Венеційського купця» (To bait fish withal ...) дія як раз і відбувається в суді. Щоб зрозуміти емоційний стан Шейлока, треба пам'ятати про обставини, які передували засіданню. Будь хто, хто коли-небудь відчував до себе несправедливе відношення лише тому, що він належить до класу меньшовартих, зрозуміє емоційність цієї промови. Шекспіру вдалось неначе побувати в шкірі кожного приниженого, і тому слова Шейлока навіть зараз звучать дуже сучасно та пристрасно. В цьому монологі відчувається величезна міць енергетики героя. Перед нами літній заможний чоловік, сердитий та навіть розгніваний. Велике значення має тембр його голосу. Він низький, дещо хриплий, говорить він досить повільно. Відчувається, що людина впевнена в собі і готова до боротьби та помсти за усі свої образи.

З точки зору прагматики в виступі Шейлока слід вказати в першу чергу на помітно велику кількість риторичних запитань. В питанні **“What** **judgment shall I dread, doing no wrong?”** актори послуговуються, хоча і лише в термінальній частині, поступово низхідною шкалою, нормативною для спеціального питання. В чотирьох з п'яти реалізацій актори логічним наголосом виділяють слово **judgment**. Пауза після коми є природньою і спостерігається у трьох із чотирьох реалізаціях.

(Current issues in sociolinguistics)

Prosodic Peculiarities of Interrogatives in Theatric Public Speech
 as a Variety of Dramatic Soliloquy (in Ukrainian) [Osoblyvosti sluhovogo sprynjattja intonacii' interrogatyviv u teatral'nomu publichnomu vystupi jak riznovydi dramatynchnogo monologu]

© Lyssenko C. V. [Lisenko K. V.] troyachka52@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

На перцептивному рівні перша половина речення, яка оформлена як стверджувальне речення, **He hath disgraced me, and hindered me half a million, laughed at my losses, mocked at my gains, scorned my nation, thwarted my bargains, cooled my friends, heated my enemies; and what's the reason?** характеризується порівняно значною просодичною монотонністю. На прагматичному рівні стверджувальне речення характеризується переліком великої кількості знущань, які промовцю довелося пережити. Емоційне напруження зростає з кожною наступною образою, про яку Шейлок нагадує суду. Щодо просодичного оформлення, то слід зауважити, що практично усе речення представлене у п'яти аналізованих категорій виконавців чередуванням рівного високого, рівного середнього тону та різких падінь в особливо емоційних місцях – **scorned my nation, thwarted my bargains** – за виключенням власне риторичного питання, **and what's the reason?**, де інтонаційний контур в трьох з п'яти реалізацій є зміненим та не відповідним до нормативного для подібного типу питань. Риторичне питання лише в презентації актора LSS, до речі, представляє нормативну інтонаційну модель для спеціальних питань: поступово низхідна шкала без підйому в термінальній частині.

На додаток актори досягають високого ступеню емотивності за рахунок прискорення на тлі монотонного загального звучання цієї частини монологу, а також тембрових голосових вібрацій – розтягування голосу, а також крику та майже плачу.

Отже, підсумовуючи, слід зазначити, що релевантними характеристиками актуалізацій інтерогативів є, в залежності від типу питання, певні мелодійні малюнки, оскільки вираження інтерогативності зазвичай позначається характерним рухом мелодичного контуру.

Під час аналізу просодичних рис питальних конструкцій було виокремлено інвентар як їхніх універсальних характеристик, оскільки існують певні нормативні, інваріантні просодичні моделі для основних типів питань, так і варіативних рис, які використовуються акторами для підсилення емоційного впливу на слухача.

(Актуальні питання соціолінгвістики [Актуальные вопросы социолингвистики])

Особливості слухового сприйняття інтонації інтерогативів у театральному публічному виступі як різновиді драматичного монологу (Українською) [Особенности слухового восприятия интонации интерогативов в театральном публичном выступлении как разновидности драматического монолога (На укр. яз.)]

© Лисенко К. В. [Лысенко Е. В.] troyachka52@gmail.com

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>**Література:**

1. Беличенко, Л. Г. «Роль и место просодии в системе средств речевого воздействия (экспериментально-фонетическое исследование на материале английских публицистических текстов политического характера).» Автореф. дис. канд. филол. наук (Москва, 1990).
2. Вербич, Н. С. «Інтонація переконування в публічному мовленні (експериментально-фонетичне дослідження).» Автореф. дис. канд. філол. наук (Київ, 2007).
3. Георгиева, Н. Ю. «Просодия переконування в англійському діалогічному мовленні (експериментально-фонетичне дослідження).» Автореф. дис. канд. філол. наук (Одеса, 2005).
4. Красильникова, Е. М. «Просодическая реализация функции воздействия в текстах информационного и ораторского статей: на материале американского варианта английского языка.» (Дис. канд. филол. наук, Волгоград, 2005), 182.
5. Складарова, С. Н. *Влияние речевой тональности на эволюцию интонационального строя языка (экспериментально-фонетическое исследование на материале английского, немецкого и русского языков)* (Пятигорск, 2009), 118.

References:

1. Belichenko, L. G. «Ro'l' i mesto prosodii v sisteme sredstv rechevogo vozdejstvija (jeksperimental'no-foneticheskoe issledovanie na materiale anglijskih publicisticheskikh tekstov politicheskogo haraktera).» Avtoref. dis. kand. filol. nauk (Moskva, 1990).
2. Verbych, N. S. «Intonacija perekonuvannja v publichnomu movlenni (eksperymental'no-fonetychne doslidzhennja).» Avtoref. dys. kand. filol. nauk (Kyj'v, 2007).
3. Georgijeva, N. Ju. «Prosodija perekonuvannja v anglijs'komu dialogichnomu movlenni (eksperymental'no-fonetychne doslidzhennja).» Avtoref. dys. kand. filol. nauk (Odesa, 2005).
4. Krasil'nikova, E. M. «Prosodicheskaja realizacija funkcii vozdejstvija v tekstah informacionnogo i oratorskogo stalej: na materiale amerikanskogo varianta anglijskogo jazyka.» (Dis. kand. filol. nauk, Volgograd, 2005), 182.
5. Skljarova, S. N. *Vlijanie rechevoj tonal'nosti na jevoljuciju intonacional'nogo stroja jazyka (jeksperimental'no-foneticheskoe issledovanie na materiale anglijskogo, nemeckogo i ruskogo jazykov)* (Pjatigorsk, 2009), 118.

(Current issues in sociolinguistics)

Prosodic Peculiarities of Interrogatives in Theatric Public Speech

as a Variety of Dramatic Soliloquy (in Ukrainian) [Osoblyvosti sluhovogo sprynjattja intonacij' interogatyviv u teatral'nomu publichnomu vystupi jak riznovydi dramatynchnogo monologu]

© Lyssenko C. V. [Lisenko K. V.] troyachka52@gmail.com

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВІСТИЧНОЇ
СЕМАНТИКИ**
[CURRENT ISSUES IN LINGUISTIC SEMANTICS / АКТУАЛЬНЫЕ
ВОПРОСЫ ЛИНГВИСТИЧЕСКОЙ СЕМАНТИКИ]

УДК 811.134.2'81'42

Стаття надійшла до редакції [Article received /

Статья поступила в редакцию] – 22.11.2019 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism / Проверено на плагиат] – 27.11.2019 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text / Оригинальность текста] – 86.7 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2020.37.05>

**СМИСЛОВА СТРУКТУРА МОДАЛЬНИХ ОДИНИЦЬ “NON
POTERE TRATTENERSI (ASTENERSI) DA” ТА “NON POTERE FAR
A MENO DI” (на матеріалі італійської мови)**

Валерія Ігорівна Охріменко (м. Київ, Україна)

valeriaisabella@ukr.net

доктор філологічних наук, професор кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

У статті розглянуто закономірності квантування інформації у мікротексті функціонування модальних одиниць non potere trattenersi (astenersi) da та non potere far a meno di на матеріалі італійської мови. Модальні одиниці non potere trattenersi (astenersi) da та non potere far a meno di задають квантування інформації у мікротексті, виступаючи у ролі ядра і утворюючи модальні структури разом з приєднувальними компонентами.

Модальні одиниці non potere trattenersi (astenersi) da та non potere far a meno di набувають статусу модальних структур у мікротексті їх функціонування, виявляючи типову сполучуваність у приядерній зоні та імплікуючи закономірність вживання мовних засобів на ближній периферії та на периферії мікротексту. Мовні засоби, що вживаються у мікротексті функціонування non potere trattenersi (astenersi) da та non potere far a meno di, окреслюють їхню смислову структуру. Ці

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Актуальные вопросы лингвистической семантики])
Смислова структура модальних одиниць “non potere trattenersi (astenersi) da” та “non potere far a meno di”
(на матеріалі італійської мови) (Українською) [Смысловая структура модальных единиц “non potere
trattenersi (astenersi) da” и “non potere far a meno di” (на материале итальянского языка) (На укр. яз.)]

© Охріменко В. І. [Охрименко В. И.] valeriaisabella@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

мовні засоби корелюють з власне визначенням модального значення єдиної можливості, в основі якого міститься контраст між чинниками навколишньої дійсності та сформованими уявленнями і системою цінностей суб'єкта, що оцінюються з позицій модальності і викликають реакцію супротиву.

На основі аналізу різнорівневих мовних засобів, що вживаються у мікротексті функціонування зазначених мовних одиниць, встановлено, що модальна одиниця non potere trattenersi (astenersi) da, зберігаючи зв'язок із внутрішньою формою, містить семантичні імплікатури контрасту та реакційності, а модальна одиниця non potere far a meno di – семантичні імплікатури контрасту, реакційності та акціональності.

Модальні одиниці non potere trattenersi (astenersi) da ma non potere far a meno di є маркерами спонтанної невідконтрольної сенсорної, емоційної, епістемічної реакції суб'єкта на неочікувану інформацію, що суперечить його уявленням або системі цінностей, і зазвичай викликає емоційну реакцію здивування, захоплення, збентеження, страху. Ці модальні одиниці є засобами вираження модального значення єдиної можливості і вказують на єдино можливу реакцію за певних умов.

Ключові слова: модальне поле, модальна структура, смислова структура, єдина можливість.

SENSE STRUCTURE OF MODAL UNITS “NON POTERE TRATTENERSI (ASTENERSI) DA” AND “NON POTERE FAR A MENO DI” (IN ITALIAN)

Valery I. Okhrimenko (Kyiv, Ukraine)

valeriaisabella@ukr.net

DSc (Philology), Professor at Romance Philology Department

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article focuses on appropriateness's of quantifying of information in microtext of functioning of modal units “non potere trattenersi (astenersi) da” and “non potere far a meno di” in the Italian language. Modal units “non potere trattenersi (astenersi) da” and “non potere far a meno di” determine quantifying of information in microtext being nucleus and forming modal structures together with joined components. The modal structure is formed by joined components in according to the regularity rules in the pre-

(Current issues in linguistic semantics)

Sense Structure of Modal Units “non potere trattenersi (astenersi) da” and “non potere far a meno di” (in Italian) (in Ukrainian) [Smyslova struktura modal'nyh odynyc' “non potere trattenersi (astenersi) da” ta “non potere far a meno di” (na materialy italijs'koi movy)]

© Okhrimenko V. I. [Okhrimenko V. I.] valeriaisabella@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
 [Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

nuclear zone (components combined with modal construction “non potere trattenersi (astenersi) da” or modal construction “non potere far a meno di” and the near-peripheral zone (components used in the modal sentence with these modal constructions or in adjacent sentences).

The modal units “non potere trattenersi (astenersi) da” and “non potere far a meno di” acquire the status of modal structures in the microtext of their functioning. These modal units conserving the liaison with their inner form possess semantic implicatures of contrast and reactivity. The modal unit “non potere far a meno di” possesses one more semantic implicature: actionality. The typical microtexts of functioning of the Italian modal units “non potere trattenersi (astenersi) da” and “non potere far a meno di” are perceptual, emotional and epistemic.

The modal units “non potere trattenersi (astenersi) da” and “non potere far a meno di” express the modal meaning of unique possibility and the unique possible reaction of subject in certain circumstances. Usually such situation take place hic et nunc or is described through reflection of a subject (memories). Such reactions are characterized by absence of intention from the part of subject, spontaneity, impossibility of control that makes them impossible to be simulated or hidden.

The modal units “non potere trattenersi (astenersi) da” and “non potere far a meno di” acquiring the status of modal structures in the microtext of their functioning determine peculiarities of using of idiomatic means in the pre-nuclear zone, near-periphery zone and periphery zone. Idiomatic means typical for a microtext of functioning of the modal units “non potere trattenersi (astenersi) da” and “non potere far a meno di” characterize their sense structure. Such means are correlated with the modal meaning of unique possibility that expresses a contrast between factors of reality and imaginations or system of values of the subject of modal meaning that produce reaction of resistance.

Being analyzed idiomatic means of different levels using in microtext of functioning of modal units “non potere trattenersi (astenersi) da” and “non potere far a meno di” it is determined that the modal units “non potere trattenersi (astenersi) da” and “non potere far a meno di” are markers of spontaneous non controlled sensorial, emotional or epistemic reaction of a subject that contradicts of his imaginations or system of values and usually causes emotional reaction of astonishment, admiration, embarrassment, fear. These modal units expressing the modal meaning of unique possibility indicate the unique possible reaction by certain circumstances.

In the pre-nuclear zone “non poter astenersi (trattenersi) da” and “non potere far a meno di” are used lexical units that express sensorial reaction (fremer, rabbrivire, sobbalzare, sussultare), emotional reaction (sorridere, ridere, interrompere qc con una risata), epistemic reaction or verba dicendi (richiedere, esclamare, gridare, notare, acido). In the near-peripheral zone are verbalized factors that caused a reaction of subject

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Актуальные вопросы лингвистической семантики])
 Смысловая структура модальных единиц “non potere trattenersi (astenersi) da” та “non potere far a meno di”
 (на матеріалі італійської мови) (Українською) [Смысловая структура модальных единиц “non potere
 trattenersi (astenersi) da” и “non potere far a meno di” (на материале итальянского языка) (На укр. яз.)]

© Охріменко В. І. [Охрименко В. И.] valeriaisabella@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

of modal evaluation such as lexical units of positive or negative evaluation, actional semantics. In the peripheral zone such information is completed and detailed. The microtext of functioning of the modal units “non potere trattenersi (astenersi) da” and “non potere far a meno di” is characterized by sense relations of contradictory between certain segments.

Keywords: modal field, modal structure, sense structure, unique possibility.

СМЫСЛОВАЯ СТРУКТУРА МОДАЛЬНЫХ ЕДИНИЦ “NON POTERE TRATTENERSI (ASTENERSI) DA” И “NON POTERE FAR A MENO DI” (на материале итальянского языка)

Валерия Игоревна Охрименко (г. Киев, Украина)

valeriaisabella@ukr.net

доктор филологических наук, профессор кафедры романской филологии

Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко

(Министерство образования и науки Украины)

01601, г. Киев, бульвар Тараса Шевченко, 14

В статье рассмотрены закономерности квантования информации в микротексте функционирования модальных единиц одицинь non potere trattenersi (astenersi) da и non potere far a meno di на материале итальянского языка. Модальные единицы non potere trattenersi (astenersi) da и non potere far a meno di определяют квантование информации в микротексте, выступая в роли ядра и создавая модальные структуры вместе с присоединительными компонентами.

Модальные единицы non potere trattenersi (astenersi) da и non potere far a meno di приобретают статус модальных структур в микротексте их функционирования, обладая типичной сочетаемостью в приядерной зоне и имплицитно закономерность употребления языковых средств на ближней периферии и на периферии микротекста. Языковые средства, которые употребляются в микротексте функционирования non potere trattenersi (astenersi) da и non potere far a meno di, формируют их смысловую структуру. Эти языковые средства коррелируют с определением модального значения единственной возможности, в основе которого находится контраст между факторами окружающей среды и сформированными представлениями и системой ценностей субъекта, которые оцениваются с позиций модальности и вызывают реакцию сопротивления.

На основании анализа разноразрядных языковых средств, которые

(Current issues in linguistic semantics)

Sense Structure of Modal Units “non potere trattenersi (astenersi) da” and “non potere far a meno di” (in Italian) (in Ukrainian) [Smyslova struktura modal'nyh odynyc' “non potere trattenersi (astenersi) da” ta “non potere far a meno di” (na materialy italijs'koi' movy)]

© Okhrimenko V. I. [Ohrimenko V. I.] valeriaisabella@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

потребляются в микротексте функционирования данных модальных единиц было установлено, что модальная единица non potere trattenersi (astenersi) da, сохраняя связь с внутренней формой, содержит семантические импликатуры контраста и реакциональности, а модальная единица non potere far a meno di – семантические импликатуры контраста, реакциональности и акциональности.

Модальные единицы non potere trattenersi (astenersi) da и non potere far a meno di являются маркерами спонтанной неконтролируемой сенсорной, эмоциональной, эпистемической реакции субъекта на неожиданную информацию, которая противоречит его представлениям или системе ценностей, и обычно вызывает эмоциональную реакцию удивления, восхищения, замешательства, страха. Эти модальные единицы являются средствами выражения модального значения единственной возможности и указывают на единственно возможную реакцию при определенных условиях.

Ключевые слова: модальное поле, модальная структура, смысловая структура, единственная возможность.

Вступ

Синергетична парадигма лінгвістичних знань уможливило комплексний підхід до дослідження категорії модальності, і дозволяє уніфікувати підходи, що традиційно розділялися у мовознавстві, зокрема, онтологію і гносеологію, об'єктивність і суб'єктивність.

Актуальність дослідження зумовлюється необхідністю комплексного дослідження категорії модальності у сучасній лінгвістиці, що носить поліпарадигмальний характер. Це дає можливість простежити співвідношення онтології та гносеології, співвідношення об'єктивного і суб'єктивного у мікротексті функціонування модальних одиниць, що співвідноситься з типовою корелативною дійсності ситуацією.

Мета дослідження полягає у визначенні смислової структури модальних одиниць *non potere trattenersi (astenersi) da* та *non potere far a meno di*, що задають закономірне квантування інформації у мікротексті їх функціонування.

Об'єктом дослідження є мікротекст функціонування модальних одиниць *non potere trattenersi (astenersi) da* та *non potere far a meno di*.

Предметом дослідження є дискретизація смислового простору мікротексту функціонування модальних одиниць *non potere trattenersi (astenersi)*

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Актуальные вопросы лингвистической семантики])
Смислова структура модальних одиниць “non potere trattenersi (astenersi) da” та “non potere far a meno di”
(на матеріалі італійської мови) (Українською) [Смысловая структура модальных единиц “non potere trattenersi (astenersi) da” и “non potere far a meno di” (на материале итальянского языка) (На укр. яз.)]

© Охріменко В. І. [Охрименко В. И.] valeriaisabella@ukr.net

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>*da ta non potere far a meno di.***Матеріалом дослідження** обрані художні твори італомовних авторів.

Наукова новизна роботи полягає у першій спробі розкриття смислової структури модального засобу в аспекті встановлення взаємозалежності між його семантикою як згорнутою структурою та параметрами мікротексту його функціонування.

Основний зміст

Згідно концепції функціонально-семантичного поля (ФСП) О.В. Бондарка у результаті проєкції логіко-поняттєвих категорій на мовні здійснюється аналіз семантичних категорій граматички та семантичних функцій різнорівневих мовних одиниць з вивченням їх функціональної взаємодії. Функціональний аспект мовних одиниць досліджується з опорою на мовне та позамовне середовище, тобто розглядається оточення одиниці мови у системі та зв'язок із мовленнєвою реалізацією [1, с. 5 – 14]. У зазначеній концепції вводяться поняття функціонально-семантичного поля та категоріальної ситуації. ФСП визначається як “угрупкування (...) комбінованих (лексико-синтаксичних і т.п.) засобів даної мови, що взаємодіють на основі спільності їх семантичних функцій” [1, с. 11]. ФСП як сукупність мовних одиниць, організованих за польовим принципом, з наявністю ядра та периферії, сполучається з категоріальною ситуацією, яка визначається як “типова (...) змістова структура, що ґрунтується на певній семантичній категорії і ФСП, що утворюється ним у даній мові” і “є одним з аспектів загальної ситуації, який передається висловленням, однією з його категоріальних характеристик” [1, с. 12].

На відміну від концепції О.В. Бондарка, у якій категоріальні характеристики досліджуються окремо (аспектуальна, темпоральна, модальна, локативна), ми розглядаємо модальність як глобальну категорію, при дослідженні якої мають враховуватися, зокрема, і аспектуальність, і темпоральність і локативність. Тому ми не обмежуємося рівнем модального висловлення, а розглядаємо також його найближче оточення, тобто рівень мікротексту (зазвичай 3-5 висловлень).

Кардинальною відмінністю нашої концепції від усіх існуючих є те, що ми

(Current issues in linguistic semantics)

Sense Structure of Modal Units “non potere trattenersi (astenersi) da” and “non potere far a meno di” (in Italian) (in Ukrainian) [Smyslova struktura modal'nyh odynyc' “non potere trattenersi (astenersi) da” ta “non potere far a meno di” (na materialy italijs'koi movy)]

© Okhrimenko V. I. [Ohrimenko V. I.] valeriaisabella@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

виносимо *принцип поля на рівень мікротексту функціонування мовної одиниці*. За нашою концепцією, *сміслова структура модальної одиниці* складається з ядра (власне семантика модальної одиниці), приядерної зони (безпосередня сполучуваність модальної одиниці), ближньої периферії (мовні засоби, що вживаються у висловленні, до складу якого входить модальна одиниця) та периферії (мікротекст функціонування модальної одиниці). Модальні одиниці *non potere trattenersi (astenersi) da* та *non potere far a meno di* за їхньою семантикою відносяться до модального поля можливості. Точкою відліку при розкритті смислової структури модальної одиниці є її *семантика* та зв'язок з *опозицією модального поля*.

В основі когнітивно-семантичного поля можливості міститься поняття ‘можливість’ (у фокус уваги потрапляє саме онтологічний аспект: явище, дія, подія визначаються як віртуальні), пов’язане з бінарною опозицією “нереалізація можливості vs реалізація можливості”, опредметнення одного з членів якої відбувається через зумовленість, що каузує трансформацію віртуальної можливості у зумовлену дійсність [6, с. 381].

Адже у модальних значеннях можливості “відображається не тільки опозиція *реальне / ірреальне*, але і динаміка зв’язку між ними, яка представлена поняттям потенційності” [5, с. 7]. Модальне значення єдиної можливості імплікує єдино можливий стан справ за даних умов, що обмежують реагування або дії суб’єкта, що оцінюється з позицій модальності, і змушують його діяти певним чином. Ці умови пов’язані з параметрами кореферентної дійсності ситуації, що вербалізуються у мікротексті функціонування модальних одиниць *non potere trattenersi (astenersi) da* та *non potere far a meno di* – засобів вираження модального значення єдиної можливості.

В італійській мові (а також в інших мовах, у т.ч. неспоріднених) існують модальні конструкції єдиної можливості, що виражаються через подвійне заперечення та через обмеження. Власне ‘обмеження’ походить від ‘межа’, що асоціюється з граничністю, зіткненням протилежностей. Перелік етимонів концепту ‘кінець’ з ілюстративним матеріалом у грецькій, латині, слов’янських мовах, англійській та німецькій [4, с. 115], можна узагальнити у такий спосіб: 1)

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Актуальные вопросы лингвистической семантики])
Сміслова структура модальних одиниць “*non potere trattenersi (astenersi) da*” та “*non potere far a meno di*”
(на матеріалі італійської мови) (Українською) [Смысловая структура модальных единиц “*non potere trattenersi (astenersi) da*” и “*non potere far a meno di*” (на материале итальянского языка) (На укр. яз.)]

© Охрименко В. І. [Охрименко В. И.] valeriaisabella@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

закінчення (дії, процесу, стану); 2) досягнення межі; 3) отримання результату. Ці значення можуть мати відношення і до модальних конструкцій єдиної можливості в аспекті розкриття смислової структури модальних одиниць, що здійснюється з урахуванням аналізу смислових відношень у мікротексті їх функціонування зі здійсненням їх проєкції на чинники позамовної дійсності.

За даними аналізу, модальні конструкції *non potere trattenersi (astenersi) da non potere far a meno di*, що виражають модальне значення єдиної можливості, вживаються переважно на позначення *реакції* суб'єкта у певних обставинах, що корелює з ситуативністю *hic et nunc* або її відтворенням призму рефлексії. Реакції такого типу характеризуються відсутністю наміру і невідконтрольністю суб'єкту [2, с. 140], є миттєвими, одноразовими, а їхня семантика є «аористичною, що вміщує ніби межу зміни» [3, с. 23]. У випадку емоційної реакції йдеться про її невідконтрольність. Як відомо, емоційна (як і сенсорна) реакція є невідконтрольною, а спонтанність емоційних реакцій, унеможлиблює їх симуляцію, приховування [7, с. 167].

Розглянемо взаємозалежність між семантикою модальної структури *non potere trattenersi (astenersi) da* та параметрами мікротексту її функціонування. *Non potere trattenersi (astenersi) da* є модальною конструкцією, що разом з приєднувальним компонентом (інфінітивом) перетворюється на модальну структуру і перекладається “не могли (утриматися від того, щоб) не”. Наявність у складі модальної структури семантичного компонента *trattenersi (astenersi)* – ‘утриматися’ імплікує єдино можливу реакцію суб'єкта, що оцінюється з позицій модальності.

У результаті аналізу фактологічного матеріалу було встановлено, що фрагмент об'єктивної дійсності, який викликає єдино можливу реакцію суб'єкта модальної оцінки, сприймається за принципом релевантної виділеності: має місце контраст між уже існуючою в епістемічній сфері суб'єкта інформацією та неочікуваною, що вражає, викликає емоції (подив, зацікавленість, захоплення, обурення), і як наслідок, єдино можливу невідконтрольну реакцію. У такому разі в мікротексті модальної одиниці *non potere trattenersi (astenersi) da*, що є засобом вираження модального значення єдиної можливості, вживаються лексичні

(Current issues in linguistic semantics)

Sense Structure of Modal Units “non potere trattenersi (astenersi) da” and “non potere far a meno di” (in Italian) (in Ukrainian) [Smyslova struktura modal'nyh odynyc’ “non potere trattenersi (astenersi) da” ta “non potere far a meno di” (na materialii italijs'koi' movy)]

© Okhrimenko V. I. [Ohrimenko V. I.] valeriaaisabella@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

одиниці, що є носіями “модальної маркованості” в аспекті нестандартної оцінки мовцем ситуації, і надають висловленню “реальний модальний статус” [8 с. 115].

Розглянемо мовні засоби, що вживаються у мікротексті функціонування цієї модальної структури, зокрема, мовні одиниці, що вербалізують інформацію про сприйняття, емоції, дії, систему цінностей суб'єкта, що оцінюється з позицій модальності.

Найчастіше до *присядерної зони non potere trattenersi (astenersi) da* потрапляють лексичні одиниці, що вказують на фізіологічну сенсорну реакцію – умовний рефлекс (*fremere, rabbrivire, sobbalzare, sussultare, non gemere*), емоційну реакцію (*sorridere, ridere, interrompere qc con una risata*), емоційно-оцінну реакцію (*rimproverare, rinfacciare*), епістемічну реакцію (*richiedere*).

Розглянемо приклад. *Il suo volto cercava di atteggiarsi a una espressione di benvenuto, ma non potei trattenermi dal fremere di fronte a una così singolare fisionomia. La sua figura era alta e, benché estremamente magra, le sue membra erano grandi e sgraziate. Come procedeva a grandi passi, avvolto nelle nere vesti dell'ordine, v'era qualcosa di inquietante nel suo aspetto* (Eco, p. 81). Модальне висловлення єдиної можливості вказує на безпосередню реакцію мовця: Адсон був настільки вражений зовнішнім виглядом бібліотекаря абатства Малахії (*singolare fisionomia*), що не міг не здригнутися (*non potei trattenermi dal fremere*). Перцептивна реакція зумовлюється незвичайним зовнішнім виглядом Малахії (*singolare fisionomia*). Висловлення (1) – (2) структуруються за принципом поєднання антонімічних бінарних структур з інформацією про поведінку і вигляд суб'єкта, що оцінюється. Лінгвістичним маркером невідповідності очікуваного уявлення про суб'єкт справжньому слугує допустовий конектор *benché*. Наведений приклад ілюструє типову вербалізацію у мікротексті не лише перцептивного, але й емоційного модусу: зовнішній вигляд бібліотекаря бентежить Адсона (*v'era qualcosa di inquietante nel suo aspetto*).

Менш вживаним є вживання у *присядерній зоні non potere trattenersi (astenersi)* лексичних одиниць на позначення епістемічної реакції (*richiedere*), що є інформативним запитом. Наприклад. *S'appressò quindi a una nicchia scavata dentro il muro, ov'era stante, bella e sorridente, la marmorea testa d'una dia,*

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Актуальные вопросы лингвистической семантики])
Смислова структура модальних одиниць “non potere trattenersi (astenersi) da” та “non potere far a meno di”
(на матеріалі італійської мови) (Українською) [Смысловая структура модальных единиц “non potere trattenersi (astenersi) da” и “non potere far a meno di” (на материале итальянского языка) (На укр. яз.)]

© Охріменко В. І. [Охрименко В. И.] valeriaisabella@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

un'Afroditte, Artemide o Demetra: la spruzzò di latte, la spalmo di mele, mormorando a fior di labbra le letane (...) Isidoro, frate d'un tempo e frate sempiterno, non poté astenersi dal richiedere: "Mastro curatolo, don Nino, che santa è quella?" (Consolo, p. 64). Ісідоро під впливом враження, що справило на нього зображення богині в храмі, не міг утриматися від того, щоб не спитати, чиє то було зображення (*non poté astenersi dal richiedere*). Стимул, що вражає уяву мовця, оцінюється ним позитивно (*bella e sorridente, la marmorea testa d'una dia*) викликає захоплення і реакцію зацікавленості, а репліка мовця є інформативним запитом і спрямована на стимулювання комунікації.

Для ближньої периферії *non potere trattenersi (astenersi) da* характерним є вживання лексичних одиниць семантики перевищення міри якості (*bellissimo, magnifico / terribile, orrendo*), емотивної семантики на позначення емоційної реакції страху, здивування (*spaurirsi, inquietarsi, sconcertarsi, esser stupito*), семантики ексклюзивності (*singolare, estremo*), оцінки поведінки, зазвичай негативної (*accusi, accusare, biasimare*), метатекстових операторів (*devo dirti, devo avvertirti*), у т. ч. на позначення та впливу на поведінку суб'єкта (*devi / dovrete riconoscerlo*).

На периферії *non potere trattenersi (astenersi) da* відбувається вербалізація раптової появи у полі зору суб'єкта (об'єкта) сприйняття, що є повністю неочікуваним і викликає спонтанну невідконтрольну реакцію, вербалізація суперечності поведінки суб'єкта і обставин з погляду мовця, вживання диз'юнктивних та уступових конекторів як засобів зв'язності (*ma, però; benché, malgrado*); характерними є смислові відношення контрадикторності між сегментами мікротексту з інформацією, що слугує джерелом контрасту (зовнішній вигляд – поведінка, поведінка – обставини).

Розглянемо взаємозалежність між семантикою модальної структури одиниці *non potere far a meno di* та параметрами мікротексту її функціонування. *Non potere far a meno di* є модальною конструкцією, що разом з приєднувальним компонентом (інфінітивом) перетворюється на модальну структуру і перекладається “не могли не”, позначаючи єдино можливу реакцію або дію суб'єкта за даних умов. Розглянемо мовні засоби, що вживаються у контексті

(Current issues in linguistic semantics)

Sense Structure of Modal Units “non potere trattenersi (astenersi) da” and “non potere far a meno di” (in Italian) (in Ukrainian) [Smyslova struktura modal'nyh odynyc' “non potere trattenersi (astenersi) da” ta “non potere far a meno di” (na materialii italijs'koi movy)]

© Okhrimenko V. I. [Ohrimenko V. I.] valeriaisabella@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

функціонування *non potere far a meno di*, зокрема, мовні одиниці, що вербалізують інформацію про сприйняття, емоції, волевияв, дії, систему цінностей суб'єкта модальної оцінки.

До приядерної зони *non potere far a meno di* потрапляють лексичні одиниці на позначення фізіологічної сенсорної реакції – умовного рефлексу (*arrossire, diventar rosso in faccia, trasalire*), спонтанних жестів (*gettare un'occhiata, levare gli occhi, fissare lo sguardo, prestare orecchio, voltarsi*). Наприклад: (...) *Donna Matilde si tiene appartata, fosca, evidentemente infastidita da ciò che dicono gli altri due, a cui tuttavia non può far a meno di prestare orecchio, perché nello stato d'irrequietezza in cui si trova, ogni cosa la interessa suo malgrado, impedendole di concentrarsi a maturare un proposito più forte di lei, che le balena e le tenta* (Pirandello, p. 183). У наведеному прикладі йдеться про те, що донна Матильда, перебуваючи у схвильованому емоційному стані (*nello stato d'irrequietezza in cui si trova*), проявляє надмірну цікавість до всього, що її оточує (*ogni cosa la interessa suo malgrado*) і тому не може не прислухатися до того, що говорять поруч з нею (*non può far a meno di prestare orecchio*). До складу модальної структури входить *verba sentiendi* (*prestare orecchio*). Єдино можлива перцептивна реакція корелює з емоційним станом суб'єкта, що оцінюється з позицій модальності, а мікротекст містить лексичні одиниці перцептивної та емотивної семантики.

Розглянемо інший приклад: *Così dicendo stese la gamba, grossa e rossa, coperta di peli biondi, mostrando il piede con il calzerotto color fragola. Io non potei fare a meno di levare gli occhi verso quel piede e, tutto ad un tratto, avvertii che quella cosa era ricaduta giù, dall'altra parte, nell'oscurità* (Moravia, p. 99-100). Маємо приклад ситуації чуттєвого сприйняття, єдино можливу перцептивну реакцію, що виникає через здивування (*non potei fare a meno di levare gli occhi*). Також у мікротексті вживаються лексичні одиниці на позначення раптовості, неочікуваності (*tutto ad un tratto*) *ma* раптові зміни епістемічного стану суб'єкта модальної оцінки (*avvertii*).

Також відмітимо комбінаторику *non potere far a meno di* з лексичними одиницями на позначення спонтанної емоційної реакції (*scoppiare in risata, scoppiare in singhiozzi, rendere il sorriso*). Наприклад: *Abbassai gli occhi e vidi che*

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Актуальные вопросы лингвистической семантики])
Смислова структура модальних одиниць “*non potere trattenersi (astenersi) da*” та “*non potere far a meno di*”
(на матеріалі італійської мови) (Українською) [Смысловая структура модальных единиц “*non potere trattenersi (astenersi) da*” и “*non potere far a meno di*” (на материале итальянского языка) (На укр. яз.)]

© Охріменко В. І. [Охрименко В. И.] valeriaisabella@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

teneva nella palma della mano una moneta dorata, con qualche incrostazione terrosa e una figura di donna nel mezzo. "Aiutami a vendere questa moneta romana... poi faremo a mezzo". Lo guardai e quindi non potei fare a meno di scoppiare in una gran risata, non sapevo neppure io perché: "Pataccaro... pataccaro... sei finito pataccaro... oh, oh, oh,... pataccaro". Più ripetevo pataccaro e più ridevo (...) (Moravia, p. 83). Емоційний реакції сміху, що є єдино можливою (*non potei fare a meno di scoppiare in una gran risata*) передуює усвідомлення абсурдності пропозиції співрозмовника: продати монету, яку він називає старовинною. Суб'єкт модальної оцінки називає його шахраєм (*pataccaro*) і заливається від сміху (*Più ripetevo pataccaro e più ridevo*).

У приядерній зоні *non potere far a meno di* сполучається з емотивно маркованими *verba dicendi* (*gridare, esclamare*). Наведемо приклад: *Forse a causa di quel vento e di quel sole, forse per l'emozione della libertà, mi sentivo stordito. Così, quando passai per il cortile e vidi il direttore che se ne stava al sole, parlando ad un secondino, non potei far a meno di gridare: "Arrivederci, signor direttore!"* (Moravia, p. 5). У цьому прикладі йдеться про те, як герой, виходячи із в'язниці, під впливом почуттів, що його переповнюють після того, як він опинився на волі, викрикує слова прощання директору в'язниці. Його репліка вводиться емотивно маркованим *verba dicendi gridare* (*non potei far a meno di gridare*). Зміст самої репліки теж є недоречним у цій ситуації, оскільки замість того, щоб сказати: "Прощайте!" він говорить "До побачення!" Прецедентне висловлювання у мікротексті містить лексичні одиниці емотивної семантики (*l'emozione della libertà, mi sentivo stordito*).

Також до *приядерної зони non potere far a meno di* часто потрапляють нейтральні *verba dicendi* (*domandare, notare*), у постпозиції до яких вживаються лексичні одиниці емотивної семантики *acido, ansioso, meravigliato, stupito*. У цьому разі модальна конструкція містить інформацію про зміну емоційного стану суб'єкта модальної оцінки. Наприклад: *Gigi osservò versandomi il vino: "In queste cose bisogna andarci piano... non lasciarsi trasportare dal sentimento... sei dalla parte della ragione, non si discute, ma appunto per questo devi mostrarti generoso". Non potei fare a meno di notare, acido: "Te l'ha data l'imbeccata, Guglielmo"* (Moravia, p. 7). У наведеному прикладі йдеться про те, що Джиджі намагається переконати

(Current issues in linguistic semantics)

Sense Structure of Modal Units "non potere trattenersi (astenersi) da" and "non potere far a meno di" (in Italian) (in Ukrainian) [Smyslova struktura modal'nyh odynyc' "non potere trattenersi (astenersi) da" ta "non potere far a meno di" (na materialii italijs'koi movy)]

© Okhrimenko V. I. [Ohrimenko V. I.] valeriaisabella@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

свого друга, який щойно вийшов із в'язниці, до якої потрапив через неправдиві свідчення Вільгельма в суді, пробачити його. Слова Джіджі обурюють героя і викликають у нього емоційну реакцію супротиву, а його репліка водиться *verba dicendi* з емотивно маркованим компонентом (*Non potei fare a meno di notare, acido*). Така порада суперечить системі цінностей героя, метою якого є помста ворогові, до якої він врешті і вдається у той самий день.

У *periastron* *non potere far a meno di* сполучається з лексичними одиницями емотивної семантики (*provare un sentimento di, provare un sentimento d'affetto, non commuoversi, sentire*). Наприклад: *Il quarto fiocco se l'era annodato in cima alla testa, sui capelli che, al solito, portava sciolti sulle spalle. Dico la verità, vedendola così bellina, con quei suoi occhi dolci simili a due stelle, non potei fare a meno di provare un sentimento di affetto (...)* (Moravia, p. 133). У наведеному прикладі єдиною можливою емоційною реакцією захоплення у суб'єкта модальної оцінки (*non potei fare a meno di provare un sentimento di affetto*) викликає вигляд дівчини, яка причепурилася на свято, зробила незвичну зачіску, і її образ становить контраст із звичним, повсякденним.

На *proxima periferia* *non potere far a meno di* функціонують лексичні одиниці емотивної семантики (*bruciare, perplesso, rabbia, rancore, timore*), (гіпер)позитивної / (гіпер)негативної оцінки (*magnifico, bello, brutto, terribile*). Модальне висловлення має ретроспективний характер. Наприклад: *Ma sia che il rancore fosse più forte della prudenza, sia che vedendola sparlare a quel modo del marito, cominciassi di nuovo a sperare per me, non potei fare a meno di rispondere: "Dico che hai ragione... le donne per lui sono tutto... belle o brutte (...)"* (Moravia, p. 97).

Для *periastron* *non potere far a meno di* характерною є вербалізація аксіологічно та емотивно значущої інформації, що каузує сенсорну, емоційну, епістемічну реакцію. Відмітимо смислові відношення контрадикторності між текстовими сегментами з інформацією, що слугує джерелом контрасту (викликає подив, суперечить системі цінностей).

Порівнюючи мікротекст функціонування двох модальних структур, можна зробити висновок, що модальна одиниця *non potere trattenersi (astenersi)*

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Актуальные вопросы лингвистической семантики])
Смислова структура модальних одиниць "non potere trattenersi (astenersi) da" та "non potere far a meno di"
(на матеріалі італійської мови) (Українською) [Смысловая структура модальных единиц "non potere trattenersi (astenersi) da" и "non potere far a meno di" (на материале итальянского языка) (На укр. яз.)]
© Охріменко В. І. [Охрименко В. И.] valeriaisabella@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

da, зберігаючи зв'язок із внутрішньою формою, містить семантичні імплікатури контрасту та реакційності, а модальна одиниця *non potere far a meno di* – семантичні імплікатури контрасту, реакційності та акціональності. Модальна структура *non poter astenersi (trattenersi) da* на відміну від *non potere far a meno di* частіше вживається на позначення фізіологічної сенсорної реакції, у той час як остання, що містить десемантизований компонент *fare*, може вживатися і в акціональному контексті, вказуючи на єдино можливу дію за даних умов.

Висновки

Модальні одиниці non potere trattenersi (astenersi) da та *non potere far a meno di* є маркерами спонтанної невідконтрольної сенсорної, емоційної, епістемічної реакції суб'єкта на повністю неочікувану інформацію, що суперечить його уявленням або системі цінностей, і зазвичай викликає емоційну реакцію здивування, захоплення, збентеження, страху. Ці модальні одиниці є засобами вираження модального значення єдиної можливості та вказують на єдино можливу реакцію за певних умов.

В основі цього модального значення є контраст між чинниками навколишньої дійсності та сформованими уявленнями і системою цінностей суб'єкта, що оцінюються з позицій модальності і викликають реакцію супротиву. Опозиція модального поля втрачає значущість через безальтернативність. Концепт контрасту виражається у вербалізації в мікротексті функціонування модальних структур *non potere trattenersi (astenersi) da* та *non potere far a meno di* лексичних одиниць на позначення раптовості, неочікуваності, раптової зміни епістемічного стану суб'єкта модальної оцінки. Мікротекст функціонування зазначених модальних структур зазвичай характеризується взаємодією перцептивного, емотивного та епістемічного модусів, що знаходять експліцитне вираження.

У приєднаний зоні *non poter astenersi (trattenersi) da* та *non potere far a meno di* вживаються лексичні одиниці, що вказують на фізіологічну сенсорну реакцію – умовний рефлекс, емоційну реакцію, епістемічну реакцію, емотивно марковані *verba dicendi*. До ближньої периферії потрапляють мовні засоби, що вербалізують чинники, які викликали реакцію суб'єкта: лексичні одиниці семантики

(Current issues in linguistic semantics)

Sense Structure of Modal Units “non potere trattenersi (astenersi) da” and “non potere far a meno di” (in Italian) (in Ukrainian) [Smyslova struktura modal'nyh odynyc' “non potere trattenersi (astenersi) da” ta “non potere far a meno di” (na materialy italijs'koi movy)]

© Okhrimenko V. I. [Ohrimenko V. I.] valeriaisabella@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

перевищення міри якості, гіперпозитивної або гіпернегативної оцінки, акціональної семантики. На периферії (рівень мікротексту) ця інформація знає доповнення і деталізації; характерною рисою мікротексту модальних структур єдиної можливості є смислові відношення контрадикторності між текстовими сегментами. Значущими мовними засобами, що окреслюють смислову структуру модальних одиниць єдиної можливості, виявилися лексичні одиниці на позначення сенсорної або емоційної реакції-рефлексу, епістемічної реакції впізнання та усвідомлення, зміни емоційного стану, перевищення міри якості. Модальна одиниця *non potere trattenersi (astenersi) da*, зберігаючи зв'язок із внутрішньою формою, містить семантичні імплікатури контрасту та реакційності, а модальна одиниця *non potere far a meno di* – семантичні імплікатури контрасту, реакційності та акціональності. Модальна структура *non poter astenersi (trattenersi) da* на відміну від *non potere far a meno di* частіше вживається на позначення фізіологічної сенсорної реакції.

Література

1. Бондарко, А. В. «Темпоральность.» *Теория функциональной грамматики: Темпоральность. Модальность*: [коллективная монография в 6 т., Беляева Е. И., Корди Н. Н., Цейтлин С. Н. и др.] (Ленинград, Наука, 1990), 263.
2. Зализняк, А. А. «Контролируемость ситуации в языке и в жизни.» *Логический анализ языка. Модели действия* (1992): 138-145.
3. Золотова, Г. А. «Категории времени и вида с точки зрения текста.» *Вопросы языкознания* 3 (2002): 8-29.
4. Мечковская, Н. Б. «Концепты “начало” и “конец”: тождество, антиномия, асимметричность.» *Логический анализ языка. Семантика начала и конца* (2002): 109-120.
5. Милютина, М. Г. «Семантика конативности и потенциальная модальность: комплекс “попытка – результат” и его выражение в русском языке.» Автореф. дисс. на докт. филол. наук (Екатеринбург, 2006).
6. Охріменко, В. І. «Онтологія та гносеологія категорії модальності в італійській мові.» (Дис. д-ра філол. наук, Київ, 2012), 612.
7. Шаховский, В. И. *Лингвистическая теория эмоций* (Москва, Гнозис, 2008), 416.
8. Яковлева, Е. С. «Слово в модальной перспективе высказывания.» *Логический анализ языка. Модели действия* (1992): 115-122.

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Актуальные вопросы лингвистической семантики])
Смислова структура модальних одиниць “non potere trattenersi (astenersi) da” та “non potere far a meno di”
(на матеріалі італійської мови) (Українською) [Смысловая структура модальных единиц “non potere
trattenersi (astenersi) da” и “non potere far a meno di” (на материале итальянского языка) (На укр. яз.)]

© Охріменко В. І. [Охрименко В. И.] valeriaisabella@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>**Джерельна база**

9. Consolo, V. *Retablo* (Milano, Oscar Mondadori, 2003), 154.
10. Eco, U. *Il nome della Rosa* (Milano, Tascabili Bompiani, 2006), 539.
11. Moravia, A. *Racconti romani* (Milano, Bompiani, 1986), 183.
12. Pirandello, L. *Sei personaggi in cerca d'autore. Enrico IV* (Milano, Oscar Mondadori, 1990), 237.

References

1. Bondarko, A. V. «Temporal 'nost' [Temporality].» *Teorija funkcionalnoj grammatiki: Temporal 'nost'. Modal 'nost'* [Theory of functional grammar: Temporality. Modality] (Leningrad, Nauka, 1990), 263.
2. Zalizniak, A. A. «Kontroliruemost' situatsiji v jazyke i v zhyni [Control of situation in the language end in the life].» *Logicheskij analiz jazyka. Modeli dejstvija fantaziej* [Logical analyses of language. Models of action] (Moscow, 1992): 138-145 (In Russian).
3. Zolotova, G. A. «Kategorii vremeni i vida s tochki zrenija teksta [Categories of time and aspect from the point of view of a text].» *Voprosy Jazykoznanija* [Questions of linguistics] (Moscow, 2002): 8-29 (In Russian).
4. Mechkovskaya, N. B. «Contsepty "nachalo" i "konets": tozhdestvo, antinomija, assimetrichnost' [Concepts of beginning and end: identity, antinomy, asymmetry].» *Logicheskij analiz jazyka. Semantica nachala i kontsa* [Logical analyses of language. Semantics of beginning and end] (Moscow, 2002): 109-120.
5. Miliutina, M. G. «Semantika konativnosti i potentsial'naja modal'nost': kompleks "popytka – rezul'tat" i jego vyrazhenije v russkom jazyke. Autoref. Dokt. Diss [Semantics of conativity and virtual modality: a complex "try – result". Autoref. Dokt. Diss].» (Ekaterinburg, 2006), 42.
6. Okhrimenko, V. I. *Ontologija ta gnoseologija kategoriji modal'nosti v italijs'kij movi*. Dokt, Diss [Ontology and gnoseology of the category of modality in Italian. Dokt, Diss] (Kyiv, 2012), 612.
7. Shakhovskiy, V. I. *Lingvisticheskaja teotija emotsij* [Linguistic theory of emotions] (Moscow, Gnosis, 2008), 416.
8. Yakovleva, Y. S. «Slovo v modal'noj perspektive vyskazyvaniya [A word in modal perspective of annunciation].» *Logicheskij analiz jazyka. Modeli dejstvija* [Logical analyses of language. Models of action] (Moscow, 1992): 115-122 (In Russian).
9. Consolo, V. *Retablo* (Milano, Oscar Mondadori, 2003), 154.
10. Eco, U. *Il nome della Rosa* (Milano, Tascabili Bompiani, 2006), 539.
11. Moravia, A. *Racconti romani* (Milano, Bompiani, 1986), 183.
12. Pirandello, L. *Sei personaggi in cerca d'autore. Enrico IV* (Milano, Oscar Mondadori, 1990), 237.

(Current issues in linguistic semantics)

Sense Structure of Modal Units “non potere trattenersi (astenersi) da” and “non potere far a meno di” (in Italian) (in Ukrainian) [Smyslova struktura modal'nyh odynyc’ “non potere trattenersi (astenersi) da” ta “non potere far a meno di” (na materialy italijs'koi movy)]

© Okhrimenko V. I. [Okhrimenko V. I.] valeriaisabella@ukr.net

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КОГНІТИВНОЇ
ЛІНГВІСТИКИ [CURRENT ISSUES IN COGNITIVE
LINGUISTICS / АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ КОГНИТИВНОЙ
ЛИНГВИСТИКИ]**

УДК 801.73.0

Стаття надійшла до редакції [Article received /

Статья поступила в редакцию] – 14.11.2020 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism / Проверено на плагиат] – 17.11.2020 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text / Оригинальность текста] – 98.78 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2020.37.06>

**ФЕНОМЕНОЛОГІЧНА СВІДОМІСТЬ ЯК ТОПОС ВАРІЮВАННЯ
СЕНСІВ ЛЮДСЬКОЇ ЕКЗИСТЕНЦІЇ У СВІТІ (на матеріалі множини
дериватів структурного типу *тема+суфікс “ada”* словотвірної
підсистеми іспанської мови)**

Елеонора Володимирівна Шевкун (м. Київ, Україна)

neo747@rambler.ru

кандидат філологічних наук, доцент кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

Стаття присвячена аналізу принципів конституювання та регулярної відтворюваності словотвірних моделей в іспанській мові на засадах реконструкції топосів інваріантності / засобів експліцитності на підставах розрізнення різних абстракцій свідомості: феноменологічної, емпіричної та соціогенезисної. Було здійснено опис та аналітику номінативних сенсів топологічного поля феноменологічної свідомості як форм пізнання світу людської екзистенції. Було здійснено аналіз актів проспективізації номінативних сенсів як засобів інтелектуальності / контексту смислів-інваріантів відмінної інтенційності.

Когнітивний підхід у сучасній лінгвістиці виявляє зосередженість на виокремленні структур репрезентації знання мовними формами, концептуальної організації знань у процесах розуміння і породження повідомлень. Водночас у фокусі її уваги перебуває питання, яким саме структурам свідомості відповідає слово і яку роль воно виконує у мовленнєво-мисленнєвій діяльності людини.

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Актуальные вопросы когнитивной лингвистики])
Феноменологічна свідомість як топос варіювання сенсів людської екзистенції у світі (на матеріалі множини дериватів структурного типу *тема+суфікс “ada”* словотвірної підсистеми іспанської мови) (Українською)
[Феноменологическое сознание как топос варьирования смысла человеческой экзистенции в мире (на материале множества дериватов структурного типа *тема + суффикс “ada”* словообразовательной подсистемы испанского языка) (На укр. яз.)]

© Шевкун Е. В. [Шевкун Э. В.] neo747@rambler.ru

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

За ознакою сьогодення рефлексія над фактами мови схиляється до застосування інтерпарадигмального методу дослідження, який поєднує дистанційовані між собою теорії та напрямки наукового пізнання. Найбільшим викликом для дослідника є визначення діапазону та меж інтерпарадигмальності у ракурсі можливостей / адекватності її застосування саме до специфіки мовного матеріалу. Окрім того, на нашу думку, цінність лінгвістичних досліджень також визначає фактор «зворотного зв'язку», за умов якого аналіз мовного матеріалу може слугувати певним аргументом на підтвердження / спростування положень низки філософських теорій та слугувати тією «ниткою Аріадни», що поєднує філософську і мовну рефлексію.

Ключові слова: структура інтенційності, опосередковане-неопосередковане смислотворення, ноєматичний сенс-тематизатор, принципи конститування топологічного простору феноменологічної свідомості, модуси свідомості, наявність світу, акти проспективізації сенсів, концептуальні структури емпіричної свідомості, соціокультурна свідомість, відносини між топосом інваріантності та полем мовної експліцитності, слово-опис феномена, феноменальне у слові, мовні репрезентації концептуальних структур.

**PHENOMENOLOGICAL CONSCIOUSNESS AS A TOPOS OF HUMAN
 EXISTENCE SENSE VARIATION IN THE WORLD (based on plural
 derivatives of the theme + suffix “ada” structural type of the Spanish word-
 building subsystem)**

Eleonora V. Shevkun (Kyiv, Ukraine)

neo747@rambler.ru

PhD (Philology), Associate Professor of Romance Philology Department

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article is devoted to the analysis of constitution and regular reproduction of the Spanish word-building models based on the reconstruction of invariance / means of explicitness topoi and distinguishing various abstractions of consciousness: phenomenological, empirical and socio-genesis. The description and analysis into the noematic senses constituting the topological field of phenomenological consciousness as

(Current issues in cognitive linguistics)

Phenomenological Consciousness as a Topos of Human Existence Sense Variation in the World (Based on Plural Derivatives of The Theme + Suffix “Ada” Structural Type of the Spanish Word-Building Subsystem)
 (in Ukrainian) [Fenomenologichna svidomist' jak topos varijuvannya sensiv 'koi' ekzistencii u sviti (na materiali mnozhyhny deryvativ strukturnogo typu tema+sufigs “ada” slovotvornoj pidsystemy ispans'koi movy)]

© Shevkun E. V. [Shevkun E. V.] neo747@rambler.ru

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

a form of human existence world knowledge were made. The acts of noematic meaning prospectivization into means of intelligibility / context of sense-invariants of discrete intentionality were analyzed.

The cognitive approach in modern linguistics focuses on the isolation of knowledge representation structures in their linguistic forms, conceptual organization of knowledge in the processes of understanding and generation of messages. At the same time, its attention is riveted to the question of what structures of consciousness the word corresponds to, and which role it plays in human speech and thinking.

Nowadays, reflection on the facts of language tends to deploy the interparadigmatic method of study, combining theories and directions of scientific cognition, found far away from each other. The greatest challenge for the researcher is to determine the range and boundaries of interparadigmality in terms of likelihood / adequacy of its application to the specifics of language material. Furthermore, in our view, the value of linguistic research also determines the "feedback" factor, under which analysis of the linguistic material may serve as a specific argument for confirming / refuting the propositions of several philosophical theories and function as "Ariadne's thread of" bringing together philosophy and linguistic reflection.

Keywords: *structure of intentionality, indirect-indirect sense-formation, noematic sense-thematizer, constitution principles of the phenomenological consciousness topological space, modes of consciousness, world presence, acts of sense prospectivization, conceptual structures of empirical consciousness, socio-cultural consciousness, relations between invariance and language explicitness field topoi, word-description of the phenomenon, the phenomenal in the word, linguistic representations of conceptual structures.*

ФЕНОМЕНОЛОГИЧЕСКОЙ СОЗНАНИЕ КАК ТОПОС ВАРЬИРОВАНИЯ СМЫСЛА ЧЕЛОВЕЧЕСКОЙ ЭКЗИСТЕНЦИИ В МИРЕ (на материале множества дериватов структурного типа *тема* + суффикс "*ada*" словообразовательной подсистеме испанского языка)

Элеонора Владимировна Шевкун (г. Киев, Украина)

neo747@rambler.ru

кандидат филологических наук, доцент кафедры романской филологии

Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко

(Министерство образования и науки Украины)

01601, г. Киев, бульвар Тараса Шевченко, 14

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Актуальные вопросы когнитивной лингвистики])
Феноменологічна свідомість як топос варіювання сенсів людської екзистенції у світі (на матеріалі множини дериватів структурного типу тема+суфікс "ada" словотвірної підсистеми іспанської мови) (Українською)
[Феноменологической сознание как топос варьирования смысла человеческой экзистенции в мире (на материале множества дериватов структурного типа тема + суффикс "ada" словообразовательной подсистеме испанского языка) (На укр. яз.)]

© Шевкун Е. В. [Шевкун Э. В.] neo747@rambler.ru

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Статья посвящена анализу принципов конституирования и регулярной воспроизводимости словообразовательных моделей в испанском языке на основе реконструкции топонимической инвариантности / средств эксплицитности на основании различия разных абстракций сознания: феноменологической, эмпирической и социогенезисной. Было осуществлено описание и аналитику номинативных смыслов топологического поля феноменологического сознания как форм познания мира человеческой экзистенции. Был осуществлен анализ актов проспективизации номинативных смыслов как средств интеллигентности / контекста смыслов-инвариантов отличной от интенциональности.

Когнитивный подход в современной лингвистике сосредоточен на выделении структур репрезентации знания языковыми формами, концептуальной организации знаний в процессах понимания и порождения сообщений. В то же время в фокусе его внимания находится вопрос, каким именно структурам сознания соответствует слово и какую роль оно выполняет в речемыслительной деятельности человека.

По признаку настоящая рефлексия над фактами языка склоняется к применению интерпарадигмального метода исследования, который сочетает дистанцирование между теорией и направления научного познания. Самым большим вызовом для исследователя является определение диапазона и границ интерпарадигмальности в ракурсе возможностей / адекватности ее применения именно к специфике языкового материала. Кроме того, по нашему мнению, ценность лингвистических исследований также определяет фактор «обратной связи», при которой анализ языкового материала может служить определенным аргументом в подтверждении / опровержении положений ряда философских теорий и служить той «нитью Ариадны», которая объединяет философскую и языковую рефлексию.

Ключевые слова: структура интенциональности, опосредованное-неопосредованное смыслотворчество, номинативный смысл-тематизатор, принципы конституирования топологического пространства феноменологического сознания, модусы сознания, наличие мира, акты проспективизации смыслов, концептуальные структуры эмпирического сознания, социокультурное сознание, отношения между топонимической инвариантностью и полем языковой эксплицитности, слово-описание феномена, феноменальное в слове, языковые репрезентации концептуальных структур.

Об'єктом нашого дослідження є множина деривативних одиниць словотвірного типу «база-тематизатор + суфікс ada» у словотвірній

(Current issues in cognitive linguistics)

Phenomenological Consciousness as a Topos of Human Existence Sense Variation in the World (Based on Plural Derivatives of The Theme + Suffix "Ada" Structural Type of the Spanish Word-Building Subsystem)
 (in Ukrainian) [Fenomenologichna svidomist' jak topos varijuvannya sensiv ljuds'koi' ekzistencii u sviti (na materiali mnozhyny deryvativ strukturnogo typu tema+суфікс "ada" slovotvirnoi' pidsystemy ispans'koi' movy)]

© Shevkun E. V. [Shevkun E. V.] neo747@rambler.ru

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

підсистемі іспанської мови, що розуміється як «структурно-семантична схема побудови похідних слів» [12:565]. **Предметом** дослідження – динаміка варіювання топосів інваріантності у їх кореляції з формами мовної експліцитності.

Мета дослідження полягає у з'ясуванні та експлікації багатовимірних чинників конституювання / утримання у межах словотвірної моделі структурного типу «база + ада» негомогенної множини дериватів та їх рекурентного однотипного мовного маркування; в уточненні та визначенні структури *інтенційності – свідомість – номатичний сенс*; здійсненні опису та аналітики топологічного поля феноменологічної свідомості – *сентів-тематизаторів* (СТ) у їх кореляції зі зміною інтенції та модусу свідомості; ґрунтуючись на аналізі мовних апостеріоризацій та описі контексту тематизації дослідити процес широкомасштабних перетворень *сентів-тематизаторів*, що проспективізуються у емпіричну та соціогенезисну свідомість; у дослідженні концептуальних перетворень Концептів-ідеацій феноменологічної свідомості у Концептуальні структури – Емпіричний гештальт.

Досліджувана множина слів-дериватів структурного типу *тема+суфікс “ада”* у словотвірній підсистемі іспанської мови виявляє ознаки негомогенності у вимірі їх пізнавальної природи / співвіднесеності з різним абстракціями свідомості: феноменологічної, емпіричної та соціогенезисної. З огляду на зазначене, нами було висунуто гіпотезу щодо визначення їх статусу як поля мовних експлікацій відносно різних топосів інваріантності: 1) слів-опису феноменів, що мають докогнітивний / непсихічний статус та апостеріоризуються мовою як непередметні (символічні) слова; 2) амбівалентні слова, позначені присутністю предметного та феноменального; 3) слова предметної мови лінгвістичної природи – ноєми, лінгвокогнітивні концепти семантичного поля ментальності. Лінгвістична природа ноєми є відображенням специфічної форми мови як непрозорого концептивного явища (вимір

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Актуальные вопросы когнитивной лингвистики])
Феноменологічна свідомість як топос варіювання сентів людської екзистенції у світі (на матеріалі множини дериватів структурного типу тема+суфікс “ада” словотвірної підсистеми іспанської мови) (Українською)
[Феноменологическое сознание как топос варьирования смысла человеческой экзистенции в мире (на материале множества дериватов структурного типа тема + суффикс “ада” словообразовательной подсистеме испанского языка) (На укр. яз.)]

© Шевкун Е. В. [Шевкун Э. В.] neo747@rambler.ru

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHIVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

концептивності у мові) у наслідок неопосередкованого характеру смислотворення.

Сприймаючи роздуми М. Хайдеггера про сутність мови, для якого мова – це завжди мовлення, «сказання» (сaga), ми припустили, що складноутворену деривативну форму слів-описів феноменів можливо ототожнити з актом промовляння, мовленням, «сказанням про подію людської екзистенції» у просторі її габітування, де «істотність беззвучного сказання «розташована у топосі чистої свідомості (поля тематизованих сенсів), яка закладається у самій структурі інтенційності. Продовжуючи ці розвідки, ми приєднуємось до думки, що «коли мова каже, вона показує ... саме з показування виходять усі знаки ... , показування пов'язане з «баченням», яке є подією ... мова як сказання, що показує, засноване на події – «у баченні» [7:415].

Нашу увагу було спрямовано на те, щоб проаналізувати та систематизувати думку, що саме мова осмислює, що вона нам сповідає та промовляє про феномен світу. Дійсно, аналіз поля експлікацій ноетичних сенсів топологічного простору свідомості словами-дериватами дозволяє прослідкувати розгортання промовляння / «саги» про людське життя у його екзистенційному розумінні. Хоча, можливо припустити й те, що сам світ через події людського буття промовляє до нас, коли він стає «світом турботи». «Особливий світ турботи є тим, що виходить з того, що нам трапляється у світі в цілому. Світ у його «світськості» не будується ані з вже наявних речей або даних чуттів, ані вже наявних одиниць природи, що поєднує в собі. Світськість світу ґрунтується радше в особливому світі праці» [5:40].

Нами було обрано термін «мовні апостеріоризації» для назви слів-опису феноменів – топос інваріантності (без участі ментального) феноменологічної свідомості та омонімічний термін для номінації неповних ноем, що корелюють з сенсами-ноематами «оберненої перспективи» топологічного поля феноменологічної свідомості. Термін «мовні репрезентації» стосується концептуальних структур / ноетичного простору

(Current issues in cognitive linguistics)

Phenomenological Consciousness as a Topos of Human Existence Sense Variation in the World (Based on Plural Derivatives of The Theme + Suffix "Ada" Structural Type of the Spanish Word-Building Subsystem)
(in Ukrainian) [Fenomenologichna svidomist' jak topos varijuvannja sensiv ljuds'koi' ekzistencii u sviti (na materiali mnozhyzny deryvativ strukturnogo typu tema+sufigs "ada" slovotvirnoi' pidsystemy ispans'koi' movy)]

© Shevkun E. V. [Shevkun E. V.] neo747@rambler.ru

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

ментальності з топосом інваріантності у свідомості нефеноменологічної інтенційності.

Просторова форма організації суцього як генетично перша форма пізнання світу та його опису у феноменологічному та антропологічному вимірах виявляє опосередкований характер смислотворення як наслідок властивості проєктивності та іманентної активності свідомості (див. рубрику «принципи»), який не базується на пізнавальних процесах / когнітивної обробки дискретних предметів – лінгвокогнітивних концептів (ноєм) – репрезентатив інваріанту неопосередкованого смислотворення (напр., абстрагування елементарних значень – ноєм «категоризація / концептуалізація»). За висловом С. Кримського, феноменологічне пізнання формує «сенси, співрозмірні людині (рос. человекоразмерные смыслы). Суб'єктивно-екзистенційне розуміння життя у світі варіюється у залежності від кута рефлексії стосовно ключового поняття філософії екзистенціалізму – поняття «наявності», тобто того, чим саме є світ для людини (напр. світ наявності, турботи, світ як предметна майстерня або світ як творча праця).

Відносини між топосом інваріантності та полем їх експліцитності нами були визначені як: 1) відносини співпричетності (рос. сопричастности) тотожних подій / інтенціональної предметності сенсаматематизаторам топологічного поля феноменологічної свідомості (Концепти-Ідеації – термін Е. Гуссерля); 2) відносини ноематико-ноетичного корелювання у випадку конституювання ноетичних сенсів оберненої перспективи» (про що йдеться у статті); 3) репрезентації структур знання з топосом інваріантності у емпіричній свідомості.

Ноематичний сенс-тематизатор як топос інваріантності свідомості, описується словами феноменами – дериватами зазначеного структурного типу та оприлюднює відносини співпричетності тотожних подій – екзистенціалів ноематичному сенсу.

Щодо відносин ноематико-ноетичної корелятивності та поля їх

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Актуальные вопросы когнитивной лингвистики])
Феноменологічна свідомість як топос варіювання сенсів людської екзистенції у світі (на матеріалі множини дериватів структурного типу тема+суфікс "ada" словотвірної підсистеми іспанської мови) (Українською)
[Феноменологическое сознание как топос варьирования смысла человеческой экзистенции в мире (на материале множества дериватов структурного типа тема + суффикс "ada" словообразовательной подсистеме испанского языка) (На укр. яз.)]

© Шевкун Е. В. [Шевкун Э. В.] neo747@rambler.ru

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

мовної експлікації – ноем, то ми приєднуємося до думки Е. Гуссерля про його загальну теоретичну невизначеність. Наше дослідження мовного матеріалу дозволило з'ясувати складну, відтерміновану та опосередковану природу цього явища, яка є наслідком динамічних перетворень сенсів чистої свідомості у смисли емпіричної свідомості. Дійсно, зуев відносин співпричетності ноематичному сенсу тотожностей подій – екзистенціалів у бік корелювання варіативностей понять відображає сутність поліморфності сенсів свідомості. Позаяк, варіативність ноематико-ноетичного корелювання у мовному сенсі виступає проміжною ланкою між полем мовних апостеріоризацій (слова опису феномену) та полем мовних репрезентацій у семантичному просторі ментальності як наслідку динамічних перетворень сенсів чистої свідомості у смисли емпіричної свідомості. Ця тематика вважається нами нагальною та є вектором нашого подальшого дослідження.

Екзистенція, життя людини у природному регіоні буття, спрямована на існування у топосі культури, але основа того, що існує знаходиться у суб'єктивності. Аналіз поліморфності сенсів феноменологічної свідомості є похідними від ситуації людини у світі, у її русі до творення культурної онтології та виступає оприлюдненим / експліцитним мовним апостеріоризатором подій людського життя як таких, що позбавлені референта, не співвіднесені з існуючими окремими речами, та таких, що можна представити в семантичному просторі ментальності.

Згідно з принципом континуальності свідомості та мовної свідомості зокрема, мовний матеріал у ланці відносин «ноематико-ноетичного корелювання» дозволив дослідити процес проспективізації сенсів. Афект переживання у контексті людської екзистенції – це потяг назустріч екзистенційного смисла, феномена. Цей досвід свідомості різниці із досвідом набутого у практичній діяльності / сформованих структур знання, представлених у внутрішніх репрезентаціях простору ментальності. Феномен як такий виникає у наслідок проблемності ситуації або незрозумілості емпірії, але він немає пояснювальної сили щодо

(Current issues in cognitive linguistics)

Phenomenological Consciousness as a Topos of Human Existence Sense Variation in the World (Based on Plural Derivatives of The Theme + Suffix "Ada" Structural Type of the Spanish Word-Building Subsystem)
(in Ukrainian) [Fenomenologichna svidomist' jak topos variuvannja sensiv ljuds'koi' ekzistencii u sviti (na materialii mnozhyzny deryvativ strukturnogo typu tema+sufigs "ada" slovotvirnoi' pidsystemy ispans'koi' movy)]

© Shevkun E. V. [Shevkun E. V.] neo747@rambler.ru

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

«послідовностей зростання» / формування раціонального / категоріального мислення. Це оприлюднення іманентної активності свідомості суб'єкта – живої діючої людини, яка реально живе і рухається у напрямку до завершення своїх сенсів. Вектор перетворень сенсів тематизаторів (СТ) феноменальної інтенційності в інваріантні смисли емпіричної та соціогенезисної свідомості ми розуміємо як внутрішню здатність активної свідомості перспективізувати нові сенси у топоси інваріантності свідомості нефеноменологічної інтенційності.

Методологічні засади дослідження: поєднання окремих положень лінгвокогнітивізму з теоретичними розвідками феноменології та екзистенціалізму як змістових аспектів сучасної постнекласичної філософської парадигми (Є. Гуссерль, М. Мерло-Понті, М. Гайдеггер, Х. Ортега-І-Гассет, С. Кримський). Дослідження базується на низці принципів, сформульованих у лоні сучасної постнекласичної філософської парадигми та когнітивного методу у лінгвістиці, які діють на синергетичній основі.

1) Принцип антропності ставить під сумнів тотальність рефлексії та структур [9, с. 55]. Постулює зв'язок людини зі світом на підставах предметно-практичної діяльності, що його перетворює. Вибудовує вектор зв'язку людини зі світом через її активність та, навпаки, активність світу по відношенню до людини; 2) принцип проєктивності чистої свідомості та опосередкованого характеру смислотворення. Внаслідок іманентної активності свідомості, сенси інтенційно відбиті у топосі її габітування; 3) принцип контекстуалізації – принцип осмисленості перебування людини у світі. Ноетичні сенси чистої свідомості виступають засобом розуміння, інтелігібельності, де предметне / понятійне мислення імпліцитно спрямоване на тематизований контекст, тоді як семантичний простір ментальності виступає пов'язаним з ним як із імпліцитним топосом мовного мислення та семіозису. Адже, за висловом Гуссерля, «для того, щоб перейти до речей треба їх зрозуміти»; 4) принцип послідовного сутнісно-смислового

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Актуальные вопросы когнитивной лингвистики])
Феноменологічна свідомість як топос варіювання сенсів людської екзистенції у світі (на матеріалі множини дериватів структурного типу тема+суфікс “ada” словотвірної підсистеми іспанської мови) (Українською)
[Феноменологическое сознание как топос варьирования смысла человеческой экзистенции в мире (на материале множества дериватов структурного типа тема + суффикс “ada” словообразовательной подсистеме испанского языка)] (На укр. яз.)

© Шевкун Е. В. [Шевкун Э. В.] neo747@rambler.ru

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHIVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

аранжування світу. Внаслідок іманентної активності свідомості її стани реально живуть та рухаються у термінах систем відліку вже пізнаного; 5) принцип поліморфності свідомості, що виникає внаслідок розмаїття смислового потенціалу життя постулює поліморфність психічних процесів, адже і ментальність може бути структуровано різними способами у залежності від типу знання / існуючих абстракцій свідомості – різних типами інтенційності: від феноменального пізнання до пізнання опосередкованого процесами когнітивної обробки дискретних предметів – лінгвокогнітивних концептів – номом [1:110]; 6) принцип дуалізму когнітивних структур, що постулює рух від феноменального до емпіричного, де зрозумілість (інтелігібельність) феноменального детермінує знання [1:281]; 7) принцип проспективності. Поліморфність актів свідомості заздалегідь спрямована на майбутню повноту смисла, тоді як самі вони імпліковані у судженнях про зовнішній світ; 8) принцип континуальності свідомості та словесних форм у мовній свідомості, які змінюють свої іпостасі залежно від топосу інваріантності та типу знання. Мовна свідомість виступає простором перетворень: від символічного до знакового, що відображає синтез усіх способів пізнання – від феноменального до предметно-логічного.

Перший крок, що передуює опису та аналітиці поля номематичних сенсів топологічного простору феноменологічної свідомості є спрямованим на визначення поняття інтенційності (свідомості) (Інт.), до якого можливо застосувати два способи розуміння: суто феноменологічний та екзистенційно-філософський.

У феноменології Інт. розуміється як осмислене сприйняття, що є відправною точкою пізнання, оскільки «загальна властивість будь-якої свідомості, що має бути свідомістю чогось» [6:370]. Це стан свідомості, який спрямовано на щось, що міститься поза нього та дає змогу відповісти на питання, який с м и с л має той предмет, що представлений свідомості. Тобто йдеться про інтенційну предметність (ІП) та суб'єктивний сенс, що «випромінюється» на світ внаслідок особливостей феноменального

(Current issues in cognitive linguistics)

Phenomenological Consciousness as a Topos of Human Existence Sense Variation in the World (Based on Plural Derivatives of The Theme + Suffix "Ada" Structural Type of the Spanish Word-Building Subsystem)
(in Ukrainian) [Fenomenologichna svidomist' jak topos variyuvannya sensiv ljuds'koi' ekzistencii u sviti (na materialii mnozhyzny deryvativ strukturnogo typu tema+sufigs "ada" slovotvirnoi' pidsystemy ispans'koi' movy)]

© Shevkun E. V. [Shevkun E. V.] neo747@rambler.ru

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

сприйняття. Водночас інтенційність розуміється «як вольовий акт, довільний намір сприйняття, увага, спонтанно скерована на інтенційний (відсутній) об'єкт – предмет [6:372]. Феноменологічне розуміння інтенційності окреслює її наступну структуру: 1) переживання – фундаментальне поняття сучасної теорії пізнання, – досвід не рефлексивного (на противагу абстрактній опосередкованості рефлексії / спекуляції), досвід життя, «зазнавання події» [5:26]. Цей суб'єктивний досвід може бути пізнаним через інтенційність, яка встановлює зв'язок зі світом, надає сенсу об'єктам та відсилає до них (об'єктивує). Як іманентний досвід, переживання включає у свою структуру афективність, емоції, волю-інтенцію; 2) вимір модусу свідомості (напр., уявний об'єкт, об'єкт бажання / небажання тощо). Інтенційність – це відкритість суб'єкта світу та водночас відкритість світу тільки для свідомості, у якій він отримує своє значення, тоді як сенс виступає зануреним у структуру суб'єкта, його переживання / афективність. Феномени – сенси чистої свідомості, позначені пізнавальною силою переживання (в певному сенсі – це об'єктивна сила емоцій) та конституують топологічний простір свідомості – сенситематизатори, що ми розуміємо як н о е м а т и .

У висвітленні екзистенціалізму Інт. розуміється як воля, вольовий початок суб'єкта, що покладає смисл феномена, сприйнятого через зосередженість на м о ж л и в о с т і людського існування / не існування або на самому житті у його екзистенційному розумінні. Іntenція-воля як необхідність встановлює «зв'язок людини із тим, що їй необхідно у зовнішньому світі, як висвітлення людинорозмірних параметрів існування» [9:174]. У цьому розумінні йдеться про екзистенційний вимір ноематичного сенсу, тобто вимір «екзистенціалу», або ПОДІІ людського життя, її присутності в світі. Екзистенціали неспіввідносні з окремо існуючими у просторі речами, але з сенсами людської екзистенції, похідними з ситуації людини у світі. М. Гайдеггер (у філософському сенсі) розуміє подію-екзистенціал як «те, що постає перед очима, унаочнюється, з'являється,

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Актуальные вопросы когнитивной лингвистики])
Феноменологічна свідомість як топос варіювання сенсів людської екзистенції у світі (на матеріалі множини дериватів структурного типу тема+суфікс “ada” словотвірної підсистеми іспанської мови) (Українською)
[Феноменологическое сознание как топос варьирования смысла человеческой экзистенции в мире (на материале множества дериватов структурного типа тема + суффикс “ada” словообразовательной подсистеме испанского языка)] (На укр. яз.)

© Шевкун Е. В. [Шевкун Э. В.] neo747@rambler.ru

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHIVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

проявляється ... або, навіть те, що зачіпає, глибоко вражає» [5:24-25]. Отже, феномен (сенси) – це подія свідомості, а ноємата – смислова одиниця пізнання, яка є самодостатньою. В ній перебуває дещо, що трапилось у дійсності, але це не онтологія у мовних виразах, адже структура події є інша, ніж структура зовнішнього світу. З огляду на це, ноєматичний сенси локалізується у вимірі «людини розмірності», де дійсність виступає як «проекція або перспектива особистості та її продовження» [11:158].

Підсумковуючи співвідношення понять інтенційності / свідомості / феномен / ноєматичний сенси суб'єктивної свідомості, окреслимо загальні компоненти його структури: 1) ядро ноєматичного сенсу – *ноємата* – інваріант поля суб'єктивної свідомості. У разі, якщо ми будемо здійснювати аналітику та опис топологічного простору свідомості, у цьому випадку ноємата виступає як сенси, похідний від акту тематизації, тобто сенси-тематизатор (СТ). Акт тематизації – конституювання сенсу – відбувається шляхом встановлення певної тотожності подій-екзистенціалів / інтенційної предметності, які виступають співпричетними окремому сенсу-тематизатору у топологічному просторі свідомості (ТПС) СТ виступає носієм символічного смислу відмінного від змісту; 2) Ядро сенса-тематизатора у поєднанні з інтенцією є вольовим початком суб'єктивності як «викид живої людини у буття» виступає «інтегралом» живої діючої людини та її свідомості, спроектованої на світ.

Зазначимо, що до певної міри, вже у структурі ноетичного сенсу закладений потенціал до широкомасштабних семантичних перетворень. Оскільки поліморфність ноєматичних сенсів корелює з інтенцією – волею суб'єкта, конституювання СТ можливо охарактеризувати як пізнавальний синтез між феноменальним сприйняттям, переживанням, інтенцією-волею діючої людини в світі, що визначається її свідомістю. Отже, сенси (інтенційність) та інтенція (воля) є корелятивними явищами, що взаємоімплікуються.

Основою конституювання поля ноєматичних сенсів у ТПС виступають акти в взаємопоєднаності нових сенсів через певні інші, що вже існують у свідомості як сенси-тематизатори [2:77]. Ці акти

(Current issues in cognitive linguistics)

Phenomenological Consciousness as a Topos of Human Existence Sense Variation in the World (Based on Plural Derivatives of The Theme + Suffix “Ada” Structural Type of the Spanish Word-Building Subsystem)
 (in Ukrainian) [Fenomenologichna svidomist' jak topos varijuvannya sensiv ljuds'koi' ekzistencii u sviti (na materialii mnozhyzny deryvativ strukturnogo typu tema+sufigs “ada” slovotvirnoi' pidsystemy ispans'koi' movy)]

© Shevkun E. V. [Shevkun E. V.] neo747@rambler.ru

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

відбуваються одночасно / послідовно та є проявом принципу континуальності та поліморфності сенсів свідомості. Взаємопояснення нових сенсів за присутності інших, імпліцитно перебуваючих у топосі свідомості, позначені проблематичністю людської екзистенції та особливим розумінням «наявності світу» напр., «турботою про нестачу на тлі певної наявності», «можливістю користуватися чимось», можливістю зустрічі з Іншим» [5:40]. Це складний процес мислення людини відкритої світу є в і д ш у к у в а н н я м сенсів через зіставлення прихованого / проявленого у феномені.

Просуваючись у напрямку більш охоплюючого розуміння поняття «ноематичний сенс», ми скористались поняттями відомих абстракцій феноменологічної свідомості. У цьому зв'язку ми вирізняємо: 1) свідомість як зоровий модус активації думки, що розуміється як феноменальне сприйняття (інтуїтивне знання від лат. «intuire» – «бачити», «вбачати»), що п е р е ж и в а є т ь с я, покладає сенс феноменальній предметності. У цьому модусі свідомості переважає інтенція внутрішньої потреби суб'єкта та феноменальне відкриття світу – природи як «світунаявності» осмисленої суб'єктом у топосі його габітування. Іntenційні сенси-ноемати проєктуються на світ, охоплюючи інформаційний потенціал природного оточення, де сенси свідомості творять екзистенційну реальність – певні островці людського габітату, з яким суб'єкт встановлює відносини осмислення та пізнання; 2) «свідомість як людське тіло» [2:21-24], у якій вочевидь, фокалізується інтенційна складова «необхідність», пов'язана зі «світом турботи» та поведінкою людини / або утримання від певної поведінки [5:35]; 3) свідомість як інтерсуб'єктивність конститує сенси похідні від присутності «Іншого», де подія «від іншого» феноменально пізнається / переживається, тоді як наявність світу постає у «інтерсуб'єктивній смисловій значимості об'єктів життєвого світу» [9:72]. Логічно передбачити, що характер смислотворення у кожній з абстракцій свідомості може бути позначений континуальністю та

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Актуальные вопросы когнитивной лингвистики])
Феноменологічна свідомість як топос варіювання сенсів людської екзистенції у світі (на матеріалі множини дериватів структурного типу тема+суфікс «ada» словотвірної підсистеми іспанської мови) (Українською)
[Феноменологическое сознание как топос варьирования смысла человеческой экзистенции в мире (на материале множества дериватов структурного типа тема + суффикс "ada" словообразовательной подсистеме испанского языка)] (На укр. яз.)

© Шевкун Е. В. [Шевкун Э. В.] neo747@rambler.ru

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

взаємопоояснюваністю ноетичних сенсів суб'єктивної свідомості та їх певною девіативністю водночас.

Беручи до уваги структуру інтенційності, не менш важливим чинником для опису ноетичних сенсів-тематизаторів (СТ) топологічного поля свідомості є факти модифікації інтенції, що відбувається за віссю: 1) внутрішня потреба – як можливість існування взагалі; 2) необхідність протистояти проблемності існування у світі; 3) можливість виникнення нового світу як соціального (інтерсуб'єктивного) топосу габітату людини. Модифікації інтенційності зумовлюють девіацію СТ у складних відносинах із зазначеними абстракціями (модусами) свідомості.

Задля здійснення опису / аналітики топологічного простору свідомості ми керувались наступними принципами: 1) принцип неперервності свідомості; 2) послідовного сутнісно-сміслового аранжування світу; 3) принцип проєктивності свідомості; 4) принцип проспективності; 5) принцип поліморфності свідомості та психіки взагалі.

Аналітику поля СТ нами було здійснено на підставах загальної властивості конституювання поля сенсів та відносин співпричетності тотожних подій / інтенційної предметності сенсам чистої свідомості.

1) Аналітика / опис топологічного простору феноменальної свідомості – ноетичного поля сенсів-тематизаторів у їх корелюванні з інтенцією «внутрішня потреба суб'єкта» або «сенси екзистенційного нуля» [9:44].

У топологічному полі свідомості сенси аранжуюються і виступають тематизованими за віссю «буття у бік життя» і «буття у бік смерті» та проєктуються на інформаційний потенціал природного оточення, де осмислене переживання створює «екзистенційну онтологію» просторового осередку габітату людини.

Одним із відоміших символів (феноменальних слів-сенсів) людської екзистенції виступає слово «просвіт», який містить натяк на «двоїстий рух буття до закривання, приховування та відкриття / оприлюднення» [4:20-21].

(Current issues in cognitive linguistics)

Phenomenological Consciousness as a Topos of Human Existence Sense Variation in the World (Based on Plural Derivatives of The Theme + Suffix “Ada” Structural Type of the Spanish Word-Building Subsystem)
(in Ukrainian) [Fenomenologichna svidomist' jak topos varijuvannya sensiv ljuds'koi' ekzistencii u sviti (na materiali mnozhyzny deryvativ strukturnogo typu tema+sufigs “ada” slovotvirnoi' pidsystemy ispans'koi' movy)]

© Shevkun E. V. [Shevkun E. V.] neo747@rambler.ru

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Отже, внутрішня динаміка сенсотворення перебуває між двома полюсами «буття у бік життя» і «буття у бік смерті», де стани свідомості спроможні охоплювати двоїстий рух буття до закривання / приховування та відкривання / оприлюднення.

Афекти, спонтанні імпульси суб'єкта дають поштовх роботі свідомості, де інтенція феноменального пізнання визначається внутрішньою потребою виживання людини у світі наявності. СТ «буття у бік життя» та «буття у бік смерті» корелює з інстанцією інтуїтивного пізнання. Зосередженість інтенції на можливості людського існування / не існування у топологічному просторі свідомості конститує сенс-тематизатор: КОЛО ЖИТТЯ (слово-символ – “ambs” – «навкруги», «заклучити у захисне коло») (emboscada-redada-cantonada) як непередметне слово опису феномену, похідного від особливості феноменологічного сприйняття. Варіативність тотожних подій / інтенційної предметності / співпричетних СТ омовлена словами-феноменами: СКУДІСТЬ / ДОСТАТОК (рос. «изобилие»), ПОВНОТА / ПОРОЖНІСТЬ (vegada-vagada-ventada-morada; від “vag” – озеленений, “vas” – «пустий»), ТЕМРЯВА / ОСВІТЛЕННЯ / ПРОСВІТ (escampada, verdeada); СВОБОДА / УТИСК; У ДОСТУПІ / ПОЗА ДОСТУПОМ (roqueda / vereda від “ver” – зелена пляма). Афект / емоційна складова відкриває вимір номематичного сенсу як ВОРОЖЕ / ДРУЖНЕ; ЗАГРОЗЛИВЕ / СПРИЯТЛИВЕ.

Зв'язок доксихного переживання і афективного у полі свідомості дозволяє застосування доксихної форми до будь-яких форм афективного переживання. Якщо описувати життя, людську екзистенцію через аналіз топологічного простору свідомості зорового сприйняття, ми спостерігаємо превалювання доксихних актів – вірування. Цей потужний акт визначає феноменологічну предметність «цінною», а отже бажаною, пов'язаною із внутрішньою потребою суб'єкта. Топологічний вимір свідомості – тематизатори «екзистенційний нуля» осмислює через емоцію та

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Актуальные вопросы когнитивной лингвистики])
Феноменологічна свідомість як топос варіювання сенсів людської екзистенції у світі (на матеріалі множини дериватів структурного типу тема+суфікс “ada” словотвірної підсистеми іспанської мови) (Українською)
[Феноменологическое сознание как топос варьирования смысла человеческой экзистенции в мире (на материале множества дериватов структурного типа тема + суффикс “ada” словообразовательной подсистеме испанского языка) (На укр. яз.)]

© Шевкун Е. В. [Шевкун Э. В.] neo747@rambler.ru

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHIVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

переживання все те, що є бажаним та необхідним. Поле експлікацій виступає оприлюдненим словами опису феноменів, які промовляють дещо про «чисту подію» та позбавлені змісту. Задля фіксації смислових згустків поліморфності сенсів у їх потенції до проспективізації, побічно зауважимо, що «відчуття власності залежить від інстинкту самозбереження та не є запізним внеском передової цивілізації» [7:205].

2) Аналітика топологічного простору свідомості СТ, що корелює з інтенцією «необхідність» та абстракцією «свідомість – тілесність», де поняття «світ» розуміється як світ турботи [5:40]. Сенси конституювані «свідомістю –тілесністю» ми експлікували за пояснювальною метафорою «двоїстої гри», де екзистенція розуміється як «екстатичний рух до розкриття буття. За висловом Х. Ортеги-Ігассета, подією – екзистенціалом стає те, що «людині необхідно, і вона сутнісно знаходиться в окресленні, в обставинах (circun – stancia «circ» – «коло», того, що не є нею самою» [3:70]. Модифікація інтенції від внутрішньої потреби суб'єкта як бажаного нормативно прийнятного стану речей у бік необхідності як волі протистояти зовнішньому, загрозливому / невідворотному. Проте, ще у рефлексії М. Гайдеггера поняття «світ природи» вступає у гру із поняттям «світ турботи», який пов'язаний із дією та поведінкою [5:40].

Отже, якщо припустити, що СТ «свідомості – тілесності» у модальності потреби встановлюють відносини номінально-ноетичної кореляції, то у полі мовних експлікацій будуть оприлюднені події – екзистенціали як зразки поведінки / утримання від поведінки суб'єкта або його вчинки та дії. Напр., емоційна складова остраху від загрози в полі кореляцій, умовно кажучи, номінально, не отримує вигляд поняття, але іншої одиниці – поведінки-дії.

Взаємопояснювальний потік переживань – поля тематизаторів «екзистенційного нуля» як докисичнономінального виміру сенсів тяжіє до переживаних сенсів **ВОРОЖЕ / ДРУЖНЕ, У ДОСТУПІ / ПОЗА ДОСТУПОМ; ПОВНОТА / НЕСТИСНЕННІСТЬ/ ПРОХОДИМЕ / УТИСК / ВИВІЛЬНЕННЯ / СВОБОДА** за зміни інтенції, модифікуються у сенси-

(Current issues in cognitive linguistics)

Phenomenological Consciousness as a Topos of Human Existence Sense Variation in the World (Based on Plural Derivatives of The Theme + Suffix “Ada” Structural Type of the Spanish Word-Building Subsystem)
(in Ukrainian) [Fenomenologichna svidomist' jak topos variuvannya sensiv ljuds'koi' ekzistencii u sviti (na materialii mnozhyzny deryvativ strukturnogo typu tema+sufigs “ada” slovotvirnoi' pidsystemy ispans'koi' movy)]

© Shevkun E. V. [Shevkun E. V.] neo747@rambler.ru

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

тематизатори ПРОБЛЕМНІСТЬ / НЕВІДВОРОТНІСТЬ / ЗАГРОЗА, які конститууються у свідомості внаслідок екстатичного вольового викиду суб'єкта до самого буття-екзистенції. Отже, ядро ноемати СТ «екзистенційного нуля» вписується у структурну окресленість екзистенції, де вольовий акт походить від рішучості, переборювання, подолання обставин суб'єктом та вирішення проблемності. Іntenція – вольовий імпульс протистояти невідворотності природного оточення як утіленню світу природи, власне відкриває сутність екзистенції «як вистоювання, вставання над чимось». Зокрема, переживання просторовості як інтенційності похідної від тілесності, описується – оприлюднюється тотожністю подій-екзистенціалів «блокування тіла у просторі». Сенси топологічного поля свідомості СВОБОДА / УТИСК / ВИВІЛЬНЕННЯ експлікуються тотожністю співпричетних сенсу подій екзистенціалів – ПЕРЕШКОДА / ПЕРЕБУВАТИ НА МЕЖІ; ВТОРГНЕННЯ / НЕВІДВОРОТНІСТЬ.

Модифікація вольових актів – інтенції як похідна від активності свідомості, корелює з перетвореннями ноематичних сенсів та конститууює СТ похідні від проблематизації людської екзистенції. Феномен (інтенційність) вписується у інтенцію – зусилля – вольовий поштовх до подолання несвободи як спротиву світу з емоційною складовою незадоволення від утиску та у напрямку до вивільнення. Модус свідомості «вважати не бажаним», пов'язаний із переходом від доксиоцінності до доксицінності, підтверджує та розкриває у феноменальному не тільки вимір проблематичності екзистенції – людини у її обставинах, але й фокалізує у структурі інтенційності вольовий компонент.

З метою підкреслити можливість актів модифікації сенсів суб'єктивної свідомості на підставах корелювання сенсів-тематизаторів та інтенції, зазначимо зсув інтенції «внутрішня потреба – модус – можливість» у бік можливості заволодіти надлишком потреби», досягти добробуту [3:245], що ми розуміємо як початок творення інваріантів / інтенційності можливого майбутнього світу. Аналіз корпусу мовних

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Актуальные вопросы когнитивной лингвистики])
Феноменологічна свідомість як тоpos варіювання сенсів людської екзистенції у світі (на матеріалі множини дериватів структурного типу тема+суфікс “ada” словотвірної підсистеми іспанської мови) (Українською)
[Феноменологическое сознание как тоpos варьирования смысла человеческой экзистенции в мире (на материале множества дериватов структурного типа тема + суффикс “ada” словообразовательной подсистеме испанского языка)] (На укр. яз.)

© Шевкун Е. В. [Шевкун Э. В.] neo747@rambler.ru

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHIVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

апостеріоризацій ностичних СТ нормативно-екзистенційного виміру свідомості («екзистенційний нуль») «ДОСТАТОК / СКУДІСТЬ» модифікується у СТ «ДОБРОБУТ», або, наслідуючи думку М. Гайдеггедера, «світ як такий відкривається як світ роботи, його наявність, «світськість» відкривається / розпочинається не з природних багатств, а з праці» [5:40].

Грунтуючись на принципі континуальності та проективності свідомості, стає можливим спрогнозувати проекцію імпліцитних сенсів топологічного простору свідомості у інваріантні структури емпіричної та соціогенезисної свідомості, що тягне за собою зміну внутрішньої сутності мовних апостеріоризацій у слова-ноєми, репрезентовані мовою амбівалентною (присутність феноменального у предметному слові) мовою.

3) Аналітика ТП феноменологічної свідомості – поля СТ, що корелюють з інтерсуб'єктивною свідомістю як «зіткнення двох вольових початків» та інтенцією «зародок наміру» при тотожності суб'єкта.

Осмілене переживання «події від Іншого» за зміни модусу активації думки у вимірі інтерсуб'єктивності, на нашу думку, виступає тим регіоном свідомості, де дається взнаки девіація її станів та, відповідно, ноематичних сенсів, що проектується на світ як осередок проблемності існування. Вони включають у свою структуру емоційну складову(рушійну силу) ОСТРАХУ та, за умови злитності всіх компонентів структури інтенційності, конституують у свідомості ноематичний сенс «НЕБЕЗПЕКА / ЗАГРОЗА». Згідно із принципом континуальності свідомості, контекстом тематизації виступають імпліцитно присутні сенси «ПЕРЕБУВАННЯ НА МЕЖІ», «СТИСНЕННІСТЬ», «ВТОРГНЕННЯ» (екзистенціал – норма «я – моя свобода у світі»), які постають взаємоексплікованими: СТ «ЗАГРОЗА» (чиста подія). Тотожні варіації «подій від іншого» співпричетні СТ, згідно нашого аналізу, апостеріоризуються мовою як «ВТОРГНЕННЯ» (emboscada (від. лат. “ambs” – «узяти, заключити у коло»), pisada, lenguetada, acolada, suñalada).

Зміна інтенцій мисленнєвого акту, яку Е. Кант визначив «не як

(Current issues in cognitive linguistics)

Phenomenological Consciousness as a Topos of Human Existence Sense Variation in the World (Based on Plural Derivatives of The Theme + Suffix “Ada” Structural Type of the Spanish Word-Building Subsystem)
(in Ukrainian) [Fenomenologichna svidomist' jak topos varijuvannya sensiv ljuds'koi' ekzistencii u sviti (na materiali mnozhyzny deryvativ strukturnogo typu tema+sufigs “ada” slovotvirnoi' pidsystemy ispans'koi' movy)]

© Shevkun E. V. [Shevkun E. V.] neo747@rambler.ru

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

пасивне «я», необхідно уявляючи свою мисленнєву активність, але як наслідок впливаючого на нього іншого», призводить до осмислення наявності світу як «можливого світу, як можливість певного світу, що наводить острах. Інший – це ... існування можливого світу» [2:101].

Зазначимо окремо девіацію імплікованого СТ НЕВІДВОРОТНІСТЬ / ЗАГРОЗА у стани свідомості з фокалізацією проблемності «присутності Іншого» як першого інтуїтивного відкриття соціальності, де наявним вже постає світ турботи. СТ поля інтерсуб'єктивності як поліморфних контекстуалізованих сенсів можливо вважати топосом розгортання актів проспективізації, оскільки «функціонування екзистенціали відкривають структури приналежності до інтерсуб'єктивних горизонтів семантичного поля культури» [9:23].

На підставах аналізу мовних апостеріорізацій – множини деривативних одиниць, вважаємо за потрібне експлікувати стани девіативності номінативних сенсів у ракурсі їх внутрішніх перетворень у ТПС. Нами буде розглянуто поняття оберненої перспективи сенсу як особливого стану свідомості похідного від модифікації інтенції.

На думку С. Б. Кримського «вектором зв'язку людини зі світом виступає її активність. І навпаки, активність світу по відношенню до людини – це присутність Іншого та невідворотність природи» [9:24-25]. Враховуючи таку амбівалентність пізнання світу як активного початку, СТ модифікуються у оберненій перспективі до феноменально пізаного світу з фокалізацією вольової складової суб'єкта – інтенції – ПРОТИСТОЯННЯ. Така дзеркальна оберненість призводить до модифікації сенсу, що не опосередковується логічною думкою / суб'єкт-об'єктним відношенням, але є саме його модифікацією. Обернену перспективу СТ ми ототожнюємо з якістю поліморфності свідомості, де думці передують інтенція, яка, навіть домінує над самою думкою про світ, або, можливо, пізнається власне сама воля. Дзеркальна оберненість конституювання СТ активний світ / активність суб'єкта / його свідомості, проєктується як «сене співрозмірний

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Актуальные вопросы когнитивной лингвистики])
Феноменологічна свідомість як топос варіювання сенсів людської екзистенції у світі (на матеріалі множини дериватів структурного типу тема+суфікс "ada" словотвірної підсистеми іспанської мови) (Українською)
[Феноменологическое сознание как топос варьирования смысла человеческой экзистенции в мире (на материале множества дериватов структурного типа тема + суффикс "ada" словообразовательной подсистеме испанского языка) (На укр. яз.)]

© Шевкун Е. В. [Шевкун Э. В.] neo747@rambler.ru

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHIVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

людині», її активності перебування у світі на тоpos соціального співіснування. Отже, емпіричний спосіб оволодіння життям – початок практики та формування концептуальних структур емпіричної свідомості виступає дзеркально оберненим по відношенню до суб'єкта як активність с в і т за умови модифікації інтенції від внутрішньої потреби суб'єкта у бік необхідності його контролювання. Сенси свідомості оберненої перспективи виступають установчими щодо структурування поля ментальності поняттями-ноемами, які, на думку Є. Гуссерля, не є «повторення поняття реально існуючого об'єкта, а його корелят, що належить до сутності феноменологічно редукованого сприйняття» [6:370].

Перспективізація ноетичних сенсів феноменологічної свідомості нами розуміється як широкомасштабне семантичне перетворення, що виникає внаслідок: 1) взаємопояснюваності сенсів-ноемат ТПС, спроектованих на екзистенцію; 2) поліморфності сенсів-ноемат суб'єктивної свідомості як станів оберненості сенсу; 3) взаємоімплікації та звзаємозлитності сенсів феноменологічної, емпіричної та соціогенезисної свідомості, де принципи проєктивності та перспективності постулюють повноту актів смислотворення, які є заздалегідь спрямованими на майбутнє, на можливі світи. Дійсно, «людинорозмірність всього сущого означає смисложиттєве у сущого» [9:22].

Розгляньмо на нашому мовному матеріалі можливий перебіг актів перспективізації сенсів.

1) Перспективізація ноематичних сенсів у емпіричну свідомість.

Для свідомості світ це – «ноемата, поле теоретичного, що не розглядається як практична діяльність» [2:18]. Афект, переживання у контексті людської екзистенції – це потяг назустріч екзистенційного смисла (феномена). Це досвід свідомості, який різниться із досвідом набутого у практичній діяльності, сформованих структур знання, представлених у внутрішніх репрезентаціях семантичного простору ментальності. Емпіричний спосіб оволодіння життям – початок практики (зовнішнє знання) та його смислотворення виступає контекстуалізованим у

(Current issues in cognitive linguistics)

Phenomenological Consciousness as a Topos of Human Existence Sense Variation in the World (Based on Plural Derivatives of The Theme + Suffix “Ada” Structural Type of the Spanish Word-Building Subsystem)
(in Ukrainian) [Fenomenologichna svidomist' jak topos varijuvannja sensiv ljuds'koi' ekzistencii u sviti (na materiali mnozhyzny deryvativ strukturnogo typu tema+sufigs “ada” slovotvirnoi' pidsystemy ispans'koi' movy)]

© Shevkun E. V. [Shevkun E. V.] neo747@rambler.ru

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

сенсі оберненої перспективи. Напр., ЗАГРОЗА / ЗАХИСТ; НЕПРОХІДНЕ / ПОДОЛАНЕ у наявності світу як соціального топосу габітат людини.

Емпіричний спосіб оволодіння світом корелює з абстракцією «свідомість – тіло» у його вольовому викиді у екзистенцію, де тіло тепер усвідомлюється як «окрема річ» – еталон вимірювання (когнітивна семантика слова), що можливо вважати відправною точкою зовнішнього знання, похідного від праксису та встановленням суб'єкт-об'єктних відносин. Проспективізація імплікованих НС у своєму русі до його завершення виникає внаслідок іманентної активності свідомості, а її поліморфність зумовлює виникнення топосу інваріантності емпіричної свідомості. У семантичному просторі ментальності репрезентується / дискретно омовлюється концептуальна структура – емпіричний ґештальт – «ВИМІРЮВАННЯ / ПРИВЛАСНЕННЯ». ґештальт як уніфікований концепт – репрезентація, має більш, ніж звичайні концепти набори рис, організований за принципами угруповання та зв'язку, в яких концептуально простіше за суму частин. Отже, наявний світ стає світом турботи. Світ турботи постає як «опікування чимось», «турботу про ...», «клопіт із чимось», де онтологія перетворюється у «онтологію майстерні чи «праці»» [5:40].

2) Континуальність та імпліцитність контексту тематизації ЗАХИСТ та інтерсуб'єктивності як першого зародку соціальності проектується / проспективізується у сенсі соціогенезисної свідомості ВЛАСНІСТЬ, що розуміється у лоні екзистенційного сенсу «ДІБРА», «КОЛО ЖИТТЯ», «ДОБРОБУТ».

Наше дослідження продемонструвало, що інтуїтивний модус свідомості виступає як установчий у процесах смислотворення (тематизації) та є оприлюдненим / описаним певною тотожністю співпричетних йому екзистенціалів / ІП. Передусова інтелігібельності задана у динамічних зчепленнях сенсів-тематизаторів, або «концептів-

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Актуальные вопросы когнитивной лингвистики])
Феноменологічна свідомість як топос варіювання сенсів людської екзистенції у світі (на матеріалі множини дериватів структурного типу тема+суфікс "ada" словотвірної підсистеми іспанської мови) (Українською)
[Феноменологическое сознание как топос варьирования смысла человеческой экзистенции в мире (на материале множества дериватов структурного типа тема + суффикс "ada" словообразовательной подсистеме испанского языка) (На укр. яз.)]

© Шевкун Е. В. [Шевкун Э. В.] neo747@rambler.ru

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHIVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

ідеацій (ейдосів), які пояснюють одне одного, утворюють вузол смислових відношень з «життєзалежним рядом концептів-ейдосів). Проте, НС не можливо роз'яснити у єдиній логічній формулі (логічна класифікація або ієрархія), ані сходженням до концепта – абстракції у інтелекті. Тому поле мовних апостеріоризацій вибудовується за синтагматичним принципом (зчеплень) представлень, але не класифікацій» [10:88].

Подальші зсуви установчих тематизованих сенсів у бік СТ тілесного та інтерсуб'єктивного модусу відбуваються у зворотному порядку, а саме, через варіювання понять-ноєм, які не є повторенням поняття реально існуючого об'єкта, але його корелятом, де інтенційність / інтуїтивне життя в подальшому виступають джерелом та основою логічних понять. Сєнс про який йдеться, не є значенням, бо має риси існування та неіснування» [6:369]. Отже, ноєма як контекстуалізоване поняття нереально існуючого об'єкта (феноменальної предметності) охоплює собою усю тотожність подій / екзистенціалів модусів свідомості, а за умов перспективи зворотного сєнсу відображає вже варіативність понять. Тоді, у ментальності відображається рух від феноменального до емпіричного, де зрозумілість (інтелігібельність) феноменального детермінує знання. Згідно з принципом поліморфності психічних процесів ментальність може бути структурована у такий спосіб, коли «будь-яка форма організує ментальність, де ментальність виступає експліцитним виявленням умов інтелігібельності сєнів про світ, які передують психічним актам та раціональним судженням про світ» [3:281].

Підсумговуючи викладене, ми зробили спробу проаналізувати / проінтерпретувати та якісно виокремити низку чинників, які утворюють передумови конституювання / рекурентної відтворюваності рухливої гетерогенної словотвірної моделі, а тим самим відповісти на питання, що утримує множину «дериватів -ada» у її межах?

1) СЕМАНТИЧНІ ЧИННИКИ СТАБІЛІЗАЦІЇ МОДЕЛІ – ТОПОС ІНВАРІАНТНОСТІ – ФЕНОМЕНОЛОГІЧНА СВІДОМІСТЬ:
а) взаємопояснюваність та взаємоімплікованість НС топологічного поля

(Current issues in cognitive linguistics)

Phenomenological Consciousness as a Topos of Human Existence Sense Variation in the World (Based on Plural Derivatives of The Theme + Suffix "Ada" Structural Type of the Spanish Word-Building Subsystem)
(in Ukrainian) [Fenomenologichna svidomist' jak topos varijuvannya sєniv l'juds'koi' ekzistєncii u sviti (na materiali mnozhyny dєryvativ strukturnogo typu tema+суfiks "ada" slovotvirnoi' pidsystemy ispans'koi' movy)]

© Shevkun E. V. [Shevkun E. V.] neo747@rambler.ru

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

свідомості як осмисленого потоку переживань; 2) тотожність подій / екзистенціалів та ІІ, співпричетних СТ у топологічному полі свідомості; 3) імплікованість сенсів установчої зорової (інтуїтивної) свідомості у сенсах інших модусів свідомості (тілесної та інтерсуб'єктивної) – акт контекстуалізації; 4) незмінність внутрішньої форми слів дериватів, пов'язана з особливостями феноменального сприйняття (напр., сенсорний гештальт до-психічна форма сприйняття: угруповання окремих точок у просторі у агломерації) як присутність феноменального у слові. ПОЛЕ МОВНИХ АПОСТЕРІОРИЗАЦІЙ – деривативні одиниці структурного типу «-ada» як експліцитні форми оприлюднення та опису феноменів (сенсів). Це наочне зображення сенсу свідомості, її опис мовними символами – словами-феноменами. Напр., ДОСТАТОК / СКУДІСТЬ – топоси: зелені лани, відкриті / закриті ділянки землі, ділянки землі у доступі / поза доступом стихій; освітлені / затемнені просторові ділянки; місця завалів, місця скупчення скель, зграї птахів; стада тварин; діброви; посадки лісу. ЗАГРОЗА – події: стихійні лиха; повинь, вторгнення, блокування руху; перебування на межі, перебування на межі освітленого – неосвітленого. Такі відносини між інваріантом / експліцитною варіативністю не є номінально-номінальним корелюванням, але виступають необхідною перехідною ланкою у цьому напрямку за умови урахування особливостей феноменологічного сприйняття. СТ «НЕОСВІТЛЕНЕ НЕПРОХІДНЕ ПОЗА ДОСТУПОМ»: дороги, що торуються, тропки, обхідні шляхи. 3) Незмінність внутрішньої форми у мовних репрезентаціях як феноменальне у слові. Особливості феноменального сприйняття: сенсорний гештальт, до-психічні відображення (напр. агломерація точок у просторі, виображення кольорів як плям у просторі), які в подальшому становлять внутрішню форму ноєми.

2) ЧИННИКИ ДИНАМІЗАЦІЇ МОДЕЛІ – ТОПОС ІНВАРІАНТНОСТІ – ФЕНОМЕНОЛОГІЧНА СВІДОМІСТЬ: 1) варіювання модусів феноменологічної свідомості – варіювання ноєм у кожному з модусів

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Актуальные вопросы когнитивной лингвистики])
Феноменологічна свідомість як топос варіювання сенсів людської екзистенції у світі (на матеріалі множини дериватів структурного типу тема+суфікс "ada" словотвірної підсистеми іспанської мови) (Українською)
[Феноменологическое сознание как топос варьирования смысла человеческой экзистенции в мире (на материале множества дериватов структурного типа тема + суффикс "ada" словообразовательной подсистеме испанского языка)] (На укр. яз.)

© Шевкун Е. В. [Шевкун Э. В.] neo747@rambler.ru

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHIVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

свідомості; 2) модифікація інтенції – волі: внутрішня потреба – необхідність – можливість / необхідність нових світів; 3) стани свідомості «оберненої» перспективи сенсу від «світу до суб'єкта» та «суб'єкт до світу». ПОЛЕ МОВНИХ АПОСТЕРІОРИЗАЦІЙ – деривативні одиниці «ada» як експліцитні форми ноетико-ноетичного корелювання сенсів оберненої перспективи. Вони інтенційно проєктуються на світ у наслідок фокалізації інтенції – волі та корелюють з неіснуючими об'єктами феноменальної інтенційності, що покладається свідомістю (події-екзистенціали / ПП – емерджентні рухи, похідні від поведінки). Відомо, що феномен не можливо категоризувати, оскільки він є безпосередньою присутністю суб'єкта та вбачанням події. У ноетичному просторі ментальності слова-деривати – “-ada” умовно категоризуються не як дискретні об'єкти / речі, але як топоси або події, де словотвірний ресурс набуває своєї спеціалізації у напрямку до відкривання самого феномену світу. Напр., СТ ЗАГРОЗА – обернений сенс-ноемата ЗАХИСТ та його кореляти: місця засідок, місця хижок, місця укриття / прихистку, простір у огорожах, простір паланку, простір у захисних мурах, аванпости, простір у вітрових заслонах, місця чатування; колективні патрулі.

3) СЕМАНТИЧНІ ЧИННИКИ ДИНАМІЗАЦІЇ МОДЕЛІ – ЗМІНИ ТОПОСУ ІНВАРІАНТНОСТІ: ФЕНОМЕНОЛОГІЧНА СВІДОМІСТЬ – ЕМПІРИЧНА СВІДОМІСТЬ – СОЦІОГЕНЕЗИСНА СВІДОМІСТЬ:

1) Феноменологічна свідомість у своєму русі до завершеності сенсу через його проспективізацію у емпіричну свідомість формує нові топоси інваріантності, де «смыслорождения опосредковане аксіологічним аспектом практики – функції від певних ситуацій діяльності, умовою смислових потенціалів, яка окреслює предметну сферу культури, конфігурації її змісту, що детермінується антропним фактором» [9:55]. 2) Інверсія модусу «свідомість тілесність» та виокремлення предметності: тіло як еталон вимірювання. МОВНІ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ КОНЦЕПТА «ВЛАСНІСТЬ» – НОЕТИЧНЕ ПОЛЕ СЕМАНТИЧНОГО ПРОСТОРУ МЕНТАЛЬНОСТІ. Дискретна мовна репрезентація концептуальної структури Емпіричний гештальт «КАУЗАЦІЯ – ВИМІРЮВАННЯ»

(Current issues in cognitive linguistics)

Phenomenological Consciousness as a Topos of Human Existence Sense Variation in the World (Based on Plural Derivatives of The Theme + Suffix “Ada” Structural Type of the Spanish Word-Building Subsystem)
 (in Ukrainian) [Fenomenologichna svidomist' jak topos varijuvannja sensiv ljuds'koi' ekzistencii u sviti (na materiali mnozhyzny deryvativ strukturnogo typu tema+sufigs “ada” slovotvirnoi' pidsystemy ispans'koi' movy)]

© Shevkun E. V. [Shevkun E. V.] neo747@rambler.ru

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

(земельні ділянки розміром з “una echada”; топоси – власність: хуториці, маєток як скупчення будівель, сільський маєток).

Література

1. Іващенко, В. *Концептуальна репрезентація фрагментів знання в науково-мистецькій картині світу* (Київ, Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2006).
2. *Интенциональность и текстуальность: философская мысль Франции* (Томск, Водолей, 1998).
3. *Європейський словник філософії*, т. 1 (Київ, Дух і Літера, 2009).
4. *Європейський словник філософії*, т. 2 (Київ, Дух і Літера, 2011).
5. *Європейський словник філософії*, т. 3 (Київ, Дух і Літера, 2013).
6. *Європейський словник філософії*, т. 4 (Київ, Дух і Літера, 2016).
7. *Класики філософії про мову* (Київ, Курс, 2008).
8. Мамардашвили, М. «Ведение в философию.» *Новый Круг* 3 (1992).
9. Крымский, С. Научное знание и принципы его трансформации (Київ, Парапан, 1983).
10. Савельева, М. Ю. *Лекции по мифологии культуры* (Київ, Парапан, 2003).
11. Сахарова, А. *От философии существования к структурализму* (Москва, Наука, 1974).
12. Селіванова, О. *Сучасна лінгвістика. Термінологічна енциклопедія* (Полтава, Довкілля, 2006).

References

1. Ivashenko, V. *Konceptualna reprezentaciya fragmentiv znannya v naukovomisteckij kartini svitu* (Kiyiv, Vidavnichij Dim Dmitra Burago, 2006).
2. *Intencionalnost i tekstualnost: filosofskaya mysl Francii* (Tomsk, Vodolej, 1998).
3. *Yevropejskij slovník filosofiyi*, t. 1 (Kiyiv, Duh i Litera, 2009).
4. *Yevropejskij slovník filosofiyi*, t. 2 (Kiyiv, Duh i Litera, 2011).
5. *Yevropejskij slovník filosofiyi*, t. 3 (Kiyiv, Duh i Litera, 2013).
6. *Yevropejskij slovník filosofiyi*, t. 4 (Kiyiv, Duh i Litera, 2016).
7. *Klasiki filosofiyi pro movu* (Kiyiv, Kurs, 2008).
8. Mamardashvili, M. «Vedenie v filosofiyu.» *Novyj Krug* 3 (1992).
9. Krymskij, S. *Nauchnoe znanie i principy ego transformacii* (Kiyiv, Parapan, 1983).
10. Saveleva, M. Yu. *Lekcii po mifologii kulturi* (Kiyiv, Parapan, 2003).
11. Saharova, A. *Ot filosofii sushestvovaniya k strukturalizmu* (Moskva, Nauka, 1974).
12. Selivanova, O. *Suchasna lingvistika. Terminologichna enciklopediya* (Poltava, Dovkillya, 2006).

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Актуальные вопросы когнитивной лингвистики])
 Феноменологічна свідомість як топос варіювання сенсів людської екзистенції у світі (на матеріалі множини дериватів структурного типу тема+суфікс “ada” словотвірної підсистеми іспанської мови) (Українською)
 [Феноменологическое сознание как топос варьирования смысла человеческой экзистенции в мире (на материале множества дериватов структурного типа тема + суффикс “ada” словообразовательной подсистеме испанского языка)] (На укр. яз.)

© Шевкун Е. В. [Шевкун Э. В.] neo747@rambler.ru

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ
ЛІНГВІСТИКИ**
[CURRENT ISSUES IN LINGUISTIC COMMUNICATIONS /
АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ КОМУНІКАТИВНОЇ
ЛІНГВІСТИКИ]

УДК 811.133.1

Стаття надійшла до редакції [Article received /

Статья поступила в редакцию] – 17.07.2019 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism / Проверено на плагиат] – 19.07.2019 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text / Оригинальность текста] – 78.58 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2020.37.07>

**СИСТЕМНИЙ ХАРАКТЕР МОВЛЕННЯ В КОМУНІКАТИВНОМУ
ДИСКУРСІ**

Надія Петрівна Поліщук (м. Київ, Україна)

juri_tandem@ukr.net

кандидат філологічних наук, доцент
Київський міжнародний університет
(Міністерство освіти і науки України)
03179, м. Київ, вул. Львівська, 49

В статті розглядається питання диференційного підходу до проблем комунікації, яка забезпечує створення, сприйняття та розуміння тексту. Вивчаються закономірності породження та сприйняття мовленнєвого повідомлення (тексту). Розглядаються проблеми мовленнєвого спілкування та виявляються напрямки в дослідженні тексту.

Ключові слова: комунікація, висловлення, текст, мовленнєва діяльність, реципієнт.

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

SYSTEM NATURE OF SPEECH IN COMMUNICATIVE DISCOURSE

Nadiya P. Polishchuk (Kyiv, Ukraine)

juri_tandem@ukr.net

PhD (Philology), Associate Professor
Kyiv International University
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
49, Lvivska St., Kyiv, Ukraine, 03179

The paper deals with differentiating the problems of communication, including creating and understanding texts. The study explores the regularities of generating and understanding verbal messages (texts), outlines verbal communication issues and research directions in text linguistics.

Key words: communication, utterance, text, speaking activity, recipient.

**СИСТЕМНЫЙ ХАРАКТЕР РЕЧИ В КОММУНИКАТИВНОМ
ДИСКУРСЕ**

Надежда Петровна Полищук (г. Киев, Украина)

juri_tandem@ukr.net

кандидат филологических наук, доцент
Киевский международный университет
(Министерство образования и науки Украины)
03179, г. Киев, ул. Львовская, 49

В статье рассматривается вопрос дифференциального подхода к проблемам коммуникации, которая обеспечивает создание, восприятие и понимание текста. Изучаются закономерности порождения и восприятия речевого сообщения (текста). Рассматриваются проблемы речевого общения и определяются направления в исследовании текста.

Ключевые слова: коммуникация, высказывания, текст, речевая деятельность, реципиент.

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Актуальные вопросы коммуникативной лингвистики])
Системний характер мовлення в комунікативному дискурсі (Українською) [Системный характер речи
в коммуникативном дискурсе (На укр. яз.)]

© Полищук Н. П. [Полищук Н. П.] juri_tandem@ukr.net

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Останнім часом у сфері наукових лінгвістичних досліджень актуальним є аналіз дискурсу як об'єкта, що включає в себе, крім вербально вираженого тексту, й інші змістовні галузі. При цьому привертає увагу те, що дискурс як операційне поняття наукового пошуку використовується не тільки в лінгвістичних, а й в інших наукових дослідженнях. Вчені активно застосовують цей термін щодо найрізноманітніших сфер людської комунікації. Лінгвістичного аналізу зазнають такі об'єкти, як просто «дискурс» [2] «діалогічний дискурс», «автобіографічний дискурс» [4], «газетний дискурс» [8], «рекламний дискурс» [5] тощо. Тому питання про розмежування понять «текст» і «дискурс» вимагає спеціального розгляду.

Існує думка, що текст і дискурс – це різні поняття. «Вивчення дискурсу не обмежується експліцитним описом структур самих по собі. Результати досліджень дискурсу в галузі таких різних дисциплін, як теорія мовленнєвої комунікації, когнітивна психологія, соціальна психологія, мікросоціологія та етнографія засвідчили, що дискурс не є лише ізольованою текстовою або діалогічною структурою. Скоріше, це складне комунікативне явище, яке включає в себе і соціальний контекст, що дає уявлення як про учасників комунікації (і їх характеристики), так і про процеси виробництва та сприйняття повідомлення» [3:112–113]. Ще більш очевидним є наступне твердження: «дискурс, порушуючи інтуїтивні або лінгвістичні підходи до його визначення, не обмежується рамками конкретного мовного висловлювання, тобто рамками тексту або самого діалогу» [3:122]. Існує таке визначення дискурсу: «Дискурс (від *фр.* discours – мова) – зв'язний текст в сукупності з екстралінгвістичними, прагматичними, соціокультурними та іншими факторами; текст, узятий в певному аспекті, що відображає подію; мовлення, розглядається як цілеспрямована соціальна дія, як компонент, що бере участь у взаємодії: людей і механізмів їх свідомості (когнітивних процесів). Дискурс – це мова, “занурена в життя” [1]. Тому «термін “дискурс”, на відміну від терміна “текст”, не застосовується до давніх та ін. текстів, зв'язки яких з живим життям не відновлюються безпосередньо» [1].

Слово «дискурс» тлумачиться як «мовленнєвий твір, що

(Current issues in linguistic communications)

System Nature of Speech in Communicative Discourse (in Ukrainian) [Systemnyj charakter movlennja v komunikativnomu dyskursi]

© Polishchuk N. P. [Polishchuk N. P.] juri_tandem@ukr.net

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

розглядається у всій повноті свого виразу (словесно-інтонаційного і паралінгвістичного) і намаганням, з урахуванням усіх позамовних чинників (соціальних, культурних, психологічних), суттєвих для успішної мовленнєвої взаємодії» [6]. Згідно з іншим визначення у дискурсі пропонується закріпити за текстом тільки письмову сферу комунікації, у той час як поняття дискурсу поширити на усні форми мовлення.

Під словом *discourse* позначаються різні явища. Як іменник слово *discourse* в офіційній ситуації може позначати:

а) «довгу серйозну промову або фрагмент письмового тексту на певну тему» (a long and serious speech or piece of writing on a particular subject);

б) «серйозну усну або письмову дискусію з певної теми» (serious spoken or written discussion of a particular subject).

У лінгвістичному плані термін «дискурс» може мати значення «письмова або усна мова, особливо якщо її вивчають з метою розуміння того, як люди користуються мовою: аналіз дискурсу» (written or spoken language, especially when it is studied in order to understand how people use language: discourse analysis) [10:393]. Слово “diskurs” має значення публічні дебати, жвава бесіда. Таким чином увага акцентується на належності цього феномену до сфери усного діалогічного мовлення.

В цілому, існують такі визначення терміна «дискурс»:

1) в загальному плані: обмін думками, словами, а також методично побудоване обговорення будь-якої наукової теми;

2) обговорення думок або норм, що претендують на деяку значимість.

Також існують такі визначення поняття «дискурс»:

1) обговорення, (філософський) діалог з метою наблизитися до істини за допомогою наведення доказів «за» і «проти», аргументів і контраргументів;

2) метакомунікативна діяльність з метою встановити взаєморозуміння за допомогою обговорення значущих питань про норми і звичаї; за допомогою звернення до істини всіма прийнятими

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Актуальные вопросы коммуникативной лингвистики])
Системний характер мовлення в комунікативному дискурсі (Українською) [Системный характер речи в коммуникативном дискурсе (На укр. яз.)]

© Поліщук Н. П. [Полещук Н. П.] juri_tandem@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHIVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

твердженнями;

3) в англійській мові це слово є синонімом до слова «текст»;

4) у прагматичі під дискурсом розуміється структурована послідовність мовленнєвих дій, що утворюють комунікативну єдність найвищого рівня; при цьому на основі загальних ознак можна виділити різні типи дискурсу (наративний дискурс, аргументативний дискурс) і різновиди дискурсу:

а) послідовність мовленнєвих дій: виокремлюються завдяки систематичній зміні ролей мовця і слухача (наприклад, питання – відповідь, докір – вибачення / виправдання);

б) зчеплення мовних дій без систематичної зміни ролей мовця і слухача (мова, доповідь, промова);

5) відкрита сукупність тематично взаємопов'язаних і порівнюваних між собою текстів.

Серед германістів розглядається також наступне визначення теорії дискурсу:

а) дискурси являють собою відкриту сукупність текстів, пов'язану між собою в семантико-тематичному та / або прагматичному плані;

б) кожен окремий текст належить до певного дискурсу, тобто кожному тексту притаманна ознака дискурсивності;

в) належність окремих текстів до певного дискурсу організовується серійним чином на основі лінійного зв'язку та / або завдяки включенню в єдину мережу текстів;

г) в практичній комунікації, як правило, немає необхідності вказувати на сукупність текстів, які належать до будь-якого дискурсу, тому що учасники інтеракції інтуїтивно дотримуються регулярно повторюваних закономірностей у побудові текстів (наприклад, заголовки ділового листа);

г) у деяких випадках необхідно більш точно визначати групу текстів, що належать до певного дискурсу (наприклад, до юридичної сфери);

д) обсяг сукупності текстів, що належать до конкретного дискурсу, не може бути точно визначеним: слід виділяти якесь «ядро» цієї сукупності, тобто в тематичному формальному відношенні основну

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

структуру центральних подій, поданих у текстах, та їх генезис.

Як бачимо, при описі дискурсу дослідники не можуть обійтися без центрального поняття сучасної лінгвістики – поняття тексту. Вважається, що дискурси являють собою чудовий матеріал для інтеграції текстів та ситуативно-соціальних параметрів у використанні мовних одиниць. У центрі цього процесу кожного разу буде розміщене тематико-семантичне ядро як фокус, який об'єднує дискурсивні тексти. Тому дискурси являють собою важливий дидактичний потенціал для розвитку логічного і стратегічного мислення. Наприклад, спочатку добирається конкретний текст (базисний текст, вихідний текст), в якому заявлена дискурсивна тема, що відіграє центральну роль. Потім визначається, які тексти і групи текстів, а також які події можуть становити інтерес з точки зору заглиблення у тему дискусії. Здебільшого такі предтексти виконують роль опорних точок для обґрунтування розвитку і виділення окремих моментів дискусії. Після того як обсяг розглянутого дискурсу визначено, слідує точний лінгвістичний аналіз вихідного тексту (ядра дискурсу), його поверхневої структури, основних значущих одиниць і рольових характеристик. Особлива увага при цьому приділяється темі тексту з урахуванням її ролі в глобальній тематичній структурі тексту. Нарешті, відбувається детальний аналіз локальних текстуальних одиниць, результатом якого повинно стати виявлення змісту тексту, з урахуванням когерентних зв'язків між окремими його частинами. Таким чином, два поняття – «текст» і «дискурс» – взаємодіють, взаємодоповнюють і збагачують одне одного.

Дискурс має семіотичні характеристики мовлення, які допомагають формувати тексти. Текст і дискурс дослідники розглядають як такі, що доповнюють один одного, при цьому акцентуючи соціальний або мовний рівень. Розглядається він як складне комунікативне явище, що включає соціальний контекст, інформацію про учасників комунікації, знання процесу створення і сприйняття текстів.

Дискурс як процес мовлення визначають як:

1. зв'язний текст у контексті численних супровідних фонових чинників – онтологічних, соціокультурних, психологічних тощо; текст,

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

занурений у життя;

2. замкнену цілісну комунікативну ситуацію (подію), складниками якої є комуніканти й повідомлення (текст) як знаковий посередник, зумовлену різними чинниками (соціальними, культурними, етнічними тощо), що опосередковують передачу інформації, обмін нею і комунікативний вплив;

3. стиль, підмова мовленнєвого спілкування;

4. зразок мовленнєвої поведінки в певній соціальній сфері, що має відповідний набір змінних.

Слід зауважити, що у сучасній теорії комунікації надаються наступні дефініції дискурсу:

1. еквівалент поняття «мовлення», тобто будь-яке конкретне висловлення;

2. одиниця за розмірами більша, ніж фраза;

3. вплив висловлення на його одержувача з урахуванням ситуації;

4. бесіда як головний тип висловлювання;

5. мовлення з позиції мовця на противагу оповіді, яка не враховує такої позиції;

6. уживання одиниць мови, їхня мовленнєва актуалізація;

7. соціально чи ідеологічно обмежений тип висловлень, характерний для певного виду соціуму;

8. теоретичний конструкт, призначений для досліджень продукування тексту.

Текст і дискурс, розглядають як відповідники до речення та висловлювання. Речення як звичайний елемент структури висловлювання об'єднує саме речення, а також соціальний контекст його використання. На вищому рівні ці відношення повторюються у тексті й дискурсі [7]. Дискурс як одиниця являє собою поєднання мовних та соціальних вимог, тому є соціолінгвістичною структурою. Він має відповідати нормам мовної, комунікативної та соціальної ситуації.

Вчені розглядають сутність дискурсу з боку формальної інтерпретації, де дискурс – це утворення більш високого рівня, ніж

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

речення; дискурс – це вживання мови у всіх її різновидах; із боку ситуаційної інтерпретації – це втілення засобів мови в оточенні соціальних, психологічних і культурних обставин спілкування особистостей. Термін «дискурс» має такі версії: зв'язний текст; усно-розмовна форма тексту; діалог; група висловлень, пов'язаних між собою за змістом; мовленнєвий витвір як даність – письмовий та усний.

Дискурс вважається мовленням, яке є невіддільним від мовця, а сфера мови розглядається як система знаків, як знаряддя спілкування, вираженням якого є дискурс. Текст розглядають як статичний об'єкт, а дискурс – як комунікативну подію, спосіб актуалізації тексту в певних ментальних і прагматичних умовах. Дискурс у широкому розумінні слова є складною єдністю мовної форми, значення й дії, яка найкращим чином могла б бути схарактеризована за допомогою поняття комунікативної події або комунікативного акту. Мовець і слухач, їхні особистісні й соціальні характеристики, інші аспекти соціальної ситуації, безсумнівно, належать до такої події.

Під впливом теорії мовленнєвих актів, лінгвопрагматики, когнітивної лінгвістики аналіз дискурсу отримав функціональне спрямування, а дискурс почали розглядати як комунікативну подію, ситуацію, що інтегрує текст з іншими її складниками, зокрема екстралінгвальними й соціальними чинниками.

Розбіжність між текстом і дискурсом, ототожнює поняття дискурсу з комунікативною ситуацією в системній організації всіх її складників, визначає спроби встановлення його істотних визначальних рис, а також наголошує на тому, що дискурс має відповідати нормам мовної, комунікативної та соціальної ситуації.

Література:

1. Арутюнова, Н. Д. «Фактор адресата.» *Известия АН СССР* 4, т. 10 (1981): 356-367.
2. Архипова, Л. В. «Риторический прием автоинтерпретации как средство организации дискурса (на материале английской научной прозы).» Автореф. дис. канд. филол. наук (Сакт-Петербург, 2002).

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Актуальные вопросы коммуникативной лингвистики])
Системний характер мовлення в комунікативному дискурсі (Українською) [Системный характер речи в коммуникативном дискурсе (На укр. яз.)]

© *Поліщук Н. П. [Полыщук Н. П.] juri_tandem@ukr.net*

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

3. Дейк ван Т. *Язык. Познание. Коммуникация* (Москва, Прогресс, 1989).
4. Колшанский, Г. В. *Объективная картина мира в познании и в языке* (Москва, 1990).
5. Кованова, Е. А. «Риторика автобиографического дискурса (на материале автобиографических американских деятелей политики и искусства).» Автореф. дис. канд. филол. наук (Санкт-Петербург, 2005).
6. «Краткий словарь терминов лингвистики текста», сост. Т. М. Николаева. *Новое в зарубежной лингвистике 8: Лингвистика текста* (1978).
7. Почепцов, Г. Г. «Предложение.» *Теоретическая грамматика современного английского языка* (Москва, Наука, 1981).
8. Слюсарева, Н. А. «Категориальная основа тема-рематической организации высказывания-предложения.» *Вопросы языкознания* 4 (1986).
9. Heinemann, M., Heinemann, W. *Grundlagen der Textlinguistik. Interaktion – Text – Diskurs* (Tübingen, 2002).
10. Macmillan English Dictionary: For Advanced Learners: International Student Edition (London, 2002).

References

1. Arutjunova, N. D. «Faktor adresata.» *Izvestija AN SSSR* 4, t. 10 (1981): 356-367.
2. Arhipova, L. V. «Ritoricheskij prijom avtointerpretacii kak sredstvo organizacii diskursa (na materiale anglijskoj nauchnoj prozy).» *Avtoref. dis. kand. filol. nauk* (Sankt-Peterburg, 2002).
3. Dejk van T. *Jazyk. Poznanie. Kommunikacija* (Moskva, Progress, 1989).
4. Kolshanskij, G. V. *Ob#ektivnaja kartina mira v poznanii i v jazyke* (Moskva, 1990).
5. Kovanova, E. A. «Ritorika avtobiograficheskogo diskursa (na materiale avtobiograficheskikh amerikansk'kih dejatelej politiki i isskustva).» *Avtoref. dis. kand. filol. nauk* (Sankt-Peterburg, 2005).
6. «Kratkij slovar' terminov lingvistiki teksta», sost. T. M. Nikolaeva. *Novoe v zarubezhnoj lingvistike 8: Lingvistika teksta* (1978).
7. Pochepcov, G. G. «Predlozhenie.» *Teoreticheskaja grammatika sovremennogo anglijskogo jazyka* (Moskva, Nauka, 1981).
8. Sljusareva, N. A. «Kategorial'naja osnova tema-rematicheskoy organizacii vyskazyvanija-predlozhenija.» *Voprosy jazykoznanija* 4 (1986).

(Current issues in linguistic communications)

System Nature of Speech in Communicative Discourse (in Ukrainian) [Systemnyj charakter movlennja v komunikatyvnomu dyskursi]

© Polishchuk N. P. [Polishchuk N. P.] juri_tandem@ukr.net

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЕТНОЛІНГВІСТИКИ
[CURRENT ISSUES IN ETHNOLINGUISTICS /
АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ЭТНОЛИНГВИСТИКИ]

УДК 811.161.2*373.612.2:821.161.2-1.09

Стаття надійшла до редакції [Article received /

Статья поступила в редакцию] – 09.11.2019 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism / Проверено на плагиат] – 11.11.2019 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text / Оригинальность текста] – 95,88 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2020.37.08>

ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ РІДНОЇ ЗЕМЛІ
В ПОЕЗІЇ ОЛЕКСІЯ ДОВГОГО

Олександр Миколайович Строкаль (м. Київ, Україна)

omstrokal@gmail.com

кандидат філологічних наук, асистент

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

У статті розглядають особливості лінгвального вираження концепту РІДНА ЗЕМЛЯ у поезії Олексія Довгого. Під час дослідження було з'ясовано, що сучасний етап розвитку лінгвістики характеризується розумінням концепту як загального поняття та комплексу культурно детермінованих уявлень про предмет. Самий концепт виступає означеним елементом ідеального, що репрезентує дійсність мовця крізь призму його культури. У статті стверджується, що уявлення індивіда про предмет реалізуються в художньому тексті за допомогою образної системи. Образ розглядається як основний засіб художнього узагальнення дійсності, як знак об'єктивного корелята людських переживань та як особлива форма суспільної свідомості.

У поетичних текстах Олексія Довгого образ рідної землі є одним із найбільш яскраво представлених. Для ліричного героя поета цей образ виступає особливим місцем, сакральним локусом, початком усього сущого. Таке бачення ліричного героя виражено в номінаціях на позначення елементів ландшафту, явищ природи та їхніх характеристик. Доповнює аналізований локус уведений автором образ Великого

(Актуальні питання етнолінгвістики [Актуальные вопросы этнолингвистики])

Вербалізація концепту рідної землі в поезії Олексія Довгого (Українською) **[Вербализация концепта родной земли в поэзии Алексея Довгого** (Наук. яз.)

© **Строкаль О. М. [Строкаль А. Н.]**, omstrokal@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHIVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Батька, виражений відповідними мовними одиницями. У поетичній мові автора представлені мовні конструкції, які експлікують образ рідної землі як першопочаток усього суцього місця, у якому зберігається пам'ять про героїчне минуле і важкі випробування водночас.

Ключові слова: *концепт, земля, мовна картина світу, поезія Олексія Довгого.*

**VERBALIZATION OF THE NATIVE LAND CONCEPT
IN OLEKSII DOVHIY'S POETRY**

Oleksandr M. Strokal (Kyiv, Ukraine)

omstrokal@gmail.com

PhD (Philology), Assistant Professor

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article deals with the peculiarities of the linguistic expression of the NATIVE LAND concept in Oleksii Dovhiy's poetry. The study found that the current stage of linguistics is characterized by an understanding of the concept as a general concept and complex of culturally determined perceptions of the subject. The concept itself is a designated element of the ideal that represents the reality of the speaker through the prism of his culture. The article argues that the individual's ideas about the subject are realized in the artistic text through a figurative system. The image is considered as the main means of artistic generalization of reality, as a sign of the objective correlate of human experiences and as a special form of social consciousness.

In Oleksii Dovhiy's poetic texts the image of the native land is one of the most vividly presented. For the poet's lyrical hero, this image serves as a special place, a sacred locus, the beginning of all things. This vision of the lyrical hero is expressed in the nominations for the designation of landscape elements, natural phenomena and their characteristics. Supplements the analyzed locus introduced by the author image of the Big Father, expressed by the respective linguistic units. The author's poetic language presents linguistic constructions that explicate the image of the native land as the beginning of all things a place in which the memory of the heroic past and the difficult tests are stored at the same time.

Key words: *concept, land, linguistic worldview, Oleksii Dovhiy's poetry.*

(Current issues in ethnolinguistics)

Verbalization of the Native Land Concept in Oleksii Dovhiy's Poetry (in Ukrainian) [Verbalizacija konceptu rідnoї zemli v poeziji Oleksija Dovgogo]

Strokal O. M. [Strokal O. M.] omstrokal@gmail.com

**ВЕРБАЛИЗАЦИЯ КОНЦЕПТА РОДНОЙ ЗЕМЛИ В ПОЭЗИИ
АЛЕКСЕЯ ДОВГОГО***Александр Николаевич Строкаль (г. Киев, Украина)*omstrokal@gmail.com

кандидат филологических наук, ассистент

Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко

(Министерство образования и науки Украины)

01601, г. Киев, бул. Тараса Шевченко, 14

В статье рассматриваются особенности лингвального выражение концепта РОДНАЯ ЗЕМЛЯ в поэзии Алексея Довгого. В ходе исследования было выяснено, что современный этап развития лингвистики характеризуется пониманием концепта как общего понятия и комплекса культурно детерминированных представлений о предмете. Собственно концепт выступает указанным элементом идеального, представляет действительность говорящего сквозь призму его культуры. В статье утверждается, что представление индивида о предмете реализуются в художественном тексте с помощью образной системы. Образ рассматривается как основное средство художественного обобщения действительности, как знак объективного коррелята человеческих переживаний и как особая форма общественного сознания.

В поэтических текстах Алексея Довгого образ родной земли является одним из самых ярко представленных. Для лирического героя поэта этот образ выступает особым местом, сакральным локусом, началом всего сущего. Такое видение лирического героя выражено в номинациях для обозначения элементов ландшафта, явлений природы и их характеристик. Дополняет рассматриваемый локус введенный автором образ Великого Отца, выраженный соответствующими языковыми единицами. В поэтическом языке автора представлены языковые конструкции, которые эксплицируют образ родной земли как исток всего сущего место, в котором хранится память о героическом прошлом и тяжелых испытаниях одновременно.

Ключевые слова: концепт, земля, языковая картина мира, поэзия Алексея Довгого.

Вступ

Ведучи мову про дослідження особливостей поетичного вираження концептуальної картини світу ліричного героя того чи іншого автора,

(Актуальні питання етнолінгвістики [Актуальные вопросы этнолингвистики])

Вербалізація концепту рідної землі в поезії Олексія Довгого (Українською) [Вербализация концепта родной земли в поэзии Алексея Довгого (На укр. яз.)]

© Строкаль О. М. [Строкаль А. Н.], omstrokal@gmail.com

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

неможливо оминати питання визначення такого поняття, як «концепт». Так, І. Голубовська наголошує, що на нинішньому етапі розвитку лінгвістики можна виокремити два основні підходи до тлумачення терміна «концепт»: 1) концепт як загальне поняття (традиційне розуміння); 2) концепт як комплекс культурно детермінованих уявлень про предмет (нове осмислення терміна в межах антропологічної наукової парадигми); термін концепт у новому «культурному» значенні пов'язаний з певними ідеальними ментальними утвореннями, що потребують, з огляду на специфіку своєї онтології, і нетрадиційних методів вивчення [Голубовська 2011, с. 28]. Однією з найбільш близьких нашому розумінню цього поняття є думка А. Вежицької, для якої концепт виступає означеним елементом ідеального, що репрезентує дійсність мовця крізь призму його культури [Вежицкая 2001, с. 23]. З-поміж лінгвістів, наукові доробки яких присвячені вивченню питання концепту можемо назвати праці таких науковців, Н. Арутюнова, А. Вежицька, К. Голобородько, І. Голубовська, С. Єрмоленко, В. Жайворонок, Л. Іванова, І. Кочан, Є. Кубрякова, Л. Лисиченко, Н. Молотаєва, В. Постовалова, Ю. Степанов, О. Слюніна, Г. Яворська, І. Штерн та ін.

Об'єктом дослідження стала мова поезії Олексія Довгого, представлена у чотиритомному виданні його творів. **Предмет** дослідження полягає у з'ясування особливостей мовного відтворення образу рідної землі в поетичній мові поета.

Метою наукової розвідки став аналіз особливостей лінгвальної репрезентації уявлень ліричного героя про рідну землю, з'ясування ролі та значення для нього цього образу, представленого в поетичному доробку Олексія Довгого. Поставлена мета передбачає розв'язання таких **завдань**, як з'ясування різновидів назв елементів ландшафту та визначення художньо-стилістичних особливостей їхнього вживання в текстах.

Виклад основного матеріалу. Ведучи мову про художньо-поетичну експлікацію концептуальних уявлень ліричного героя, слід зауважити, що в поетичному тексті згадані уявлення існують у вигляді системи певних образів, що перебувають у складній сюжетно-композиційній взаємодії, яка

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

доповнює та увиразнює їх низкою конотативно-експресивних ефектів. Образ, зазначає О. Москвичова, є основним засобом художнього узагальнення дійсності, знаком об'єктивного корелята людських переживань та особливою формою суспільної свідомості, а також відображенням зовнішнього світу у свідомості людини [Москвичова 2018, с. 221]. Образ *рідної землі* у концептуальній картині світу ліричного героя О. Довгого виступає сакральним локусом, місцем, багатим славною історією, наповненим прекрасними людьми, місцем, де для автора на тлі незайманої природи сплелися історія і сьогодення. Досить показовим є те, що збірку поезій «Дереворити» відкриває вірш «**Я прийшов звідтіля**» [Довгий 2009, Т.3, с. 19], у якому, як на полотні художника, зображено незайману, ідилічну природу та період історичних випробувань.

Так, образ рідної землі як сакрального локусу, початку всього сущого для автора виражено такими лексемами-номінаціями реалій природи, як «гай», «ліс», «озеро», «луки», «трава», «роси», «спів» (пташиний), численними номінаціями реалій рослинного світу, пор.: «**Я прийшов звідтіля, // де в гаях туманіють озера, // Де з рушницею в ліс // Йде щоранку старий лісовик, // Де на луках трава // Вабить росами зелені пера // І до співу пташиного // Кожен ще змалечку звик...**», – звернімо увагу на те, як автор посилює художній вияв зазначених образів, уживаючи для номінації їхніх атрибутів епітети із семантичною вказівкою на явища природи чи асоціативно пов'язані із нею ознаки (*туманіти*, *зелені пера*). Доповнює аналізований локус уведений автором образ Великого Батька, виражений відповідними мовними одиницями (*старий лісовик*), контекстуальну гармонійність якого забезпечено лексемою на позначення професії, пов'язаною зі зображуванним ландшафтом. Подекуди, метафорично описуючи образ рідного краю лексемами-носіями акустичної семантики (*де співається...пісні батькової мотив*), автор доповнює його лексемами на позначення природних процесів (*колосьється*), асоціативно пов'язаних із українськими природними реаліями, актуалізуючи додатково дві основні ознаки-маркери українського народу: 'співучий' та 'працьовитий', порівняймо: «**Знов на Сосницю серце просить, // знову хилиться до гаїв, // де співається і колосьється // пісні батькової мотив...**» [Довгий 2009, Т.2, с. 219].

(Актуальні питання етнолінгвістики [Актуальные вопросы этнолингвистики])

Вербалізація концепту рідної землі в поезії Олексія Довгого (Українською) [Вербализация концепта родной земли в поэзии Алексея Довгого (Наук. яз.)]

© Строкаль О. М. [Строкаль А. Н.], omstrokal@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
 [PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Досить тісно із зазначеним вище образом рідної землі як колиски суцього пов'язаний образ рідної землі як локусу, у якому сконцентровано надзвичайно великий і славний історичний спадок. Часто-густо такий образ експлікує та увиразнює низка одиниць на позначення явищ природи (*проміння, завія, росинка*), рослинного світу (*каштан*), порівняймо: *«Проміння отут завія. // Дивлюся не надивлюсь. // Навколо вирує Київ, // А тут ще князівська Русь...»* [Довгий 2009, Т.3, с. 224], – бачимо, як митець завдяки лексемам-номінаціям явищ природи візуалізує перед очима читача-реципієнта динамічну пейзажну мініатюру столиці Русі, увиразнену вербативом *«вирувати»*. Уведення в контекст одиниць-номінацій реалій рослинного світу (*каштани*) та міфології (*титани*) поруч із лексемою на позначення акустичних характеристик *«мовчати»* та адвербативом *«врочисто»* дозволяє поетові максимально посилити вагомість героїчного спадку рідної землі в картині світу ліричного героя: *«Врочисто мовчать каштани. // Росинки на їх плечах. // Минулих віків титани // Встануть у моїх очах!»* [Довгий 2009, Т.3, с. 224].

Період випробувань рідної землі, метафорично експлікований лексемою на позначення природного водного об'єкта *«болото»*, сприймається поетом водночас і як деструктивний, виражений ядерними та біляядерними семами лексем *«смерть»*, *«бій»*, *«рана»*, і як час героїзму, семантичну вказівку на який мають лексеми та сполуки слів *«легенда»*, *«славні діла»*, порівняймо: *«... Де ще й досі, як відгуки бою, // Не змовкають легенди // Про славні діла партизан. // Де стояли на смерть, // Щоб не стала Україна рабою, // Зимували в болотах // І кров'ю стікали від ран...»*, – звернімо увагу на трансформацію експресивної конотації фразеологізму *«стікати кров'ю»*, який поруч із фразеологізмом *«стояти на смерть»*, реченням *«Щоб не стала Україна рабою»* та означеними вище лексичними одиницями змінює її акцент із деструктивно-песимістичного на конструктивно-героїчний. Зауважимо, що образ рідного краю як краю героїчного, краю, що має славу історію, доповнюють лексеми на позначення виразно національно маркованих реалій рослинного світу (напр. *вишня, черемшина*), ужиті в контексті з відповідними одиницями-

(Current issues in ethnolinguistics)

Verbalization of the Native Land Concept in Oleksii Dovhiy's Poetry (in Ukrainian) [Verbalizacija konceptu rідnoї zemli v poezії Oleksija Dovgogo]

Strokal O. M. [Strokal O. M.] omstrokal@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

маркерами ландшафтних (низина, вершина), часових (минулий) та просторових особливостей (далекій): «З того далекого, з того заснулого // Приходять згадки життя минулого. // І над низинами і над вершинами... // Стають під вишнями, під черемшинами...» [Довгий 2009, Т.2, с. 102].

У поезії «Ходіте в край, де ще живуть лелеки...» [Довгий 2009, Т.3, с. 22] аналізований художній образ виразно доповнено лексичними одиницями на позначення власне самого локусу (край), птахів (лелека, півень, птиця, зозуля), звірів (тур), явищ природи (сік землі, росинка), рослин та їхніх частин чи атрибутів (кора, дерево), ландшафтних елементів (джерело, сад, гай, вода), порівняймо: «Там древні тури ще з часів Бояна // Живуть і воду п'ють із джерела <...> Там ще справляють свято Маковія // Дерева, птиці, люди і сади. // Там із гайів зеленої завії // Вночі приходять мавки до води...».

Образ рідної землі як об'єкт поклоніння для поета, ідеальний локус його буття, умістилище чеснот представлений низкою лексем на позначення реалій довкілля у поезії «Провінція» [Довгий 2009, Т.3, с. 30]: «Радію птаху і травиці я, // Весняні повіви ловлю. // Моя ушавлена провінціє, // Як ніжно я тебе люблю. // Твоїх небес блакить зарошену, // Твою природну силу слів, // Твою нічим не прихорошену // Красу городів і полів...», – звернімо увагу на те, як поет майстерно поєднує лексеми на позначення природних об'єктів, що належать до різних шарів організації поетичного простору його концептуальної картини світу. Зокрема можемо спостерегти відповідну кореляцію між лексемами на позначення птахів і рослин (птах – травиця), та просторово-рельєфних реалій (небеса – городи, поля).

У деяких випадках образ рідної землі сакралізується автором шляхом уживання низки одиниць на позначення явищ довкілля, які описують зовнішні вияви певних об'єктів природи, певні їхні просторові характеристики з метою максимально точної їхньої візуалізації. Так, у поезії «Богуслав» [Довгий 2009, Т.3, с. 149] зустрічаємо групу лексем на позначення явищ довкілля та об'єктів природи / елементів ландшафту (плеса, Рось, леза, колосся, пагорби та ін.), які поруч із лексемами-

(Актуальні питання етнолінгвістики [Актуальные вопросы этнолингвистики])

Вербалізація концепту рідної землі в поезії Олексія Довгого (Українською) [Вербализация концепта родной земли в поэзии Алексея Довгого (На укр. яз.)]

© Строкаль О. М. [Строкаль А. Н.], omstrokal@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
 [PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHIVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

атрибути (синій, зелений, гострий, схилений, людяний, славний та ін.) створюють неперевершену барвисту візуалізацію сакрального локусу, порівняймо:

*У Богуславі сині плеса.
 За Богуславом синя Рось.
 Ялин зелені гострі леза
 Помежи схилених колось.
 О земле, людяна і славна,
Чарівне місто і село...*

Звернімо увагу, що із рідною землею у концептуальній картині світу поета досить тісно пов'язаний образ *слова*, наділений митцем різного плану флористичними характеристиками (*пахучий, рости, перезвучений*), – «*На цих-от пагорбах кленових, // Де всіх віків улігся прах, // Росте твоє пахуче слово // На перезвучених вітрах...*» та сакральний образ *сонця* як елемента просторово-часового континууму, вербалізованого відповідними номінаціями реалій ландшафту (*покоси, луки*) та часового відтинку (*ранок*) – «*А там, де стеляться покоси // На луках в ранок молодий, // Зіходить сонце русокоше // Із кришталевої води...»». Асоціативну кореляцію із образом *слова* у мовній картині світу О. Довгого мають художні образи *пророків* та *кореня* внаслідок контекстуальної актуалізації таких семантичних компонентів у структурі відповідних лексем, як 'той, хто говорить істину' та 'істинне слово', порівняймо: «*Пророки там, у чорногрунті, // Де зріють корені народні*» [Довгий 2009, Т.1, с. 165], – звернімо увагу на уживання митцем номінації ландшафтних реалій «*чорногрунтя*», яка метафорично відтворює образ *рідної землі*.*

Вербалізація патріотичних переживань поета, його надзвичайне захоплення ними та емоційне осмислення має місце в поезії «*Синя діброва. Синя діброва...*» [Довгий 2009, Т.2, с. 98], де зустрічаємо атипове, однак досить експресивне контекстуально поєднання лексичних компонентів на позначення елементів ландшафту (*діброва*) та його атрибутів (*синій*). Названа сполука слів покликана метафорично, образно і поетично передати масштаби вияву національного свята Покрови, візуалізувати його, напр.: «*Синя діброва.*

(Current issues in ethnolinguistics)

Verbalization of the Native Land Concept in Oleksii Dovhyi's Poetry (in Ukrainian) [Verbalizacija konceptu rідnoї zemli v поезії Oleksija Dovgogo]

Strokal O. M. [Strokal O. M.] omstrokal@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Синя діброва. // Синій усесвіт над вереском трав. // Синя і жовта сьогодні Покрова, // Синя і жовта сьогодні Пора...», – бачимо, що за допомогою уведення в контекст номінацій на позначення державної української символіки (кольори *синій і жовтий*), оніма «*Покрова*» та лексеми «*усесвіт*» митець забезпечує реалізацію зазначених вище художніх особливостей.

Низку лексем-номінацій явищ природи, які беруть участь у створенні образу плодючої землі, представлено в поезії О. Довгого «*Березень*» [Довгий 2009, Т.3, с. 346]. Зокрема, це лексеми на позначення власне образу землі (*земля*), явищ природи та пір року (*вітер, весна, Березень*), елементів рельєфу місцевості – (*поле, вода*), рослинного світу (*коріння*), пор.: «*Коли повіє вітер молодий // Над весняною талою землею, // Засяє небо ранньою зорею // Над висівами поля і води. // Тоді усе натужно із коріння // Пробуджується, дихає, росте...*», – звернімо увагу на введені автором лексеми-вербати́ви, пов'язані із характеристиками, супровідними природним процесам (*пробуджуватись, дихати, рости*), які надають поетичним образам виразної динаміки та створюють ефект градації з акцентом на останньому компоненті «*росте*» для підкреслення зазначеного вище образу.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Проведене дослідження особливостей мовної експлікації концепту РІДНА ЗЕМЛЯ в поезії О. Довгого показує, що зазначений концепт у художньому просторі текстів поета представлено численними образами як із позитивною, так і негативною конотаціями. Зокрема, маємо низку вербалізаторів, які маркують образ рідної землі як певної сакральної сутності, першопочатку всього сущого і земного, місця, яке таїть у собі пам'ять про героїчне минуле і важкі випробування водночас. Для ліричного героя поета рідна земля – це місце поклоніння, яке вміщує в собі людські чесноти, свята і плодюча земля пророків.

Під час аналізу вербалізаторів концепту РІДНА ЗЕМЛЯ було помічено тісну кореляцію розглядуваного образу з образом народу як носієм історичної пам'яті, активним суб'єктом її (землі) минулого,

(Актуальні питання етнолінгвістики [Актуальные вопросы этнолингвистики])

Вербалізація концепту рідної землі в поезії Олексія Довгого (Українською) [Вербализация концепта родной земли в поэзии Алексея Довгого (На укр. яз.)]

© Строкаль О. М. [Строкаль А. Н.], omstrokal@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

сучасного і майбутнього життя. Вважаємо перспективним подальший лінгвістичний аналіз репрезентантів згаданих образів.

Література:

1. Голубовська, І. О., Корольов, І. Р. *Актуальні проблеми сучасної лінгвістики: курс лекцій* (Київ, Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2011), 223.
2. Вежбицкая, А. *Понимание культур через посредство ключевых слов* (Москва, 2001), 288.
3. Москвичова, О.А. «Поетичний текст як специфічний засіб відтворення дійсності.» *Studia linguistica* 13 (2018): 215-227.

Джерела ілюстративного матеріалу:

4. Довгий, О. П. «Доторки блискавки.» *Вибрані твори в чотирьох томах* (К., Укр. письменник, 1, 2009), 414.
5. Довгий, О. П. «Дихання вічності.» Восьмивірші. *Вибрані твори в чотирьох томах* (Київ, Укр. письменник, 2, 2009), 388.
6. Довгий, О. П. «Дереворити.» *Вибрані твори в чотирьох томах* (Київ, Укр. письменник, 3, 2009), 536.

References:

1. Holubovska, I. O., Koroliov, I. R. *Aktual'ni problemy suchasnoji linhvistyky: kurs leksii* [Topical problems of modern linguistics] (Kyiv, Vydavnuch-polihrafochnyi tsentr «Kyivskyi Universytet», 2011), 223 (in Ukr.).
2. Vezhbickaja, A. *Ponimanie kul'tur cherez posredstvo ključevyh slov* [Understanding cultures through keywords] (Moscow, 2001), 288 (in Russ.).
3. Moskvychova, O. A. «Poetychnyj tekst jak specyficchnyj zasib vidtvorennya dijsnosti [Poetic text as a specific means of reproducing reality].» *Studia linguistica* 13 (2018): 215-227 (in Ukr.).
4. Dovgyj, O. P. «Dotorky blyskavky [Lightning touches].» *Vybrani tvory v choty'oh tomah* (Kyiv, Ukr. pys'mennyk, 1, 2009), 414 (in Ukr.).
5. Dovgyj, O. P. «Dyhannja vichnosti. Vos'myvirshi [The breath of eternity. Octopus].» *Vybrani tvory v choty'oh tomah* (Kyiv, Ukr. pys'mennyk, 2, 2009), 388 (in Ukr.).
6. Dovgyj, O. P. «Derevoryty.» *Vybrani tvory v choty'oh tomah* (Kyiv, Ukr. pys'mennyk, 3, 2009), 536 (in Ukr.).

(Current issues in ethnolinguistics)

Verbalization of the Native Land Concept in Oleksii Dovhyi's Poetry (in Ukrainian) [Verbalizacija konceptu ridnoï zemli v poezii Oleksija Dovgogo]

Strokal O. M. [Strokal O. M.] omstrokal@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА
[CURRENT ISSUES IN TRANSLATION STUDIES /
АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ПЕРЕВОДОВЕДЕНИЯ]**

УДК 811.133.1'255(045)

Стаття надійшла до редакції [Article received /

Статья поступила в редакцию] – 22.01.2019 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism / Проверено на плагиат] – 25.01.2019 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text / Оригинальность текста] – 98.36 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2020.37.09>

БАЗОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕРЕКЛАДАЧА КОНФЕРЕНЦІЙ

Ганна Іванівна Олефір (м. Київ, Україна)

hanna.olefir@gmail.com

старший викладач кафедри романської і новогрецької філології та перекладу

Київський національний лінгвістичний університет

(Міністерство освіти і науки України)

03150, м. Київ, вул. Велика Васильківська, 73

Іван Андрійович Дейнеко (м. Київ, Україна)

ivan.deineko@uati.org

конференц-перекладач,

заступник голови Української асоціації перекладачів

04114, м. Київ, вул. Вишгородська, 45

Ірина Володимирівна Дейнеко (м. Київ, Україна)

iryna.deineko@uaci.pro

конференц-перекладач,

заступник голови Української асоціації конференц-перекладачів

03150, м. Київ, вул. Тютюнника, 13

У статті систематизовано інформацію про стандарти професії перекладача конференцій шляхом аналізу діяльності ключових міжнародних стейкхолдерів галузі конференц-перекладу, що може слугувати основою для

(Актуальні питання перекладознавства [Актуальные вопросы переводоведения])

Базові компетентності перекладача конференцій (Українською)

[Базовые компетентности переводчика конференций (На укр. яз.)]

© **Олефір Г. І., Дейнеко І. А., Дейнеко І. В. [Олефір А. И., Дейнеко И. А., Дейнеко И. В.]**

hanna.olefir@gmail.com, ivan.deineko@uati.org, iryna.deineko@uaci.pro

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>*розробки національних галузевих стандартів.**Компетентності перекладача конференцій становлять об'єкт наукової дискусії, адже тлумач є не тільки професійним мовознавцем, а й експертом з усної комунікації.**Згідно із стандартами професії, для гарантування високої якості послуг, конференц-перекладач повинен пройти процес конкурсного відбору, бездоганно володіти робочими мовами (рідною і іноземними), мати низку психологічних і особистісних якостей, необхідних для ефективною комунікації, та бути фізично витривалим. Також перекладач конференцій має розуміти інтенції мовця і прихований смисл повідомлення.****Ключові слова:** усний переклад, конференц-переклад, якість перекладу, компетентності перекладача конференцій, стандарти професії.***CORE COMPETENCES OF A CONFERENCE INTERPRETER****Hanna I. Olefir** (Kyiv, Ukraine)hanna.olefir@gmail.com

senior lecturer of the Department of Romance and Modern Greek Philology and Translation

Kyiv National Linguistic University

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

01150, Kyiv, 73, Velyka Vasylkivska Str.

Ivan A. Deineko (Kyiv, Ukraine)ivan.deineko@uati.org

conference interpreter,

Deputy Chairperson of Ukrainian Association of Translators and Interpreters

04114, м. Kyiv, 45, Vyshhorodska Str.

Iryna V. Deineko (Kyiv, Ukraine)iryna.deineko@uaci.pro

conference interpreter,

Deputy Chairperson of Ukrainian Association of Conference Interpreters

03150, Kyiv, 13, Tiutiunnyka Str.

At the international conference meeting, a conference interpreter plays a crucial role. He/she is not only a professional linguist, but also a communication expert, which is proved by research of G. Mounin, D. Seleskovitch, and M. Lederer.

(Current issues in translation studies)

Core Competences of a Conference Interpreter (in Ukrainian)

[Bazovi kompetentnosti perekladacha konferencij]

© Olefir H. I., Deineko I. A., Deineko I. V., [Olefir G. I., Deineko I. A., Deineko I. V.]

hanna.olefir@gmail.com, ivan.deineko@uati.org, iryna.deineko@uaci.pro

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

The competences of a conference interpreter are a subject of key scientific discussion. By analysing of international stakeholders' activities in the conference interpreting field, we provide a system approach to the profession standards, which can become a basis for the prospective national field standards.

The AIIC was the first to elaborate the profession standards. An interpreter is supposed to master the necessary terminology, to understand implied intention and hidden senses. The ISO has already introduced several standards for interpreting. Separate standards were introduced for the interpreting itself, technical requirements of conference interpreting, legal interpreting, and community interpreting. In Germany, specific regulation of information protection and confidentiality has been recently introduced. Around the world, interpreters tend to self-organise in order to lobby professional interests and to guarantee proper quality of service.

New technologies introduce changes to the interpreter profession. Nowadays, distant conference interpreting is available when an interpreter is not actually present in the meeting room.

A conference interpreter has to undergo a process of selection, to be fluent in his/her working languages, and to possess a number of psychological, physical and personal qualities necessary for effective communication.

Key words: interpreting, conference interpreting, quality of interpreting, competences of conference interpreter, profession standards.

БАЗОВЫЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ ПЕРЕВОДЧИКА КОНФЕРЕНЦИЙ*Анна Ивановна Олефир (г. Киев, Украина)**hanna.olefir@gmail.com*

старший преподаватель кафедры романской и новогреческой филологии и перевода

Киевский национальный лингвистический университет

(Министерство образования и науки Украины)

03150, г. Киев, ул. Большая Васильковская, 73

*Иван Андреевич Дейнеко (г. Киев, Украина)**ivan.deineko@uati.org*

конференц-переводчик,

заместитель главы Украинской ассоциации переводчиков

04114, м. Киев, ул. Вышгородская, 45

(Актуальні питання перекладознавства [Актуальные вопросы переводоведения])

Базові компетентності перекладача конференцій (Українською)

[Базовые компетентности переводчика конференций (На укр. яз.)]

© Олефир Г. І., Дейнеко І. А., Дейнеко І. В. [Олефир А. И., Дейнеко И. А., Дейнеко И. В.]

hanna.olefir@gmail.com, ivan.deineko@uati.org, iryna.deineko@uaci.pro

Ирина Владимировна Дейнеко (г. Киев, Украина)

iryna.deineko@uaci.pro

конференц-переводчик,

заместитель главы Украинской ассоциации конференц-переводчиков

03150, г. Киев, ул. Тютюнника, 13

В статье систематизировано информацию о стандартах профессии переводчика конференций путем анализа деятельности ключевых международных стейкхолдеров области конференц-перевода, что может послужить основой для разработки национальных отраслевых стандартов.

Компетентности переводчика конференций выступают объектом научной дискуссии, поскольку толмач является не только профессиональным языковедом, но и экспертом в области устной коммуникации.

Согласно стандартам профессии, для гарантирования высокого качества услуг, конференц-переводчик должен пройти процесс конкурсного отбора, безупречно владеть рабочими языками (родным и иностранными), иметь ряд психологических и личностных качеств, необходимых для эффективной коммуникации, и быть физически выносливым. Также переводчик конференций должен понимать интенции говорящего и скрытый смысл сообщения.

Ключевые слова: *устный перевод, конференц-перевод, качество перевода, компетентности переводчика конференций, стандарты профессии.*

У наші дні практично жодна міжнародна конференційна зустріч (форум, симпозіум, колоквіум, семінар, круглий стіл тощо) не проходить без участі перекладача конференцій (конференц-перекладача). Такий вид усного перекладу дозволяє особам, котрі не говорять однією мовою, легко спілкуватися за найрізноманітніших обставин: в рамках міжнародних самітів або міждержавних перемовин, міжнародних форумів або фахових симпозіумів, під час двосторонніх або багатосторонніх нарад високопосадовців, під час переговорів віч-на-віч між представниками бізнес кіл або бесід сам-на-сам між політичними діячами чи громадськими активістами, в контексті офіційних або неформальних зустрічей або візитів, круглих столів, семінарів, на підприємствах або в судах, в адміністративних установах тощо. В усіх цих конференційних ситуаціях

(Current issues in translation studies)

Core Competences of a Conference Interpreter (in Ukrainian)

[Bazovi kompetentnosti perekladacha konferencij]

© Olefir H. I., Deineko I. A., Deineko I. V. [Olefir G. I., Deineko I. A., Deineko I. V.]

hanna.olefir@gmail.com, ivan.deineko@uaci.org, iryna.deineko@uaci.pro

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

усний переклад дозволяє співрозмовникам і/або слухачам якщо не порозумітися до кінця, то принаймні почути посил кожного, якщо не домовитись, то щонайменше взяти до уваги точку зору іншого, оскільки усний переклад передбачає ментальне відтворення перекладачем нетривалих повідомлень, в умовах надзвичайно стислого часу для роздумів над витлумаченням і стилістичним оформленням висловлювання.

Перекладач конференцій допомагає порозумітися представникам різних культур і участь справжнього фахівця в галузі значно збільшує шанси результативної комунікації, можливості почути іншого, досягнення компромісу, успішного виходу із переговорного процесу. Твердження, що різні мови по-різному сприймають і відображають світ, було популяризовано французьким мовознавцем, перекладачем і семіотиком Жоржем Муненом [4]. Саме ця формула лягла в основу інтерпретативної теорії перекладу, розробленої французькими науками Даницю Селескович і Маріян Ледерер на основі їхнього особистого практичного досвіду конференц-перекладу [6; 7]. Зокрема, їхні праці засвідчують, що перекладач конференцій є не тільки професійним мовознавцем, він є водночас фахівцем з усної комунікації, якому спеціалізована підготовка, професійне володіння іноземною мовою і глибокі культурологічні знання дозволяють швидко відтворювати висловлювання часто високої технічної складності а також забезпечувати атмосферу взаєморозуміння і партнерства під час конференційної зустрічі [5; 3].

Останніми роками, з огляду на зростаючу потребу підготовки висококваліфікованих фахівців з конференц-перекладу, до проблеми базових компетентностей усного перекладача звертається все більше перекладачів-практиків. Доступність аудіо та відеозаписів роботи усних перекладачів в інтернеті, у добу широкого розвитку інформаційних технологій, викликає жваве обговорення якості зробленого перекладу в соціальних мережах серед фахівців у галузі. Зростаюча кількість публікацій у медійних виданнях, присвячених помилкам, які було

(Актуальні питання перекладознавства [Актуальные вопросы переводоведения])

Базові компетентності перекладача конференцій (Українською)

[Базовые компетентности переводчика конференций (На укр. яз.)]

© Олєфір Г. І., Дейнеко І. А., Дейнеко І. В. [Олєфир А. И., Дейнеко И. А., Дейнеко И. В.]

hanna.olefir@gmail.com, ivan.deineko@uati.org, iryna.deineko@uaci.pro

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

допущено при усному перекладі під час зустрічей на найвищому рівні або прес-конференцій керівників держав і які зумовили непорозуміння сторін, викликають широкий резонанс серед громадськості. Потреба надання якісних послуг конференц-перекладу вимагає, серед іншого, окреслення стандартів професії перекладача конференцій, що зумовлює **актуальність** цієї статті.

Метою статті є визначення стандартів професії перекладача конференцій, які дозволяють забезпечити високу якість перекладу. Мета конкретизується в таких **завданнях**: проаналізувати програмні і ділові документи міжнародних фахових організацій конференц-перекладачів; визначити базові компетентності перекладача конференцій, які забезпечать надання якісних послуг перекладу. **Об'єктом дослідження** обрано базові документи міжнародних фахових організацій конференц-перекладачів. **Предметом дослідження** стали основні компетентності перекладача конференцій і стандарти якості перекладу. **Методи дослідження** такі як метод аналізу даних, метод систематизації, метод узагальнення дозволили вирішити поставлені завдання.

Наукова новизна статті визначена відсутністю офіційних регулятивних документів із розробленими базовими компетентностями перекладача конференцій в Україні. **Практичне значення** статті полягає в тому, що її положення можуть бути використані при розробці компетентностей конференц-перекладача, а висновки статті відправною точкою для визначення стандартів професії перекладача конференцій в Україні.

Стандарти професії перекладача конференцій вперше були розроблені фаховою громадською організацією – Міжнародною асоціацією конференц-перекладачів (АІПС). АІПС є справжньою міжнародною організацією, штаб-квартира якої знаходиться в Женеві. Її було засновано 11 листопада 1953 року в Парижі за ініціативи Константіна Андронікова, тодішнього головного усного перекладача Організації Європейського економічного співробітництва (нині Організація

(Current issues in translation studies)

Core Competences of a Conference Interpreter (in Ukrainian)

[Bazovi kompetentnosti perekladacha konferencij]

© Olefir H. I., Deineko I. A., Deineko I. V. [Olefir G. I., Deineko I. A., Deineko I. V.]

hanna.olefir@gmail.com, ivan.deineko@uati.org, iryna.deineko@uaci.pro

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

економічного співробітництва та розвитку – OECD), Андре Камінкера, тодішнього головного усного перекладача Ради Європи, і Ганса Якоба, тодішнього головного усного перекладача ЮНЕСКО.

Російський князь за походженням, Константін Андроніков був французьким дипломатом, православним богословом, головним перекладачем Міністерства закордонних справ Франції, викладачем конференц-перекладу у спеціалізованих закладах вищої освіти НЕС та ÉSIT. У статусі офіційного перекладача президента Французької республіки та уряду він, у 1958-1976 роках, був присутнім на всіх англomовних і російськомовних політичних конференційних заходах і перекладав для трьох французьких президентів – Шарля де Голля, Жоржа Помпіду, Валері Жискар д'Естена [9]. Андре Камінкер, перший президент АПС, окрім перекладу займався журналістикою та відомий зокрема тим, що ще у 1934 зробив синхронний переклад в прямому ефірі на французькому радіо промови Гітлера у Нюрнберзі. Послідовний перекладач у Лізі Націй, потім в ООН, він знав як фахівець, спроможний зробити послідовний переклад годинної промови, занотовувавши лише самі цифри [8]. Ганс Якоб також починав у Лізі Націй. Із встановленням нацистського режиму в Німеччині він отримав політичний притулок у Франції, де перекладав виступи Гітлера для французького радіо, потім працював для ООН, поки не очолив службу усного перекладу в ЮНЕСКО [2].

Міжнародна асоціація конференц-перекладачів вперше визначила стандарти професії, розробивши фахові програмні і ділові документи на кшталт стандартів якості перекладу, деонтологічного кодексу, шаблонів договорів надання послуг [10]. На відміну від звичайних міжнародних асоціацій, які є федераціями національних об'єднань, ставлячи собі за мету виступати від імені всіх перекладачів, представляючи фах загалом, АПС, тим не менш, вимагає від кожного члена подавати особисту заявку про вступ. Такий своєрідний вибір процедури пояснюється тим, що, за задумом засновників асоціації, конкуренція між перекладачами повинна

(Актуальні питання перекладознавства [Актуальные вопросы переводоведения])

Базові компетентності перекладача конференцій (Українською)

[Базовые компетентности переводчика конференций (На укр. яз.)]

© Олєфір Г. І., Дейнеко І. А., Дейнеко І. В. [Олєфір А. И., Дейнеко И. А., Дейнеко И. В.]

hanna.olefir@gmail.com, ivan.deineko@uati.org, iryna.deineko@uaci.pro

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

базуватися лише на оцінці якості наданих послуг. До асоціації можуть вступити як перекладачі фрі-лансери, так і ті, хто працює на постійній основі в будь-якій організації. Почавши із 35 членів, натеper об'єднання налічує більше 2 600 конференц-перекладачів, які перебувають у 85 країнах на п'яти континентах. АПС проводить фахові конференції, видає онлайн журнал, пропонує рекрутингові послуги для організаторів заходів, надає послуги перекладу для великих міжнародних організацій на кшталт ООН і Всесвітньої митної організації на основі укладених колективних договорів, веде каталог освітніх закладів, де готують перекладачів конференцій у відповідності до вимог асоціації. До затвердженого переліку входять по 6 освітніх закладів у Великій Британії та Бельгії; 4 у Німеччині; по 3 у Франції, Іспанії, Польщі, США, Тайвані; по 2 в Австрії, Італії, Швейцарії, Угорщині, Чехії, Канаді, Бразилії, Камеруні, Австралії; по 1 в Ірландії, Данії, Швеції, Латвії, Румунії, Словенії, Греції, Болгарії, Мальті, Туреччині, Росії, Ізраїлі, Лівані, Гані, Мозамбіку, Таїланді, Китаї, Південній Кореї, Японії [12]. На жаль, у списку немає жодного освітнього закладу з України.

Усний перекладач забезпечує якомога достовірніше відтворення змісту промов, підготовлених і спонтанних виступів, коротких повідомлень, зауважень і реплік різними мовами, тому він повинен мати високий рівень інтелекту. Такий вид діяльності потребує гнучкого і гострого розуму, аналітичних здібностей і вміння синтезувати інформацію. Різної проблем, які розглядаються, і різноманітність тем, які піднімаються в рамках конференційних зустрічей, розуміння контексту висловлювання потребують широкої ерудиції і освіченості перекладача, що спонукає його до постійного інформаційного пошуку. Чим ширші енциклопедичні знання, тим менше зусиль потрібно для розуміння і усвідомлення інформації. Ерудиція і освіченість працюють на повну і успішно допомагають у прогнозуванні висловлювання. Вивчення документів, поглиблене опанування відповідної термінології та систематична попередня підготовка до погодженої місії є обов'язковими.

(Current issues in translation studies)

Core Competences of a Conference Interpreter (in Ukrainian)

[Bazovi kompetentnosti perekladacha konferencij]

© Olefir H. I., Deineko I. A., Deineko I. V. [Olefir G. I., Deineko I. A., Deineko I. V.]

hanna.olefir@gmail.com, ivan.deineko@uati.org, iryna.deineko@uaci.pro

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Тому, якщо перекладач усвідомлює, що з тих чи інших причин він ризикує не впоратись із завданням, слід заздалегідь відмовитись від місії. Цього вимагають професійні етика та доброчесність, як і простий здоровий глузд [11].

Для усного перекладача загалом необхідні швидке мислення і жвавий розум. Він має бути здатним перейняти спосіб мислення тих, кого він перекладає, підлаштуватися під хід їхніх думок, вловити їхнє бачення світу. “Зразковий” конференц-перекладач повинен бути спроможним миттєво сприймати й усвідомлювати зміст повідомлення іноземною мовою, яке виголошується із середньою швидкістю 150 слів за хвилину, і водночас, практично ментально, вільно і грамотно виражати думку рідною мовою. Фахівці, які успішно будують грамотні інформативні речення і не допускають пауз у мовленні, цінуються найбільше. Перекладач конференцій має досконало і глибоко знати свої робочі мови, що дозволить йому вловлювати, усвідомлювати і вірно витлумачувати вторинні значення висловлювань. У перекладі йому слід зберігати додаткові смисли оригінального повідомлення без додавання недоречних особистісних або культурних асоціацій, які створюватимуть перешкоди для порозуміння між співрозмовниками. Також слід утримуватись від особистісних коментарів та не висловлення власної точки зору [13].

Ще важливішою компетентністю є здатність вловлювати інтенції мовця, приховані сенси, які виходять за рамки вимовлених слів. У будь-якій промові частина повідомлення не висловлюється прямо, вона передається імпліцитно. Тому усний перекладач має бути особою із високою загальною культурою і знати міжкультурні розбіжності лінгвістичних спільнот, з якими він контактує.

Перекладач конференцій працює заради того, щоб багатомовне зібрання проходило так, щоб усі учасники могли легко порозумітись, неначе люди, які говорять однією мовою. Навіть за ідеальних умов, зважаючи на технічно складні теми обговорення і відповідну термінологію, це є непростим завданням, яке часто ускладнюють самі

(Актуальні питання перекладознавства [Актуальные вопросы переводоведения])

Базові компетентності перекладача конференцій (Українською)

[Базовые компетентности переводчика конференций (На укр. яз.)]

© Олефір Г. І., Дейнеко І. А., Дейнеко І. В. [Олефир А. И., Дейнеко И. А., Дейнеко И. В.]

hanna.olefir@gmail.com, ivan.deineko@uati.org, iryna.deineko@uaci.pro

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHIVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

учасники спілкування, коли читають або виголошують промови у зашвидкому темпі, намагаючись донести максимум інформації в режимі обмеженого часу; коли доводиться перекладати спонтанні висловлювання промовців, для яких мова виступу є іноземною, а тому синтаксичне або фонетичне оформлення повідомлення залишають бажати кращого; коли виникають технічні проблеми із апаратурою, на кшталт сторонніх шумів біля мікрофону промовця або негаразди із рівнем звуку, які заважають розумінню того, що чує в навушниках перекладач. Тому, апriorі непросте завдання часто перетворюється фізично і психологічно на виснажливу працю.

У грудні 2016 року Міжнародна організація зі стандартизації (ISO) в результаті зусиль щодо покращення умов роботи усних перекладачів з огляду на більш суворі вимоги щодо охорони праці оприлюднила три нові стандарти конференц-перекладу. Два із них є оновленнями стандартів 1998 року і визначають характеристики стаціонарних і мобільних кабін перекладачів синхроністів (ISO 2603 [16], ISO 4043 [18]), а третій є новим стандартом для технічного оснащення кабін (ISO 20109 [17]). Інше обладнання (навушники, мікрофони, звукопідсилювальна апаратура тощо) регулюється ISO 22259 [22]. Окремо встановлено якість аудіо- та відеосигналу, з яким працюють перекладачі-синхроністи (ISO 20108) [19].

Загальні вимоги до надання послуг з усного перекладу подано в ISO 18841 [20]. Важливо, що два види усного перекладу вже мають свої власні спеціалізовані стандарти: усний юридичний переклад – ISO 20228 [21] і громадський переклад із соціальною метою для громадських установ – ISO 13611 [15]. У Німеччині з березня 2017 року діє власний стандарт конференц-перекладу DIN 2347. Його оприлюднено винятково німецькою мовою. Крім вимог до підготовки перекладача, значну увагу приділено питанням захисту інформації та конфіденційності [14].

На жаль, особливості процедури залучення нових членів до АПС практично унеможливають прийом перекладачів, які працюють на території України. Проте в багатьох країнах існують національні

(Current issues in translation studies)

Core Competences of a Conference Interpreter (in Ukrainian)

[Bazovi kompetentnosti perekladacha konferencij]

© Olefir H. I., Deineko I. A., Deineko I. V., [Olefir G. I., Deineko I. A., Deineko I. V.]

hanna.olefir@gmail.com, ivan.deineko@uati.org, iryna.deineko@uaci.pro

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

організації, які сприяють розвитку і стандартизації галузі перекладу, а також контролю якості діяльності перекладачів. Зазвичай їм притаманні риси самоорганізації та визнання на підставі авторитетності членів і незаплямованої репутації. В Україні діють десятки громадських організацій, які представляють інтереси перекладачів. Це і регіональні об'єднання, і групи за видами перекладу. Такі ГО як “Український інститут перекладу” та “Українська лінгвістична асоціація” ведуть роботу із розробки національних галузевих стандартів, лобіювання професійних інтересів, співпраці із закладами вищої освіти, підготовки й акредитації освітніх програм. Унікальним об'єднувачим чинником була професійна група “Українські перекладачі” в соціальній мережі Facebook. Групу було заархівовано 10 січня 2020 року, а її місію продовжили одразу кілька нових майданчиків для професійного спілкування.

Щоб гідно протистояти зазначеним вище викликам, перекладач конференцій має бути у хорошій фізичній формі і мати стійку психіку, він мусить зберігати витримку і холодний розум навіть у надзвичайних ситуаціях. Йому мають бути властиві такі психічні характеристики як здатність до миттєвої концентрації, швидка реакція, легке запам'ятовування. Серед фізичних характеристик слід відзначити приємний тембр голосу, бездоганну дикцію, плавність мовлення. Тактовність у поведінці, толерантність у ставленні, гнучкість і ввічливість у спілкуванні, увага до деталей також є необхідними фаховими особистісними характеристиками конференц-перекладача, як і фізична витривалість, конче необхідна при частих переїздах, зміні часових поясів, роботі на виїзді або за кордоном, в умовах підвищеного тиску або багатозадачності [13].

Перекладачі конференцій можуть працювати як фізичні особи підприємці, які надають індивідуальні послуги різного рівня складності різноманітним клієнтам, як численним приватним особам, так і міжнародним підприємствам або організаціям. Вони можуть бути службовцями, які працюють у державних або міжнародних установах,

(Актуальні питання перекладознавства [Актуальные вопросы переводоведения])

Базові компетентності перекладача конференцій (Українською)

[Базовые компетентности переводчика конференций (На укр. яз.)]

© Олєфір Г. І., Дейнеко І. А., Дейнеко І. В. [Олєфир А. И., Дейнеко И. А., Дейнеко И. В.]

hanna.olefir@gmail.com, ivan.deineko@uati.org, iryna.deineko@uaci.pro

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

після успішного проходження відповідного конкурсу. Також конференц-перекладачі можуть бути найманими працівниками на державних або приватних підприємствах. У наш час розвиток цифрових технологій дозволяє конференц-переклад віддалено, без безпосередньої присутності перекладача у залі, за наявності камер та швидкісного широкосмугового інтернету. Подібні технології дозволяють легко знаходити потрібні мовні пари, де б не перебували їхні носії, і забезпечувати синхронний переклад там, де і ньому є потреба на визначений момент.

Як і в будь-якій вільній професії, перекладач конференцій несе пряму відповідальність перед своїми клієнтами щодо якості послуг, які він надає. Якість перекладу визначається на основі критеріїв, розроблених Міжнародною асоціацією конференц-перекладачів (АПС), де визначені суворі правила щодо передачі повідомлення та результату послуг перекладу [10]. Багато в чому вимоги щодо якості усного перекладу співпадають з вимогами до якості письмового перекладу, про що ми писали раніше у своїй статті [1]. Але існують і особливі вимоги. Зокрема деонтологічним кодексом передбачено повне і суворе збереження перекладачем професійної таємниці. У разі її розголошення або використання заради своєї вигоди передбачені суворі санкції. Також висувається вимога пунктуальності. Перекладач конференцій не повинен ніколи спізнюватися на захід, навіть якщо власне учасники зустрічі затримуються. Більше того, йому рекомендовано приходити раніше, щоб мати змогу ознайомитися із умовами роботи, перевірити апаратуру і налаштування звуку в навушниках, якщо йдеться про синхронний переклад [11].

Конференц-переклад, зазвичай, забезпечують перекладачі загального профіля. Тому, щоб успішно впоратись із завданням, опанувати необхідну термінологію і орієнтуватися в темі обговорення, потрібна ґрунтовна підготовка до заходу. Досвід, набутий протягом певного часу, поступово дозволяє перекладачеві спеціалізуватися у визначеній галузі (медицина, фармацевтика, сільське господарство,

(Current issues in translation studies)

Core Competences of a Conference Interpreter (in Ukrainian)

[Bazovi kompetentnosti perekladacha konferencij]

© Olefir H. I., Deineko I. A., Deineko I. V. [Olefir G. I., Deineko I. A., Deineko I. V.]

hanna.olefir@gmail.com, ivan.deineko@uati.org, iryna.deineko@uaci.pro

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

інформаційні технології, фінанси, будівництво, освіта, екологія, право тощо), що може стати вирішальним критерієм відбору для замовника, як і ознакою високого стандарту якості послуг, “доданою вартістю” перекладача.

Слід зазначити, що конференц-переклад призначений виключно для слухачів, які беруть безпосередню участь у зібранні. Тому, згідно із положеннями міжнародних угод щодо авторського права, жоден аудіо або відео запис, включаючи аматорський або для приватного користування, здійснений учасниками заходу, не може бути зроблений без попередньої згоди на те перекладача. У разі наданої згоди на запис і/або викладення перекладу в інтернеті, тим самим відмови від авторських прав, перекладачеві має бути передбачена додаткова оплата.

Висновки. Робота перекладача конференцій залишається елітною фаховою діяльністю. Перебуваючи завжди в тіні, його послуги в наш час є незамінними, з огляду на активізацію обмінів інформацією і потребою в одночасному багатомовному спілкуванні, зумовлені глобалізаційними процесами в сучасному суспільстві. Для успішного виконання професійної діяльності конференц-перекладача необхідні такі якості: комунікативні здібності, вербальні здібності (вміння чітко і зв’язано викладати думки, гарно поставлене мовлення, багатий словниковий запас), розвинені здібності невербального спілкування (координація рухів, точність рухів рук, пальців пластичність рухів, володіння мімікою, сила і взаємозв’язок слухових, зорових, рухових, тактильних відчуттів), високий рівень організаторських здібностей, гарна пам’ять, гнучкість розумових процесів, високий рівень розподілу уваги (здатність приділяти увагу кільком об’єктам одночасно), здатність тривалий час займатися однорідним видом діяльності, здатність реактивно приймати рішення в умовах ситуації, яка швидко змінюється, здатність подавати матеріал із урахуванням особливостей конкретної аудиторії, фізична і психічна витривалість, висока працездатність. Серед особистісних якостей і нахилів слід зазначити ввічливість, тактовність, вихованість,

(Актуальні питання перекладознавства [Актуальные вопросы переводоведения])

Базові компетентності перекладача конференцій (Українською)

[Базовые компетентности переводчика конференций (На укр. яз.)]

© Олєфір Г. І., Дейнеко І. А., Дейнеко І. В. [Олєфир А. И., Дейнеко И. А., Дейнеко И. В.]

hanna.olefir@gmail.com, ivan.deineko@uati.org, iryna.deineko@uaci.pro

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

винахідливість, дотепність, енергійність, наполегливість,
 доброзичливість, толерантність, терпеливість, зібраність,
 цілеспрямованість, відповідальність, ініціативність, самокритичність,
 активну громадянську позицію, емоційну стійкість, стійкий хорошиий стан
 нервової системи, гарний стан мовленнєвого апарату, гарний стан
 серцево-судинної системи, почуття власної гідності, ерудованість,
 порядність, витриманість.

Література:

1. Олєфір, Г. І., Дейнеко, І. А., Дейнеко, І. В. «Політика якості перекладів у Європейському парламенті.» *Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики* 34 (2018): 177-188.
2. Hoof, H. *De l'identité des interprètes au cours des siècles*, access: https://cvc.cervantes.es/lengua/hieronymus/pdf/03/03_009.pdf
3. Lederer, M. *La traduction aujourd'hui. Le modèle interprétatif*. (Paris, Hachette, Collection, 1994), 224.
4. Mounin, G. *Les Belles infidèles* (Paris, Cahiers du Sud, 1955), 160.
5. Seleskovitch, D. *L'interprète dans les conférences internationales: problèmes de langage et de communication* (Paris, Lettres modernes Minard, coll. Cahiers Champollion, 1968), 261.
6. Seleskovitch, D., Lederer, M. *Interpréter pour traduire* (Paris, Didier érudition, 1984), 311.
7. Seleskovitch, D., Lederer, M. *Pédagogie raisonnée de l'interprétation* (Paris, Didier, Érudition/Opoc, 1989), 281.
8. Widlund-Fantini, A.-M. *André Kaminker: une courte biographie*, access: <http://aiic.gr/page/7915/andre-kaminker-une-courte-biographie/lang/2>
9. Widlund-Fantini, A.-M. *Constantin Andronikof: une courte biographie*, access: <https://aiic.net/page/8353/constantin-andronikof-une-courte-biographie/lang/2>

Джерела ілюстративного матеріалу:

10. AIIC, access: <https://aiic.net>
11. AIIC. Code of professional ethics. Version 2018, access: <http://aiic.net/p/6724>

(Current issues in translation studies)

Core Competences of a Conference Interpreter (in Ukrainian)

[Bazovi kompetentnosti perekladacha konferencij]

© Olefir H. I., Deineko I. A., Deineko I. V. [Olefir G. I., Deineko I. A., Deineko I. V.]

hanna.olefir@gmail.com, ivan.deineko@uati.org, iryna.deineko@uaci.pro

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

12. AIIC *Écoles d'interprètes*, access: <https://aiic.net/directories/schools/georegions/>
13. AIIC. Rules & by-laws, access: <http://aiic.net/p/4036>
14. DIN 2347 Übersetzungen – und Dolmetschdienstleistungen – Dolmetschdienstleistungen – Konferenzdolmetschen, access: <https://www.din.de/de/mitwirken/normenausschuesse/nat/normen/wdc-beuth:din21:268573014>
15. ISO 13611:2014 Interpreting – Guidelines for community interpreting, access: <https://www.iso.org/standard/54082.html>
16. ISO 2603:2016 Simultaneous interpreting – Permanent booths – Requirements, access: <https://www.iso.org/standard/67065.html>
17. ISO 20109:2016 Simultaneous interpreting – Equipment – Requirements, access: <https://www.iso.org/standard/67063.html>
18. ISO 4043:2016 Simultaneous interpreting – Mobile booths – Requirements, access: <https://www.iso.org/standard/67066.html>
19. ISO 20108:2017 Simultaneous interpreting – Quality and transmission of sound and image input – Requirements, access: <https://www.iso.org/standard/67062.html>
20. ISO 18841:2018 Interpreting services – General requirements and recommendations, access: <https://www.iso.org/standard/63544.html>
21. ISO 20228:2019 Interpreting services – Legal interpreting – Requirements, access: <https://www.iso.org/standard/67327.html>
22. ISO 22259:2019 Conference systems – Equipment – Requirements, access: <https://www.iso.org/standard/72988.html>

References:

1. Olefir H. I., Deineko I. A., Deineko I. V. «Translation quality policy in the European Parliament.» *Problemy semantyky, prahmatyky ta kohnityvnoi linhvistyky*34 (2018): 177-188 (in Ukrainian)
2. Hoof H. *De l'identité des interprètes au cours des siècles*, access: https://cvc.cervantes.es/lengua/hieronymus/pdf/03/03_009.pdf
3. Lederer M. *La traduction aujourd'hui. Le modèle interprétatif*. (Paris, Hachette, Collection, 1994), 224.
4. Mounin G. *Les Belles infidèles* (Paris, Cahiers du Sud, 1955), 160.
5. Seleskovitch D. *L'interprète dans les conférences internationales: problèmes de langage et de communication* (Paris, Lettres modernes Minard, coll. Cahiers

(Актуальні питання перекладознавства [Актуальные вопросы переводоведения])

Базові компетентності перекладача конференцій (Українською)

[Базовые компетентности переводчика конференций (На укр. яз.)]

© Олєфір Г. І., Дєйнеко І. А., Дєйнеко І. В. [Олєфір А. И., Дєйнеко И. А., Дєйнеко И. В.]
hanna.olefir@gmail.com, ivan.deineko@uati.org, iryna.deineko@uaci.pro

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

- Champollion, 1968), 261.
6. Seleskovitch D., Lederer M. *Interpréter pour traduire* (Paris, Didier érudition, 1984), 311.
 7. Seleskovitch D., Lederer M. *Pédagogie raisonnée de l'interprétation* (Paris, Didier, Érudition/Opoce, 1989), 281.
 8. Widlund-Fantini A.-M. *André Kaminker: une courte biographie*, access: <http://aiic.gr/page/7915/andre-kaminker-une-courte-biographie/lang/2>
 9. Widlund-Fantini A.-M. *Constantin Andronikof: une courte biographie*, access: <https://aiic.net/page/8353/constantin-andronikof-une-courte-biographie/lang/2>
 10. AIIC, access: <https://aiic.net>
 11. AIIC. Code of professional ethics. Version 2018, access: <http://aiic.net/p/6724>
 12. AIIC Écoles d'interprètes, access: <https://aiic.net/directories/schools/georegions/>
 13. AIIC. Rules & by-laws, access: <http://aiic.net/p/4036>
 14. DIN 2347 Übersetzungen – und Dolmetschdienstleistungen – Dolmetschdienstleistungen – Konferenzdolmetschen, access: <https://www.din.de/de/mitwirken/normenausschuesse/nat/normen/wdc-beuth:din21:268573014>
 15. ISO 13611:2014 *Interpreting – Guidelines for community interpreting*, access: <https://www.iso.org/standard/54082.html>
 16. ISO 2603:2016 *Simultaneous interpreting – Permanent booths – Requirements*, access: <https://www.iso.org/standard/67065.html>
 17. ISO 20109:2016 *Simultaneous interpreting – Equipment – Requirements*, access: <https://www.iso.org/standard/67063.html>
 18. ISO 4043:2016 *Simultaneous interpreting – Mobile booths – Requirements*, access: <https://www.iso.org/standard/67066.html>
 19. ISO 20108:2017 *Simultaneous interpreting – Quality and transmission of sound and image input – Requirements*, access: <https://www.iso.org/standard/67062.html>
 20. ISO 18841:2018 *Interpreting services – General requirements and recommendations*, access: <https://www.iso.org/standard/63544.html>
 21. ISO 20228:2019 *Interpreting services – Legal interpreting – Requirements*, access: <https://www.iso.org/standard/67327.html>
 22. ISO 22259:2019 *Conference systems – Equipment – Requirements*, access: <https://www.iso.org/standard/72988.html>

(Current issues in translation studies)

Core Competences of a Conference Interpreter (in Ukrainian)

[Bazovi kompetentnosti perekladacha konferencij]

© Olefir H. I., Deineko I. A., Deineko I. V. [Olefir G. I., Dejneko I. A., Dejneko I. V.]
hanna.olefir@gmail.com, ivan.deineko@uati.org, iryna.deineko@uaci.pro

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАГМАЛІНГВІСТИКИ
[CURRENT ISSUES IN PRAGMALINGUISTICS /
АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ПРАГМАЛИНГВИСТИКИ]

УДК 811.133.1'371

Стаття надійшла до редакції [Article received /

Статья поступила в редакцию] – 23.07.2019 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism / Проверено на плагиат] – 27.07.2019 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text / Оригинальность текста] – 97.31 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2020.37.10>

МАРКОВАНІ ТА НЕМАРКОВАНІ АТРИБУТИВНІ КОНСТРУКЦІЇ У
СКЛАДІ ВТОРИННОГО ПРЕДИКАТА У ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВІ

Юлія Любомирівна Зелена (м. Львів, Україна)

zelena_j@ukr.net

Асистент кафедри французької філології

Львівського національного університету імені Івана Франка

(Міністерство освіти і науки України)

79000, м. Львів, вул. Університетська, 1

Статтю присвячено дослідженню маркованих та немаркованих атрибутивних конструкцій, враховуючи вплив механізмів семантичного трансферування, зважаючи на їх продуктивний потенціал. Виконано структурно-семантичну характеристику видів атрибутивних конструкцій з огляду на дві вихідні теорії – врахування статусу референта та актуального членування речення. Проведено самостійне дослідження взаємозв'язків між проявами предикації та семантико-синтаксичною структурою речення, завдяки визначенню валентних властивостей атрибутивних дієслів. Описано та унаочнено відмінності між різними типами конструкцій з атрибутивним додатком та встановлено, що існує прямий зв'язок між типом атрибутивних речень й появою предикативних відносин.

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Актуальные вопросы прагмалингвистики])

Марковані та немарковані атрибутивні конструкції у складі вторинного предиката у французькій мові (Українською) [Маркированные и немаркированные конструкции в составе вторичного предиката во французском языке (На укр. яз.)]

© Зелена Ю. Л. [Зеленая Ю. Л.] zelena_j@ukr.net

Ключові слова: марковані та немарковані конструкції, інформаційна структура речення, статус референта, неозначена та означена номінальна синтагма, актантний вузол, предикативний фокус, складний вторинний предикат.

MARKED AND NON-MARKED ATTRIBUTE STRUCTURES WITHIN A SECONDARY PREDICATE IN THE FRENCH LANGUAGE

Iuliia L. Zelena (Lviv, Ukraine)

zelena_j@ukr.net

Assistant Professor Postgraduate Student
at the Department of French Philology
Lviv National University named after Ivan Franko
(Ministry of Science and Education)
79000, Lviv, Universytetska Str. 1

The article is devoted to the study of marked and unmarked attributive constructions, considering the influence of semantic transfer mechanisms, taking into account their productive potential. Structural and semantic characterization of types of attributive constructions is performed in light of two initial theories – in view of referent status and actual sentence fragmentation. An independent research of relations between predication manifestations and the semantic and syntactic structure of a sentence has been performed by determining the valence properties of attributive verbs. The distinction between different types of constructions with the attribute complement is described and it is specified that there is a direct correlation between the type of attributive sentences and the emergence of predicative relation. The article is dedicated to the analysis of modification of the information structure and the status of the referent in sentences containing attributive object. Given the types of interpretation of attributive sentences and, based on the results of contextual analysis, it became possible to prove that change of argumentative structure in verbal group gives a reason to treat attributive verb with elements SN2 and X as a predicative focus of the sentence and permit to consider it as the complex secondary predicate.

Keywords: marked and unmarked constructions, sentence information structure, definite and indefinite nominal syntagm, actant node, predicative focus, complex secondary predicate.

(Current issues in pragmalinguistics)

Marked and Non-Marked Attribute Structures within a Secondary Predicate in the French Language (in Ukrainian) [Markovani ta nemarkovani atrybutyvi konstrukcii u skladi vtorynnogo predykata u francuz'kij movi]

© Zelena I. L. [Zelena Ju. L.] zelena_j@ukr.net

МАРКИРОВАННЫЕ И НЕМАРКИРОВАННЫЕ КОНСТРУКЦИИ В СОСТАВЕ ВТОРИЧНОГО ПРЕДИКАТА ВО ФРАНЦУЗСКОМ ЯЗЫКЕ

Юлия Любомировна Зеленая (г. Львов, Украина)

zelena_j@ukr.net

Ассистент кафедры французской филологии
Львовского национального университета имени Ивана Франко
(Министерство образования и науки Украины)
79000, г. Львов, ул. Университетская, 1

Статья посвящена исследованию маркированных и немаркированных атрибутивных конструкций, учитывая влияние механизмов семантического трансферирования, рассматривая их продуктивный потенциал. Выполнена структурно-семантическая характеристика видов атрибутивных конструкций, беря во внимание две исходные теории – учета статуса референта и актуального членения предложения. Проведено самостоятельное исследование взаимосвязей между проявлениями предикации и семантико-синтаксической структурой предложения, благодаря определению валентных свойств атрибутивных глаголов. Описаны и показаны различия между различными типами конструкций с атрибутивным дополнением и установлено, что существует прямая связь между типом атрибутивных предложений и появлением предикативных отношений.

Ключевые слова: маркированные и немаркированные конструкции, информационная структура предложения, статус референта, неопределенная и определенная номинальная синтагма, актантный узел, предикативный фокус, сложный вторичный предикат.

ВСТУП

З урахуванням досягнень сучасних лінгвістичних теорій та з огляду на засади когнітивної та інтерпретаційної лінгвістики, переглядається роль змістового аспекту мовлення, враховуючи комунікативні інтенції мовця та перехід до семантико-функціонального осмислення синтаксису. Речення за участю атрибутивних конструкцій, у яких реалізується вторинна

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Актуальные вопросы прагмалингвистики])

Марковані та немарковані атрибутивні конструкції у складі вторинного предиката у французькій мові (Українською) [Маркированные и немаркированные конструкции в составе вторичного предиката во французском языке (На укр. яз.)]

© Зелена Ю. Л. [Зеленая Ю. Л.] zelena_j@ukr.net

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

предикація, є результатом складних процесів, які супроводжуються змінами як семантико-синтаксичних зв'язків між компонентами мовленнєвої структури, так і прагматичних аспектів їх реалізації у мовленні.

Визначення передумов виникнення предикативних зв'язків у мовних конструкціях, з метою встановлення можливості існування валентних обмежень та зв'язку між змістовим наповненням дієслів, становить мету та завдання сучасних мовознавчих розвідок. Відтак, різноманітні прояви та втілення предикації знаходяться у центрі сучасних підходів до питання дослідження особливостей предикативної структури речення, аналізу різних форм предикації та їх впливу на реорганізацію аргументативної структури. Зокрема, йдеться про праці: Ж. Альбреспіта, Р. Друетти, А. Лемарешаля, Ж. Гард Тамін, Е. Гаву і М. П'єрарда, Ж.-М. Мерль Ж. Франсуа і М. Сенешаля, монографії П. Кадіо, Ж.-К. Каліфі, Л. Меліса, Ф. Міллера, К. Мюллера.

Актуальність теми дослідження зумовлена потребою розширити розуміння вторинної предикації, шляхом визначення маркованих та немаркованих структур у складі атрибутивних конструкцій та довести взаємодоповнюючий вплив категорій предикативності та атрибутивності в мові.

Метою дослідження є проведення комплексного аналізу маркованих та немаркованих атрибутивних конструкцій для виявлення їх продуктивного предикативного потенціалу в сучасній французькій мові, з опертям на теорію валентності, дієслівної семантики та вторинної предикації.

Об'єктом дослідження є мовні конструкції за участю атрибутивного (не)прямого додатка в контексті формування предикативних зв'язків.

Предметом дослідження є аспекти виникнення атрибутивних та предикативних зв'язків при формуванні атрибутивних комплексів (маркованих та немаркованих атрибутивних конструкцій), враховуючи вплив механізмів семантичного трансферування, зважаючи на їх продуктивний потенціал.

Фактичний матеріал дослідження становили близько 250 фразових одиниць, дібраних методом суцільної вибірки з порталу Національного центру

(Current issues in pragmalinguistics)

Marked and Non-Marked Attribute Structures within a Secondary Predicate in the French Language (in Ukrainian) [Markovani ta nemarkovani atrybutyvn konstrukcii' u skladi vtorynnoho predykata u francuz'kij movi]

© Zelena I. L. [Zelena Ju. L.] zelena_j@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

текстових та лексичних ресурсів (Centre National de Ressources Textuelles et Lexicales – CNRTL), з баз даних *Frantext* та *TLFi* (Trésort de la langue française informatisé).

Наукова новизна визначається ступенем систематизації та глибини дослідження семантико-функціональних особливостей атрибутивних конструкцій в площині дослідження їх комунікативної та прагматичної природи.

Різноманіття форм, якими представлені конструкції за участі атрибутивного додатка (далі АД) та їх продуктивний потенціал, на жаль, не достатньо розглянуто в повному обсязі. Саме тому, в межах даної статті, вважаємо за необхідне поглибити вивчення питання типології конструкцій з АД (не)прямого додатка, беручи до уваги особливості селективного відбору класу іменної синтагми АД додатка (*SN2*). У якості вихідних тез для аналізу, ми обрали загальну класифікацію атрибутивних речень Ф. Хігінса [6] та дві теорії – врахування статусу референта та актуального членування речення. Вважаємо, що для досягнення поставлених цілей нашого дослідження, доцільно буде провести загальну розвідку типології атрибутивних конструкцій, з точки зору теорії предикації.

Передусім, розглянемо особливості типології атрибутивних речень та врахуємо аналіз статусу референта. Згідно класифікації дослідника Ф. Хігінса [6], йдеться про чотири основних типи атрибутивних речень: предикативні, оцінкові, ідентифікуючі та визначення. При аналізі типів атрибутивних речень, він вперше вказує на те, що, виходячи з типу номінальної синтагми *SN2* у конструкції *SN1 + SV + SN2*, де *SN1* – іменна синтагма підмета, *SV* – дієслівна синтагма та *SN2* – іменна синтагма АД додатка, можна виділити речення, інформативна структура яких не є маркованою (через відсутність детермінанта). Загалом, дослідник виділяє: речення ідентифікуючого типу, в яких, завдяки вживанню атрибутивного додатка вноситься нова інформація (неозначена іменна синтагма); специфікуючого типу, в яких вживається означена іменна синтагма; предикативного типу, речення з немаркованими структурами та визначення – речення, які містять підмет, зазвичай, виражений

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Актуальные вопросы прагмалингвистики])

Марковані та немарковані атрибутивні конструкції у складі вторинного предиката у французькій мові (Українською) [Маркированные и немаркированные конструкции в составе вторичного предиката во французском языке (На укр. яз.)]

© Зелена Ю. Л. [Зеленая Ю. Л.] zelena_j@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

вказівним займенникам *се*.

В подальших лінгвістичних дослідженнях, типологія Ф. Хігінса була неодноразово переосмислена, зокрема лінгвістами бельгійської школи Е. Тоббак [10] та М. ван Петенгем [11], при поєднанні двох теорій – врахування статусу референта та актуального членування речення.

З нашого боку, уточнимо, що, у світлі теорій актуального членування речення також мають місце різні погляди поряд з класичним темо-рематичним поділом. Так, у різних авторів, зустрічаємо такі терміни: топік і фокус (М. Холідей) [5]; основа і предикативна частина (І. П. Распопов) [3]; топік і коментар (Ш. Лі та С. Томсон [8], Е. Тоббак [10]). Якщо порівняти класичні терміни теми і реми з поняттями топік і коментар, які пропонують вказані дослідники, то, додамо, що їх, передусім, розрізняє взаємодія між різними рівнями аналізу та дискурсивна площина, на яку вони орієнтовані. Представниця сучасної бельгійської школи Е. Тоббак [10] здійснює спробу переглянути підхід до традиційного темо-рематичного підходу, з точки зору аналізу речень, які містять АД (не)прямого додатка. Мовознавця пропонує нові терміни: *un topique prototypique continu* – прототипний неперервний топік та *un topique nouveau (ou discontinu)* – новий топік (або переривчастий) топік та вказує наступне: «для конструкцій з АД додатка характерним є те, що підмет являє собою або прототипний неперервний топік або новий топік, виходячи з існування певних кореляційних зв'язків між когнітивним статусом референта, його синтаксичною формою та потенційною можливістю референта функціонувати у обох формах» [10, с. 54].

Таким чином, висунута гіпотеза про те, що предикативні відносини, які виникають в атрибутивних реченнях з АД непрямого додатка, особливо з прийменником *comme*, належать до маркованих атрибутивних конструкцій (аналогі оцінкових, ідентифікуючих, специфікуючих речень та визначень, згідно типології Ф. Хігінса). Натомість, предикативні відносини в реченнях, без непрямого додатку, слід віднести до атрибутивних немаркованих конструкцій (аналогі речень предикативного типу, за Ф. Хігінсом [6]).

Загалом, неозначені іменні синтагми (*SN indéfinis*) часто вказують на те,

(Current issues in pragmalinguistics)

Marked and Non-Marked Attribute Structures within a Secondary Predicate in the French Language (in Ukrainian) [Markovani ta nemarkovani atributyvni konstrukcii u skladi vtorynnogo predykata u francuz'kij movi]

© Zelena I. L. [Zelena Ju. L.] zelena_j@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

що референт не є означеним, через це, рідко їхнє вживання може сприяти «топікалізації» повідомлення. Ненаголошені займенники, зі свого боку, позначають активні референти, тобто ті, які є центром повідомлення, власне звідси й випливає властивість позначення «топікалізованих» виражень в чистому вигляді. Згідно твердження дослідника Т. Жівона [4], важливою є також відстань між займенником та попередньою згадкою референта у висловленні: зазвичай йдеться про попереднє речення [4, с. 21]. В проміжному положенні між двома крайніми вираженнями референта – неозначеною номінальною синтагмою та ненаголошеними займенниками, знаходяться означені іменні синтагми. За своєю природою, позначення ідентифікуючих референтних зв'язків можуть, або ні, займати позицію топика у реченні.

Запропонована таблиця представляє частоту вживання особових займенників, означених та неозначених іменних синтагм, а також власних іменників для двох типів АД додатка (Табл. 1).

Граматичний клас номінальної синтагми SN2	АД прямого додатка		АД непрямого додатка	
	Кількість прикладів (390)	Відсоткове відношення (100,0 %)	Кількість прикладів (900)	Відсоткове відношення (100 %)
Особовий займенник	190	48,6 %	264	27,7 %
Власна назва	32	8,2 %	149	15,6 %
Означена іменна синтагма	164	41,9 %	512	53,7 %
Неозначена іменна синтагма	5	1,3 %	29	3,0 %

Табл. 1. Співвідношення між граматичним класом іменної синтагми і типом АД додатка

З даних таблиці випливає, що частота вживання особових займенників є пропорційно більшою для АД прямого додатка (48,6 %), ніж для АД непрямого додатка (27,7 %). Елемент SN2 нерідко інтерпретується,

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Актуальные вопросы прагмалингвистики])

Марковані та немарковані атрибутивні конструкції у складі вторинного предиката у французькій мові (Українською) [Маркированные и немаркированные конструкции в составе вторичного предиката во французском языке (На укр. яз.)]

© Зелена Ю. Л. [Зеленая Ю. Л.] zelena_j@ukr.net

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

як необмежений топік з огляду на предикативні відносини, які не є маркованими і таким чином, протиставляються до тих, які є маркованими (наприклад, прийменником *comme*). Таким чином, отримані дані є першим аргументом на захист гіпотези, згідно якої АД прямого додатка наближається до атрибутивних немаркованих конструкцій, тобто тих, які є властивими для речень чисто предикативного типу. Натомість, АД непрямого додатка можна віднести до класу атрибутивних маркованих конструкцій.

У розгляді даної гіпотези, можемо дійти висновку, що, при інтерпретації типів атрибутивних речень, які містять АД додатка, логічним виявляється те, що у реченнях з АД прямого додатка, елемент SN2 слід вважати темою (топіком), тоді, як у реченнях з АД непрямого додатка, елемент SN2 не буде прототипним і вважатиметься фокусом предикативних відносин. Звідси випливає також те, що відносини між граматичною формою та інформаційним статусом дозволяють висловити думку про суттєві відмінності, з точки зору предикативного потенціалу, двох типів АД додатка – прямого та непрямого. Не менш важливим є висновок, що існує прямий зв'язок між типом атрибутивних речень і появою предикативних відносин.

Продовжимо наш аналіз підходом дослідника К. Ламбрехта [7] до типології речень та наведемо його погляди на розподіл речень на два типи – марковані та немарковані. Так, на його думку, речення типу «топік»-«коментар» із канонічним порядком слів SV(O) (дієслово-додаток) є немаркованою прагматичною структурою. Речення з аргументативним фокусом, позначені мовознавцем як речення ідентифікуючого типу. Їхня комунікативна функція полягає в наданні референта, який ідентифікує аргумент, якого не вистачає у реченні, яке позначає відкриту пресупозицію. На відміну від речень попереднього типу, у яких присудок є частиною пресупозиції, речення з аргументативним фокусом нерідко являють собою синтаксичну структуру, в якій останній співпадає з синтаксичною функцією підмета. Саме в таких реченнях допускається відхилення від прямого

(Current issues in pragmalinguistics)

Marked and Non-Marked Attribute Structures within a Secondary Predicate in the French Language (in Ukrainian) [Markovani ta nemarkovani atributyvni konstrukcii' u skladi vtorynnogo predykata u francuz'kij movi]

© Zelena I. L. [Zelena Ju. L.] zelena_j@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

порядку слів та можуть з'являтися марковані синтаксичні структури. Таким чином К. Ламрехт [7, с. 61] обґрунтовує, що порядок слів у реченні є одним із головних параметрів для розрізнення різних типів речень, в тому числі атрибутивних. Ми погоджуємося з ним і використовуємо його погляди при визначенні, із загального переліку, тих атрибутивних дієслів з АД (не)прямого, які дозволяють інверсію елементів всередині атрибутивної конструкції.

При порівнянні типологій двох аворів (Ф. Хігінса та К. Ламбрехта), а також завдяки аналізу фактичного матеріалу для пошуку типових конструкцій з АД (не)прямого додатка, ми встановили присутність певних розходжень. Зокрема, Ф. Хігінс [6, с. 127] стверджує, що «інверсія членів речення, пов'язаних предикативним зв'язком не є прийнятною у атрибутивних реченнях ідентифікуючого, визначаючого та предикативного типу». Він додає, що саме у реченнях специфікаційного типу, які містять марковану інформаційну структуру та виявляють присутність аргументативного фокусу, ця ознака виявляється головною. Однак, у порівнянні цих ознак з типологією К. Ламбрехта [7, с. 64], виявляємо те, що вони відповідають опису речень ідентифікуючого типу. Зазначимо, що в нашому дослідженні ми дотримуємося типології першого автора, оскільки вона нам видається ширшою та більш обґрунтованою, з огляду на вибір відповідної термінології.

Для повноти аналізу наведемо також погляд дослідниці М. ван Петенгем [12], частково полемізує з К. Ламбрехтом та подає наступне уточнення: «речення специфікуючого типу у французькій мові, загалом представляють інверсію підмета та присудка» [12, с. 128]. Вона також визначає найсприятливіші умови, для появи атрибутивної синтагми, а саме говорить про антепозицію до підмета (1).

(1) *La seule matière possible pour l'exécution du monument est le ciment.* [9, с. 86].

Таким чином, ми отримуємо підтвердження, що в реченнях специфікаційного типу, власне підмет надає нову інформацію у речення і є

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Актуальные вопросы прагмалингвистики])
Марковані та немарковані атрибутивні конструкції у складі вторинного предиката у французькій мові (Українською) [Маркированные и немаркированные конструкции в составе вторичного предиката во французском языке (На укр. яз.)]

© Зелена Ю. Л. [Зеленая Ю. Л.] zelena_j@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

фокусом висловлення. Тому, в нашому дослідженні, ми ставимо за мету визначити чи факт прийняття інверсії елементів SN2 (дodatka) та X (АД додатка) у реченнях специфікуючого типу є єдиною підставою для виникнення в них вторинної предикації.

При дослідженні атрибутивних конструкцій у нашому корпусі, ми виділили два види дієслів, які дозволяють як прямий порядок елементів SN2 (дodatka) та X (АД додатка) в атрибутивній конструкції, так і інверсію даних складових. Йдеться, зокрема про дієслова, які виражають судження та оцінку (*considérer, estimer, juger, croire, penser, trouver*) та каузативні дієслова (*rendre, garder*). В результаті аналізу, ми виявили, що лише третя частина дієслів (11 з 35 проаналізованих) мають позитивні показники. Вважаємо, що це пов'язано, насамперед, з їх валентними обмеженнями.

Нагадаємо, що в якості засобів зміни дієслівної валентності мовознавці розглядають зміну стану, вживання займенникової форми дієслів та каузативних конструкцій тощо. Сучасний представник бельгійської мовознавчої школи М. П'єрард [9, с. 499] вважає, що останній тип дієслів володіє рисами «фактивних операторів», які можна порівняти з модальним дієсловом *faire*. Він пропонує авторський термін «дієслова-вектори», оскільки скидається на те, що вони самі спочатку «обирають додаток, для того, щоб потім, під дією складного присудка V (дієслово) + АД додатка, він набує певної характеристики й надалі залишається нею маркованим». Дослідник запропонував довести присутність фактивної складової в аргументативній структурі атрибутивних дієслів у таких прикладах (2-4).

(2) *Le professeur a rendu Jean nerveux. = Le professeur a fait que Jean est devenu nerveux.* [9, с. 502].

(3) *Le médicament a gardé Marie éveillée/en vie. = Le médicament a fait que Marie reste éveillée/en vie.* [9, с. 502].

(4) *Ils laissent les enfants tranquilles. = Ils font que les enfants puissent être tranquilles.* [9, с. 503].

Однак, автор не пояснює того, як дієслово може одночасно

(Current issues in pragmalinguistics)

Marked and Non-Marked Attribute Structures within a Secondary Predicate in the French Language (in Ukrainian) [Markovani ta nemarkovani atributyvni konstrukcii u skladi vtorynnogo predykata u francuz'kij movi]

© Zelena I. L. [Zelena Ju. L.] zelena_j@ukr.net

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

здійснювати вплив на елементи $SN2$ та X і формувати складений присудок з АД додатка. Натомість, ми висуваємо припущення, що в згаданому типі дієслів присутні риси «допоміжних» дієслів. Толерування інверсії елементів $SN2$ та X , в атрибутивних конструкціях, пояснює втрату рис повнозначних дієслів та відповідне набуття рис допоміжних дієслів. Так, якщо припустити, що дані атрибутивні дієслова дійсно можна трактувати як допоміжні, то в атрибутивному реченні із структурою $SN1 - V - SN2 - X$, власне елемент X , тобто АД (не)прямого додатка і є його предикативним центром, оскільки дієслово, яке мало б виконувати таку функцію, стало допоміжним і його центр змістився. Якщо дана гіпотеза виявляється дійсною, то роль елемента $SN2$ в даній структурі теж повинна бути переглянута, оскільки, з точки зору інформативної структури речення, його референт разом із дієсловом, яке стало допоміжним і елементом X , представляють частину предикативного фокуса речення і, отже, його можна визначити як «складний вторинний предикат».

Висновки

Ми зосередили нашу увагу на реченнях з участю АД (не)прямого додатка та вивченні особливостей природи інформаційної структури та статусу референта $SN2$ у реченнях із структурою $SN1 - V - SN2 - X$. Зокрема, при спробі усунути елемент X із речення ми з'ясували, що це призводить до розірваності та невизначеності у висловленні, оскільки, з огляду на актантний вузол у реченні, вони виявилися важливими для його загального змісту. Це надало нам підстави ствердити, що відкидання одного з складових елементів з речень, які містять АД, на семантичному рівні, рівнозначне усуненню з речення атрибутивної предикації загалом, що й доводить факт її присутності у таких конструкціях.

В свою чергу, в плані перспектив подальших досліджень, даний висновок виявляє необхідність загального розгляду питання інтерпретації атрибутивних конструкцій та валентних обмежень дієслів, які вводять як АД підмета, так і АД (не)прямого додатка у речення. Відзначимо, що у реченнях з

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Актуальные вопросы прагмалингвистики])

Марковані та немарковані атрибутивні конструкції у складі вторинного предиката у французькій мові (Українською) [Маркированные и немаркированные конструкции в составе вторичного предиката во французском языке (На укр. яз.)]

© Зелена Ю. Л. [Зеленая Ю. Л.] zelena_j@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

інтерпретацією суміжності, інтеграція атрибутивної предикації через специфічну синтаксичну структуру підрядності, в межах предикативної ієрархії, відрізняється від речень з обставинною інтерпретацією. Щодо підрядних конструкцій, то їхні особливості не рідко перегукуються з характерними, для речень з інтерпретацією суміжності. Підсумуємо, що врахування особливостей інтерпретації атрибутивних конструкцій, надають змогу підтвердити важливість відокремлення синтаксичної та семантичної детермінації складових елементів таких конструкцій.

Література

1. Вихованець, І. Р. «Навколо проблем предикативності, предикації і предикатності.» *Українська мова* № 1 (2002): 25–31.
2. Зелена, Ю. Л. Функціонування атрибутивних конструкцій в контексті вторинної предикації. *Нова філологія* 58 (2013): 76–79.
3. Распопов, И. П. *Актуальное членение предложения: на материале простого повествования преимущественно в монологической речи* (Уфа: Изд-во Башк. ун-та, 1961), 168.
4. Givon, T. *Syntax. A functional-typological introduction*, vol. I (Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1984), 464.
5. Halliday, M. «Language Structure and Language Function, New Horizons.» *Linguistics* (Harmondsworth: Penguin Books, 1997): 140–165.
6. Higgins, F. R. *The pseudo-cleft Construction in English* (New York: Garland, 1979), 393.
7. Lambrecht, K. «Prédication seconde et structure informationnelle: la relative de perception comme construction présentative.» *Langue française* 127 (2000): 49–66.
8. Li, C., Thompson, S. «Subject and Topic: A New Typology of Language.» *Subject and Topic* (New York: New York Academic Press, 1976): 457–489.
9. Pierrard, M. «Paramètres pour l'interprétation et le classement des constructions à attribut de l'objet.» *Langage et référence. Mélanges offerts à Kerstin Jonasson à l'occasion de ses soixante ans*, Kronning H., Norén C., Novén B., Ransbo G., Sundell L.-G., B. Svane (éds) (Uppsala: Acta Universitatis Upsaliensis, 2001): 497–507.
10. Tobback, E., Lauwers, P. «Une analyse en miroir de deux verbes évidentiels: s'avérer vs. se révéler.» *Revue Romane* 47 (2012): 49–75.
11. Van Peteghem, M. *La détermination de l'attribut nominal. Étude comparative*

(Current issues in pragmalinguistics)

Marked and Non-Marked Attribute Structures within a Secondary Predicate in the French Language (in Ukrainian) [Markovani ta nemarkovani atrybutyvní konstrukcii' u skladi vtorynnogo predykata u francuz'kij movi]

© Zelena I. L. [Zelena Ju. L.] zelena_j@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>*de quatre langues romanes (français, espagnol, italien, roumain)* (Bruxelles: Paleis der Natiën, 1993), 181.**References**

1. Vyhovanec, I. R. «Navkolo problem predykativnosti, predykacii' i predykativnosti.» *Ukrai'ns'ka mova* [= «Around the problems of predictability, predication and predicability.» *Ukrainian language*] 1 (2002): 25–31.
2. Zelena, Iul. L. «Funkcionuvannya atributivnykh konstrukcij v konteksti vtorynnoi' predykacii'.» *Nova filologija* [= «Functioning of attributive constructions in the context of secondary predication.» *New Philology*] 58 (2013): 76–79.
3. Rqspopov, Y. P. *Aktual'noe chlenenye predlozheniya: na materyale prostogo povestvovaniya preymushhestvenno v monologicheskoy rechy* [= *Actual articulation of the sentence: on the material of simple narration mainly in monologue speech*] (Ufa: Yzd-vo Bashk. un-ta, 1961), 168.
4. Givon, T. *Syntax. A functional-typological introduction*, vol. I (Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1984), 464.
5. Halliday, M. «Language Structure and Language Function, New Horizons.» *Linguistics* (Harmondsworth: Penguin Books, 1997): 140–165.
6. Higgins, F. R. *The pseudo-cleft Construction in English* (New York: Garland, 1979), 393.
7. Lambrecht, K. «Prédication seconde et structure informationnelle: la relative de perception comme construction présentative.» *Langue française* 127 (2000): 49–66.
8. Li, C., Thompson, S. «Subject and Topic: A New Typology of Language.» *Subject and Topic* (New York: New York Academic Press, 1976): 457–489.
9. Pierrard, M. «Paramètres pour l'interprétation et le classement des constructions à attribut de l'objet.» *Langage et référence. Mélanges offerts à Kerstin Jonasson à l'occasion de ses soixante ans*, Kronning H., Norén C., Novén B., Ransbo G., Sundell L.-G., B. Svane (éds) (Uppsala: Acta Universitatis Upsaliensis, 2001): 497–507.
10. Tobback, E., Lauwers, P. «Une analyse en miroir de deux verbes évidentiels: s'avérer vs. se révéler.» *Revue Romane* 47 (2012): 49–75.
11. Van Peteghem, M. *La détermination de l'attribut nominal. Étude comparative de quatre langues romanes (français, espagnol, italien, roumain)* (Bruxelles: Paleis der Natiën, 1993), 181.

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Актуальные вопросы прагмалінгвістики])

Марковані та немарковані атрибутивні конструкції у складі вторинного предиката у французькій мові (Українською) [Маркированные и немаркированные конструкции в составе вторичного предиката во французском языке (На укр. яз.)]© Зелена Ю. Л. [Зеленая Ю. Л.] zelena_j@ukr.net

ВИМОГИ ДО ПУБЛІКАЦІЙ:

Надсилати матеріали для публікації на електронну скриньку журналу **zbirnykninako@ukr.net**:

- статтю у форматі A4 (Microsoft Word);
- назву статті та відомості про автора (*прізвище, ім'я, по батькові, назва статті, місце роботи, науковий ступінь і вчене звання / навчання в аспірантурі, докторантурі, адреса для листування, телефон, e-mail, факс* (за наявності) трьома мовами;
- дві відскановані рецензії на статтю.

Усі три файли повинні бути прикріплені до одного листа. Назви файлів пишуться тільки латиницею. Наприклад: **Ivanenko_article** для статті, **Ivanenko_details** для відомостей про автора, **Ivanenko_reviews** для рецензій.

Мови публікації – **українська, англійська, німецька, іспанська, італійська, новогрецька, французька, російська**. Обсяг статті – від 8 сторінок

Згідно з вимогами до фахових видань, текст статті повинен містити: «постановку проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями; аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання цієї проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується ця стаття; формулювання цілей статті (постановку завдання); виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів; висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямку».

У статті обов'язковими є розділи, назви яких подаються напівжирним шрифтом:

Вступ, який охоплює постановку проблеми, короткий огляд найновіших публікацій з теми дослідження, актуальність, мету, об'єкт та предмет дослідження, наукову новизну, матеріали та методи дослідження.

Огляд наукової літератури.

Основний зміст.

Отримані результати, їх обговорення.

Висновки дослідження.

Перспективи подальших наукових розвідок.

Література та джерельна база дослідження (мовою оригіналу).

References.

Структура статті:

- номер УДК (верхній лівий кут);
- поряд з УДК – зазначається розділ, в якому має бути розміщено статтю:
Актуальні питання ЗАГАЛЬНОГО МОВОЗНАВСТВА;
Актуальні питання ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНОГО І
ТИПОЛОГІЧНОГО МОВОЗНАВСТВА;
Актуальні питання ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА;
Актуальні питання СОЦІОЛІНГВІСТИКИ;
Актуальні питання ПСИХОЛІНГВІСТИКИ;
Актуальні питання ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ;
Актуальні питання ПРАГМАЛІНГВІСТИКИ;
Актуальні питання КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ;
Актуальні питання КОМУНІКАТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ;
Актуальні питання ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЇ;
Актуальні питання ЕТНОЛІНГВІСТИКИ;
Актуальні питання ЛІНГВОДИДАКТИКИ;
Актуальні питання ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА.
- назва статті, прізвище, ім'я та по батькові трьома мовами: українською, російською, англійською (вирівнювання по центру, великими літерами, напівжирним шрифтом Times New Roman 14 пт);
- анотації та ключові слова трьома мовами: українською (до 100 слів), російською (до 100 слів), англійською (200–250 слів). Якщо стаття написана іншою мовою, то анотація наводиться також мовою статті. Вирівнювання за шириною, курсив, Times New Roman 14 пт;

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

- основний текст статті (міжрядковий інтервал – мінімум 12 пт, вирівнювання за шириною, відступ першого рядка – 1 см., шрифт – Times New Roman: основний текст – 14 пт; поля: верхнє – 1,9 см., нижнє – 1,9 см., ліве – 1,7 см., праве – 1,7 см). Формат графічних файлів: рисунки повинні бути збережені у форматі jpeg із роздільною здатністю 300 точок на дюйм. Їх необхідно додатково надіслати в окремому файлі.
- Література (Chicago Style: Notes and Bibliography): Література у списку повинна бути розташована в алфавітному порядку (Times New Roman 12 пт). Назви джерел подаються мовою оригіналу.
- Джерела ілюстративного матеріалу: За нумерацією цей список продовжує список літератури.
- References (Chicago Style: Notes and Bibliography): Список оформлений згідно вимог (Chicago Style: Notes and Bibliography) з транслітерованими кирилическими назвами (система транслітерації BGN (Board of Geographic Names). Можна використовувати автоматичні конвертори: <http://translit.net/ua/> – для української та <http://translit.net/ru/> – для російської мов. У квадратних дужках подається переклад назви англійською.

У тексті слід **чітко розрізняти дефіс (-) і тире (–)**.

Приклади у тексті друкуються курсивом, для виділення окремих елементів у прикладах використовується підкреслення.

Посилання в тексті подаються у квадратних дужках, наприклад, [11, с. 8], де номер збігається з порядковим номером джерела у списку літератури; якщо необхідно зазначити кілька джерел, їхні номери відокремлюються крапкою з комою, наприклад, [1; 5; 9].

Під рисунками спочатку повинен бути загальний підпис, а потім пояснення усіх наявних на них цифрових та буквених позначень.

Положення про конфіденційність

Імена та електронні адреси, які вказують користувачі сайту цього журналу, використовуються виключно для виконання внутрішніх технічних завдань цього журналу і не передаються стороннім особам.

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>**PUBLISHING REQUIREMENTS:**Submit your materials to the journal's email **zbirnykninako@ukr.net**:

- manuscript in A4 format Microsoft Word;
- title of the article and the author's details (first name, patronymic, last name, title of the article, affiliation, academic degree, academic rank, doing a postgraduate course, working for a DSc's degree, address, telephone, email, fax (if available) in three languages;
- two reviews of the article (scanned copies).

All three files should be attached to one letter. Names of the files are Romanized.

E.g. **Ivanenko_article** for the article, **Ivanenko_details** for the author's details, **Ivanenko_reviews** for reviews.

Manuscripts are accepted in Ukrainian, English, German, Spanish, Italian, Greek, French, Russian.

Minimum length of paper – 8 pages.

In accordance with requirements for specialized journals, each paper should have such essential elements as introduction of the issue and its link to current research issues and practical tasks, overview of recent findings and publications that have initiated the issue and influenced the study, indicating the gap in the previous research and outlining the purpose of the present research, the body, discussing the research findings, the conclusions and recommendations for future implementation or future research in the area.

The paper should have such sections as:

Introduction (introducing the issue, giving overview of recent research, stating topicality, purpose, subject matter and object of the research, its novelty, materials used and methods applied);

Findings and Their Discussion;**Literature review Conclusions;****Prospects for Further Research;****References and Illustrative Materials** (in the original language);**References.**

The section headings in the text of the article are given in bold.

Paper structure:**Margins:** top – 1.9 cm., bottom – 1.9 cm., left – 1.7 cm., right – 1.7 cm.

- UDC number (top left corner);
- near UDC number it is desirable to indicate the section, to which the article belongs:
Current issues IN GENERAL LINGUISTICS;
Current issues IN COMPARATIVE AND HISTORICAL
LINGUISTICS AND LINGUISTIC TYPOLOGY;
Current issues IN LITERARY STUDIES;

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Current issues IN SOCIOLOGICAL LINGUISTICS;
 Current issues IN PSYCHOLINGUISTICS;
 Current issues IN LINGUISTIC SEMANTICS;
 Current issues IN PRAGMALINGUISTICS;
 Current issues IN COGNITIVE LINGUISTICS;
 Current issues IN COMMUNICATIVE LINGUISTICS;
 Current issues IN LINGUOCULTURAL STUDIES;
 Current issues IN ETHNOLINGUISTICS;
 Current issues IN LINGUODIDACTICS;
 Current issues IN TRANSLATION STUDIES.

- title of the article, name and first name in three languages: Ukrainian, Russian, English (Times New Roman 14 pt, capitalized, bold, center justified);
- abstracts and key words in three languages: Ukrainian (up to 100 words), Russian (up to 100 words) and English (200–250 words). If the paper is in any other language, the abstract in the original language is provided as well. The text of the abstract is in Times New Roman 14 pt, italicized, fully justified.
- body of the article (Times New Roman 14 pt, spaced – at least 12 pt, fully justified, a 1 cm first line indent.). Figures (graphs, charts, diagrams) and pictures are saved in the jpeg format with 300 dpi resolution and are additionally sent in a separate file.
- References (Chicago Style: Notes and Bibliography): References are given in alphabetical order, with items in Cyrillic script (Times New Roman 12 pt). Titles are provided in the original language.
- Sources of Illustrative Material. The counter continues from the reference list.
- References (Chicago Style: Notes and Bibliography): References in Cyrillic script are transliterated using BGN (Board of Geographic Names) transliteration system <http://translit.net/ua/> for Ukrainian or <http://translit.net/ru/> for Russian and followed by the English translation in square brackets.
- Hyphens (-) and dashes (–) are to be **consistently differentiated**.
- Text fragments provided as illustrations should be given in italics, with underlining used to distinguish certain elements from the text.
- In-text citations are provided in square brackets with the first figure indicating the number of the source in the reference list, for example [11, p. 8]; if it is necessary to mention several sources, their numbers are separated with a semicolon, for example [1; 5; 9].

All tables and pictures should have their titles or labels.

**ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНИТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>**ТРЕБОВАНИЯ К ПУБЛИКАЦИЯМ:**

Присылать материалы для публикации на электронный ящик журнала **zbirnykninako@ukr.net**:

- статью в формате A4 (Microsoft Word);
- название статьи и сведения об авторе (фамилия, имя, отчество, название статьи, место работы, научная степень и ученое звание / учебы в аспирантуре, докторантуре, адрес для переписки, телефон, e-mail, факс (при наличии) тремя языками;
- две отсканированные рецензии на статью

Все три файла должны быть прикреплены к одному письму. Названия файлов пишутся только латиницей. Например: **Ivanenko_article** для статьи, **Ivanenko_details** для сведений об авторе, **Ivanenko_reviews** для рецензий.

Языки публикации – **украинский, английский, немецкий, испанский, итальянский, новогреческий, французский, русский.**

Объем статьи – от 8 страниц

Согласно требованиям к профессиональным изданиям, текст статьи должен содержать «постановку проблемы в общем виде и ее связь с важными научными и практическими задачами; анализ последних исследований и публикаций, в которых начато решение этой проблемы и на которые опирается автор, выделение нерешенных ранее частей общей проблемы, которым посвящается эта статья; формулирование целей статьи (постановку задачи); изложение основного материала исследования с полным обоснованием полученных научных результатов; выводы из этого исследования и перспективы дальнейших исследований в этом направлении». В статье обязательны разделы, названия которых подаются полужирным шрифтом:

Введение, который охватывает постановку проблемы, краткий обзор новейших публикаций по теме исследования, актуальность, цель, объект и предмет исследования, научная новизна, материалы и методы исследования.

Основное содержание.

Обзор научной литературы.

Полученные результаты, их обсуждения.

Выводы исследования.

Перспективы дальнейших научных исследований.

Литература и родниковая база исследования.

References (оформленные согласно требованиям зарубежных стандартов).

Структура статьи:

- номер УДК (верхний левый угол);
 - рядом с УДК – обозначается раздел, в котором должна быть размещена статья:
- Актуальные вопросы **ОБЩЕГО ЯЗЫКОЗНАНИЯ**;
 Актуальные вопросы **СРАВНИТЕЛЬНО-ИСТОРИЧЕСКОГО И**
ТИПОЛОГИЧЕСКОГО ЯЗЫКОЗНАНИЯ;
 Актуальные вопросы **ЛИТЕРАТУРОВЕДЕНИЯ**;
 Актуальные вопросы **СОЦИОЛИНГВИСТИКИ**;
 Актуальные вопросы **ПСИХОЛИНГВИСТИКИ**;
 Актуальные вопросы **ЛИНГВИСТИЧЕСКОЙ СЕМАНТИКИ**;

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Актуальные вопросы ПРАГМАЛИНГВИСТИКИ;

Актуальные вопросы КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ;

Актуальные вопросы КОММУНИКАТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ;

Актуальные вопросы ЛИНГВОКУЛЬТУРОЛОГИИ;

Актуальные вопросы ЭТНОЛИНГВИСТИКИ;

Актуальные вопросы ЛИНГВОДИДАКТИКИ;

Актуальные вопросы ПЕРЕВОДОВЕДЕНИЯ.

- название статьи, фамилия, имя, отчество на трех языках: украинском, русском, английском (выравнивание по центру, прописными буквами, полужирным шрифтом Times New Roman 14 пт);
- аннотации и ключевые слова на трех языках: украинском (до 100 слов) на русском (до 100 слов), английском (200-250 слов). Если статья написана на другом языке, то аннотация приводится также на языке статьи. Выравнивание по ширине, курсив, Times New Roman 14 пт;
- основной текст статьи (межстрочный интервал – минимум 12 пт, выравнивание по ширине, отступ первой строки – 1 см., Шрифт – Times New Roman: основной текст – 14 пт; поля: верхнее – 1,9 см., нижнее – 1,9 см., левое – 1,7 см., правое – 1,7 см). Формат графических файлов: рисунки должны быть сохранены в формате jpeg с разрешением 300 точек на дюйм. Их необходимо дополнительно направить в отдельном файле.
- Литература в списке должна быть расположена в алфавитном порядке, список оформлен в соответствии с требованиями (MLA STYLE) (Times New Roman 12 пт). Названия источников подаются на языке оригинала.
- Источники иллюстративного материала: По нумерацией этот список продолжает список литературы.
- References (MLA STYLE): Список оформлен согласно требованиям MLA с транслитерированных кириллическими названиями (система транслитерации BGN (Board of Geographic Names). Можно использовать автоматические конверторы: <http://translit.net/ua/> – для украинского и <http://translit.net/ru/> – для русского языков. В квадратных скобках подается перевод названия на английский.

В тексте следует **четко различать дефис (-) и тире (–).**

Примеры в тексте печатаются курсивом, для выделения отдельных элементов в примерах используется подчеркивания.

Ссылки в тексте даются в квадратных скобках, например, [11, с. 8], где номер совпадает с порядковым номером источника в списке литературы; если необходимо отметить несколько источников, их номера отделяются точкой с запятой, например, [1; 5; 9].

Под рисунками сначала должен быть общий подпись, а потом объяснения всех имеющихся на них цифровых и буквенных обозначений.

Положение о конфиденциальности

Имена и электронные адреса, которые указывают пользователи сайта этого журнала, используются исключительно для выполнения внутренних технических задач этого журнала и не передаются третьим лицам.

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>**ЗМІСТ****АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАГАЛЬНОГО
МОВОЗНАВСТВА***Галян О. В.* Утворення та функціонування ініціальних скорочень у фізичній терміносистемі (на матеріалі французької мови) 13**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПОРІВНЯЛЬНО-
ІСТОРИЧНОГО І ТИПОЛОГІЧНОГО
МОВОЗНАВСТВА***Корбозерова Н. М.* Роль соціо-культурного аспекта у становленні іспанської мови [*Korbozerova N. M.* Papel de los aspectos sociales y culturales en la formación de la lengua española] 27**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА***Нестеренко Н. М., Лисенко К. В.* Просодичні особливості повторення як риторичний прийом у публічній промові [*Nesterenko N. M., Lyssenko C. V.* Prosodic Peculiarities of Repetition as a Rhetorical Device in Public Speech] 39**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СОЦІОЛІНГВІСТИКИ***Лисенко К. В.* Особливості слухового сприйняття інтонації інтерогативів у театральному публічному виступі як різновиді драматичного монологу 54**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВІСТИЧНОЇ
СЕМАНТИКИ***Охріменко В. І.* Сміслова структура модальних одиниць “non potere trattenersi (astenersi) da” та “non potere far a meno di” (на матеріалі італійської мови) 67**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КОГНІТИВНОЇ
ЛІНГВІСТИКИ***Шевкун Е. В.* Феноменологічна свідомість як топос варіювання сенсів людської екзистенції у світі (на матеріалі множини дериватів

структурного типу *тема+суфікс “ada”* словотвірної підсистеми іспанської мови) 83

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

Поліщук Н. П. Системний характер мовлення в комунікативному дискурсі 108

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЕТНОЛІНГВІСТИКИ

Строкаль О. М. Вербалізація концепту рідної землі в поезії Олексія Довгого 117

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

Олефір Г. І., Дейнеко І. А., Дейнеко І. В. Базові компетентності перекладача конференцій 127

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАГМАЛІНГВІСТИКИ

Зелена Ю. Л. Марковані та немарковані атрибутивні конструкції у складі вторинного предиката у французькій мові 143

Вимоги до публікацій 156

Publishing requirements 159

Требования к публикациям 161

ЗМІСТ 163

CONTENTS 165

СОДЕРЖАНИЕ 167

CONTENTS

CURRENT ISSUES IN GENERAL LINGUISTICS

Halyan O. V. Formation and functioning of initial abbreviations in physical terminology (on the french language material) 13

CURRENT ISSUES IN COMPARATIVE AND HISTORICAL LINGUISTICS AND LINGUISTIC TYPOLOGY

Korbozerova N. M. Role of Social and Cultural Aspects in the Formation of Spanish Language [**Korbozerova N. M.** Papel de los aspectos sociales y culturales en la formación de la lengua española]..... 27

CURRENT ISSUES IN LITERARY STUDIES

Nesterenko N. M., Lyssenko C. V. Prosodic Peculiarities of Repetition as a Rhetorical Device in Public Speech 39

CURRENT ISSUES IN SOCIOLINGUISTICS

Lyssenko C. V. Prosodic Peculiarities of Introgatives in Theatric Public Speech as a Variety of Dramatic Soliloquy 54

CURRENT ISSUES IN LINGUISTIC SEMANTICS

Okhrimenko V. I. Sense Structure of Modal Units “non potere trattenersi (astenersi) da” and “non potere far a meno di” (in Italian) 67

CURRENT ISSUES IN COGNITIVE LINGUISTICS

Shevkun E. V. Phenomenological Consciousness as a Topos of Human Existence Sense Variation in the World (Based on Plural Derivatives of *The Theme* + *Suffix* “Ada” Structural Type of the Spanish Word-Building

Subsystem)	83
------------------	----

CURRENT ISSUES IN LINGUISTIC COMMUNICATIONS

<i>Polishchuk N. P.</i> System Nature of Speech in Communicative Discourse	108
--	-----

CURRENT ISSUES IN ETHNOLINGUISTICS

<i>Strokal O. M.</i> Verbalization of the Native Land Concept in Oleksii Dovhii's Poetry	117
--	-----

CURRENT ISSUES IN TRANSLATION STUDIES

<i>Olefir H. I., Deineko I. A., Deineko I. V.</i> Core Competences of a Conference Interpreter	127
--	-----

CURRENT ISSUES IN PRAGMALINGUISTICS

<i>Zelena I. L.</i> Marked and Non-Marked Attribute Structures within a Secondary Predicate in the French Language	143
--	-----

<i>Вимоги до публікацій</i>	156
-----------------------------------	-----

<i>Publishing requirements</i>	159
--------------------------------------	-----

<i>Требования к публикациям</i>	161
---------------------------------------	-----

ЗМІСТ	163
-------------	-----

CONTENTS	165
----------------	-----

СОДЕРЖАНИЕ	167
------------------	-----

**ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНИТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>**СОДЕРЖАНИЕ****АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ОБЩЕГО
ЯЗЫКОЗНАНИЯ***Галия О. В.* Образование и функционирование инициальных сокращений в физической терминсистеме (на материале французского языка) 13**АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ СРАВНИТЕЛЬНО-
ИСТОРИЧЕСКОГО И ТИПОЛОГИЧЕСКОГО
ЯЗЫКОЗНАНИЯ***Корбожёрва Н. Н.* Роль социо-культурного аспекта в становлении испанского языка [*Korbozerova N. M.* Papel de los aspectos sociales y culturales en la formación de la lengua española] 27**АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ЛИТЕРАТУРОВЕДЕНИЯ***Нестеренко Н. Н., Лысенко Е. В.* Просодические особенности повторения как риторический прием в публичной речи [*Nesterenko N. M., Lyssenko C. V.* Prosodic Peculiarities of Repetition as a Rhetorical Device in Public Speech] 39**АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ СОЦИОЛИНГВИСТИКИ***Лысенко Е. В.* Особенности слухового восприятия интонации интерогативов в театральном публичном выступлении как разновидности драматического монолога 54**АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ЛИНГВИСТИЧЕСКОЙ
СЕМАНТИКИ***Охрименко В. И.* Смысловая структура модальных единиц “non potere trattenersi (astenersi) da” и “non potere far a meno di” (на материале итальянского языка) 67**АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ КОГНИТИВНОЙ
ЛИНГВИСТИКИ***Шевкун Э. В.* Феноменологической сознание как топос варьирования смысла человеческой экзистенции в мире (на материале

множества дериватов структурного типа *тема* + *суффикс "ada"*
словообразовательной подсистеме испанского языка) 83

АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ КОММУНИКАТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ

Полищук Н. П. Системный характер речи в коммуникативном
дискурсе 108

АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ЭТНОЛИНГВИСТИКИ

Строкаль А. Н. Вербализация концепта родной земли в поэзии
Алексея Довгого 117

АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ПЕРЕВОДОВЕДЕНИЯ

Олефир А. И., Дейнеко И. А., Дейнеко И. В. Базовые
компетентности переводчика конференций 127

АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ПРАГМАЛИНГВИСТИКИ

Зеленая Ю. Л. Маркированные и немаркированные конструкции в
составе вторичного предиката во французском языке 143

Вимоги до публікацій 156

Publishing requirements 159

Требования к публикациям 161

ЗМІСТ 163

CONTENTS 165

СОДЕРЖАНИЕ 167

Підп. до друку 18.04.2020. Формат 60×84¹/₁₆. Папір. офс. Гарнітура “Таймс”. Друк. офс.
Ум. друк. арк. 1,9. Обл.-вид. арк. 1,9. Наклад 300 прим. Зам. 575.

Відруковано у ТОВ-Видавництві “ЛОГОС” із оригіналів автора.

Свідोцтво про внесення суб’єкта видавничої справи Державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК № 201 від
27.09.2000 р. 01030, Київ-30, вул. Богдана Хмельницького, 10, тел. 235-60-03

Збірник наукових праць вміщує статті, в яких досліджуються сучасні проблеми мовознавства, проблеми порівняльно-історичного і типологічного мовознавства, лінгвосемантики, лінгвопрагматики, лінгвокогнітології, лінгвокомунікації та перекладознавства, лінгвокультурології. Розраховано на широке коло філологів, викладачів, перекладачів, докторантів, аспірантів та студентів вищих навчальних закладів.

The collection of scholarly articles includes articles on current issues in general linguistics, comparative and historical linguistics, linguistic typology, literary studies, linguistic semantics, pragmalinguistics, cognitive linguistics, communicative linguistics, translation studies, linguocultural studies. It is intended for linguists, translators, interpreters, teachers, lecturers, postgraduate students, persons pursuing a doctor's degree, and university students.

